

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΓ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1986

ΑΡΙΘ. 11

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ “ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΣ,,

Ἀπὸ τὴν 13ῃ ἕως τὴν 16ῃ Μαρτίου 1986 ἡ «Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης» (Γωνιὰ Χανίων) διωργάνωσε τὸν Β' Διακομματικὸν Διάλογο, στὸν ὁποῖο συμμετέσχον ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων καὶ μέλη τῶν τοπικῶν κομματικῶν Νομαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν, ἀντιπροσωπεῖες τῆς σπουδαζούσης νεολαίας τῆς Κρήτης καὶ μερικοὶ προσκεκλημένοι¹. Τὸ θέμα τοῦ Διαλόγου αὐτοῦ

εἶχε τὸν τίτλο: «Τί ἐστὶν ἄνθρωπος; (Ψηφοφόρος-Πολίτης-Ἀνθρωπος)».

Ἡ ἰδιαίτερη σημασία τοῦ Συνεδρίου-Διαλόγου ἔγκειται στὸ ὅτι ἡ «Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης» πέτυχε νὰ συγκεντρώσῃ, ἐκτὸς Βουλῆς, ἐκπροσώπους ὅλων τῶν κομμάτων, οἱ ὁποῖοι, ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸ μυσταγωγικὴ πνοή τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀκτινοβόλου αὐτοῦ Ἰδρύματος, ποὺ λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν αἰ-

1. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐκ μέρους τοῦ «Πανελληνίου Σοσιαλιστικοῦ Κινήματος» (ΠΑΣΟΚ) πῆραν μέρος στὸν Β' Διακομματικὸν Διάλογο οἱ βουλευτὲς Χανίων κ. κ. Σήφης Μιχελογιάννης καὶ Μανώλης Σκουλάκης καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς «Ἐπιτροπῆς Διαφωτίσεως» τοῦ Κινήματος κ. Κώστας Πλούμης. Ὁ ὑπουργὸς Γεωργίας κ. Ἰωάννης Ποττάκης, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ συμμετάσχῃ, ἐμποδίσθηκε τὴν τελευταία στιγμή, ὅπως εἰδοποιήσε τηλεγραφικῶς. Ἐκ μέρους τῆς «Νέας Δημοκρατίας» (ΝΔ) συμμετέσχον ἡ Λέκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δρ. Κέλλυ Μπουρδάρη, ὁ βουλευτὴς καὶ τέως ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Χάρης Καρατζᾶς, ὁ ὀδοντίατρος καὶ πρ. βουλευτὴς Ἐδέσσης καὶ μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος κ. Προκ. Σιβένιας καὶ ὁ θεολόγος κ. Φώτης Παπαγεωργίου. Τὸ «Κομμουνιστικὸν Κόμμα Ἑλλάδας» (ΚΚΕ) ἀντιπροσωπεύθηκε ἀπ' τὸν φιλόλογο καὶ ὑποδιευθυντὴ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐπιστημονικὴ Σκέψις» κ. Δημήτρη Γρηγορόπουλο, ὁ ὁποῖος ἀντικατέστησε τὴν κ. Μαρία Δαμνιάκη, ἡ ὁποία εἶναι μέλος τῆς Βουλῆς καὶ εἶχε ὁρισθῇ νὰ ἐκπροσωπήσῃ τὸ κόμμα, ἀλλὰ στὸ τέλος εἶχε κάποιον κώλυμα. Ἐκπρόσωποι τῆς «Δημοκρατικῆς Ἀνανεώσεως» (ΔΗΑΝΑ) ἦταν ὁ βουλευτὴς Ἐπικρατείας κ. Στρατῆς Στρατήγης καὶ ὁ πρ. βουλευτὴς κ. Βασ. Πεντάρης. Ἐκ μέρους τοῦ Χριστιανοσοσιαλιστικοῦ Κινήματος τῆς Χριστιανικῆς Δημοκρατίας (ΧΔ) πῆραν μέρος ὁ Πρόεδρος αὐτῆς καὶ βουλευτὴς Ἐπικρατείας κ.

Νίκος Ψαρουδάκης. Ἀπὸ τὸ Κόμμα τοῦ Δημοκρατικοῦ Σοσιαλισμοῦ (ΚΟΔΗΣΟ) ἐκπρόσωποι ἦσαν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς αὐτοῦ καὶ βουλευτὴς Ἐπικρατείας κ. Χαράλαμπος Πρωτοπαπᾶς, ὁ ἐκπαιδευτικὸς καὶ μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Τάσος Δροσινός. Εἶχαν δηλώσει συμμετοχὴ, ἀλλὰ δὲν παρέστησαν ἕνεκα κωλύματος ὁ Πρόεδρος τῆς «Ἐνώσεως Δημοκρατικοῦ Κέντρου» (ΕΔΗΚ) καὶ βουλευτὴς Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννης Ζίγδης, ὁ Πρόεδρος τῆς «Ἐνιαίας Δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς» (ΕΔΑ) κ. Μανώλης Γλέζος καὶ τὸ μέλος τοῦ «Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος Ἐσωτερικοῦ» (Κ.Κ.Ε. ἐσ.) κ. Θεόδωρος Παρασκευόπουλος. Μεταξὺ τῶν ἄλλων προσκεκλημένων συνέδρων ἦταν ὁ Ἐπίκουρος Καθηγητὴς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Τάσος Φιλαλήθης, ὁ δικηγόρος κ. Γεώργιος Στεφανάκης, ὁ ἠλεκτρολόγος μηχανικὸς, δημοσιογράφος καὶ ὑπεύθυνος τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰδρύματος Γουλανδρῆ κ. Βασίλειος Ξυδιᾶς, ὁ ἀρχιτέκτων μηχανικὸς κ. Δημήτριος Παπανικολάου, ὁ θεολόγος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱστορικῆς-Λαογραφικῆς Ἑταιρείας Κρήτης κ. Γεώργιος Παπαϊωάννου, ὁ σύμβουλος δημοσίων σχέσεων καὶ λογοτέχνης-συγγραφεὺς κ. Δημήτριος Κακαβελάκης, ὁ δημοσιογράφος κ. Πέτρος Μακρῆς, ὁ ἐκπροσωπῶν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» Διευθυντὴς αὐτοῦ καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου κ.ά.

γίδα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα περισυλλογῆς, αὐτοκριτικῆς, εἰρηνικῆς συμβιώσεως καὶ ἀγάπης ἀντήλλαξαν τὶς — σὲ μερικές περιπτώσεις ἀντίθετες — ἀπόψεις τους ἐπὶ σπουδαιοτάτου θέματος, τὸ ὁποῖο συνδέεται ἄμεσα μὲ τὸν προσανατολισμὸ καὶ τοὺς στόχους τῆς πολιτικῆς πράξεως. Παρομοία ἀνταλλαγή ἀπόψεων ἐκπροσώπων ὄλων τῶν κομμάτων ἔγινε στὴν «Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης», καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅταν ἔγινε ὁ Α' Διακομματικὸς Διάλογος ἐπὶ τοῦ θέματος «Τὸ ἦθος τῶν πολιτικῶν ἀγώνων», κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὁποῖου ἀποφασίσθηκε ἡ συνέχισις τῶν Διακομματικῶν Διαλόγων μὲ στόχο τὴν ἀναβάθμισι τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ τὴ σταθεροποίησι τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Β' Διακομματικοῦ Διαλόγου ἐργάσθηκαν ἀόκνως τόσοι ὁ Πρόεδρος τῆς «Ὁρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης» Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος, ὁ ὁποῖος ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἕως τὸ τέλος ἐμψύχωνε μὲ τὴν παρουσία του τὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου, ὅσον καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς «Ἀκαδημίας» Δρ. Ἀλέξανδρος Παπαδερὸς, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑνὸς εἶχε τὴν εὐθύνη τῆς προπαρασκευῆς καὶ ὀργανώσεως τοῦ Διαλόγου καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ ἐπιδειξιότητα καὶ εὐστροφία προήδρευε τῶν συνεδριῶν καὶ διηύθυνε τὶς συζητήσεις.

Ἡ ἐργασία κάθε ἡμέρας ἄρχιζε μὲ ἀνάγνωσι περικοπῆς τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ μὲ σύντομη πνευματικὴ ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναίου. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ μὲ ἀπλᾶ, ἀλλὰ βαθυστόχαστα λόγια, τὴν μὲν 14ῃ Μαρτίου παρουσίασε τὴ διδασκαλία τοῦ Ἀπ. Παύλου περὶ τῆς ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων ὡς μελῶν τοῦ ἰδίου σώματος, τὴν δὲ 15ῃ Μαρτίου ἐσχολίασε τοὺς λόγους τοῦ 8ου Ψαλμοῦ: «Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; Ὁ υἱὸς ἀν-

θρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν; Ἡλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξα καὶ τιμὴ ἐστεφάνωσας αὐτόν...».

Ἀρκετοὶ ἐκ τῶν συνέδρων εἶχαν ἰδιαίτερη εὐκαιρία πνευματικῆς ἀνατάσεως τόσοι στὶς καθημερινὲς πρωῒνές καὶ ἑσπερινὲς λατρευτικὲς συνάξεις στὸ παρεκκλήσιο τῆς «Ἀκαδημίας», ὅσον καὶ κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία, ποὺ τελέσθηκε τὴν Κυριακὴ 16ῃ Μαρτίου στὴν Ἱ. Μονὴ Γωνιάς. Ἐποικοδομητικὴ ἦταν καὶ ἡ σύναξις ὄλων τῶν συνέδρων στὸ παρεκκλήσιο τῆς «Ἀκαδημίας» κατὰ τὴν ἐπιμνημόσυνη δέησι ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῶν ἀγώνων γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἐλευθερία τῶν λαῶν. Κατὰ τὴ δέησι αὕτῃ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος σὲ εὐσύννοπη ὁμιλία του ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερα στὴν προσωπικότητα τοῦ δολοφονηθέντος Πάλμε, ὁ ὁποῖος κηδευόταν ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήρια συνεδρία τῆς 13ῃς Μαρτίου, στὴν ὁποία παρευρέθη καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Εἰρηναῖος, τόσοι ὁ Σεβ. Πρόεδρος τῆς «Ὁρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης», ὅσον καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς στὴ χαιρετιστήρια καὶ εἰσαγωγικὴ προσφώνησί τους κάλεσαν τοὺς συνέδρους νὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ ὑπεύθυνο δημοκρατικὸ διάλογο τὸ ὑπὸ ἐξέτασι θέμα μέσα στὴ φιλόξενη ἀτμόσφαιρα ἐνὸς Ἰδρύματος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πρέπει νὰ καταυγάζη μὲ τὸ φῶς τῆς ὅλης τῆς πτυχῆς τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἐμπνέη ὅλους τοὺς φορεῖς τοῦ ἔργου τῆς πολιτικῆς διακονίας. Μάλιστα ὁ κ. Παπαδερὸς δίνετο στὸς συνέδρους ἓνα πολυγραφημένο κείμενο 15 σελίδων, ποὺ καταρτίσθηκε ὑπὸ τὴν ἐποπτεία του ἀπὸ ὁμάδα ἐργασίας ἐκ προσώπων, ποὺ συνεργάζονται στενὰ μὲ τὴν «Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία». Στὸ κείμενο αὐτὸ διατυπώθηκαν σκέψεις, προβληματισμοί, ἀ-

γωνίες και ἐλπίδες ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου, πού σέ συνάρτησι μὲ τις εἰσηγήσεις, πού ἔγιναν, ἦταν δυνατό νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἐρεθίσματα καὶ προκλήσεις πρὸς ἐνεργοποίησι τῆς σκέψεως καὶ τοῦ διαλόγου τῶν συνέδρων. Τὸ κείμενο αὐτὸ περιελάμβανε ἐνδιαφέρουσες ἐπιγραμματικὰς θέσεις, ἐρωτήσεις καὶ ἐπερωτήσεις. Ἰδοὺ μερικὰ χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα: «Πῶς μπορεῖ ὁ πολίτης νὰ ἀναγνωρίσει ἀνθρώπινο πρόσωπο στὸ φορέα τῆς πολιτικῆς-κρατικῆς ἐξουσίας, ὅταν ἔμαθε νὰ ὑποπτεύεται τὴν πολιτικὴ καὶ νὰ θεωρεῖ ἀναξιόπιστο τὸ Κράτος;... (Κατὰ τὸν Ἀβραάμ Λίνκολν) μπορεῖς νὰ κοροϊδεύεις τοὺς πάντες γιὰ λίγο, μπορεῖς νὰ κοροϊδεύεις λίγους γιὰ πάντα, ἀλλὰ δὲν μπορεῖς νὰ κοροϊδεύεις τοὺς πάντες γιὰ πάντα... Προκαλεῖται καθημερινὰ στὸ λαὸ ἡ ἐντύπωση, ὅτι στὸ χῶρο τῆς πολιτικῆς ἀντιπαράθεσης συνθλίβεται παντελῶς ἡ ἀλήθεια... (Κατὰ τὸν Ν. Δήμου) τὸ δύο καὶ δύο κάνουν ἀπὸ τρία καὶ μισὸ μέχρι τεσσεράμισι — ἀνάλογα μὲ τὸ ποιὸς κάνει τὸ λογαριασμό... Ἐλευθερία εἶναι ἡ ἐλευθερία νὰ πεῖς ὅτι δύο καὶ δύο κάνουν τέσσερα... "Ὅλα τὰ κόμματα, ἐπαναστατικὰ καὶ μὴ, κόπτονται γιὰ τις «παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας». Πόσο σοβαρὸς καὶ ἀξιόπιστος εἶναι τοῦτος ὁ λόγος, ὅταν ὅλοι συντελοῦμε στὴ ραγδαία κατάρρευση τῶν αὐτονομήτων τοῦ πολιτισμοῦ μας, δηλ. τῶν παραδόσεών μας, ἢ ὅταν στηρίζουμε ἐπιλεκτικὰ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀπὸ αὐτές, παραγνωρίζοντας τὴν ἐνδότερη ἐνότητά τους — τὴν ἐνότητα τοῦ πολιτισμοῦ;... Οἱ ἀξίες, γιὰ νὰ ζήσουν, χρειάζονται ἀξιότιμους φορεῖς... Ἡ τόσο συνήθης (στὴν πολιτικὴ θεωρία καὶ πράξι) ὑποκατάσταση τοῦ ὅρου ΑΝΘΡΩΠΟΣ ἀπὸ ὅρους ὅπως ΛΑΟΣ, ΚΟΣΜΟΣ, ΠΛΗΘΟΣ, ΜΑΖΑ κ.λπ. δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήσει ἀδιάφορους... Τὰ κόμματα — λένε μερικοὶ — βλέπουν τὸν ἄνθρωπο ὡς «ἐμπόρευμα» καὶ ἐμπορευματοποιοῦν τὴν ζωὴ καὶ

τις σχέσεις τοῦ ὁπαδοῦ μὲ τὸ κόμμα, τοῦ πολίτη μὲ τὸ Κράτος... ταυτόχρονα ὁ πολίτης θεωρεῖται καὶ ὡς ἔμπορος, πού πρέπει νὰ πουλήσει τὸ ἰδεολογικὸ «ἐμπόρευμα» τοῦ κόμματός του, ἀλλὰ καὶ ὡς καταναλωτὴς ὁ ἴδιος, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς πρέπει νὰ ἀποδεχθεῖ καὶ νὰ «χωνέψει» ὅσα τὸ κόμμα ὀρίζει... Πῶς θέλουν πράγματι τὰ κόμματα τὸν ἄνθρωπο;... Χωρὶς πληροφόρηση δὲν εἶναι νοητὴ ἡ συμμετοχὴ (στοὺς θεσμοὺς λαϊκῆς συμμετοχῆς). Πῶς λειτουργεῖ στὴν Ἑλλάδα ἡ πληροφόρηση;... Πῶς ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ αἰσθάνεται πῶς δὲν εἶναι ἐφ' ἅπαξ ψηφοφόρος, ἀλλὰ διηνεκῶς πολίτης;... Ἡ Παιδεία ἔχει καταντήσει στὸν τόπο μας ἀπλῶς ἐκπαίδευση, μὲ ὅλες μάλιστα τις ἐλλείψεις καὶ ἀτέλειές της... Δὲν εἶναι ἄμοιρα τὰ κόμματα γι' αὐτὴ τὴν κρίση τῆς Παιδείας... Σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ πλανῆτη εἶναι φανερὴ — ὅσο κι ἂν ἐπικαλύπτεται — ἡ κρίση τῶν θεσμῶν, τῶν ἀξιών, τῶν συνειδήσεων, τοῦ ΑΝΘΡΩΠΟΥ».

Οἱ ρωμαλέες αὐτὲς καὶ ἄλλες παρόμοιες διατυπώσεις, ὅπως καὶ οἱ ἀξιόλογες εἰσηγήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν κομμάτων, ἔδωκαν ἀφορμὴ γιὰ νὰ διεξαχθῇ πλουσία καὶ δημοκρατικὴ συζήτησις μὲ εἰρηνικὴ ἀντιπαράθεσι τῶν διαφόρων ἀπόψεων. Σύντοφίς τῶν λεχθέντων, ὅπως καὶ σχολιασμὸς αὐτῶν ἀπὸ χριστιανικῆ-ἐκκλησιαστικῆς σκοπιά, θὰ γίνῃ στὸ ἐπόμενο τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΒΡΑΧΟΥ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ (1921-1986)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΙΕΡΑ ΣΕΛΙΣ

Μία ωραία σελίς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀναφερομένη εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἀπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925 ἐπισήμως καὶ μεγαλοπρεπῶς τελούμενος ὑπαίθριος Ἐσπερινὸς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν Ἀθήναις (παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν) τῇ 29ῃ Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν Ἀθήναις πρώτου κηρύγματος τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου, ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ γενικώτερον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι ἤδη ἱστορικὸν γεγονός ὁ εἰρημένος Ἐσπερινός, καὶ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία δὲν δύναται βεβαίως νὰ παραβλέψῃ αὐτόν, διότι σχετίζεται μὲ τὴν Χριστιανικὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ διότι ἀποτελεῖ μίαν πανηγυρικὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ κηρύγματος τοῦ θεσπεσίου Ἀποστόλου Παύλου, μίαν οὕτως εἰπεῖν εἰδικὴν Πεντηκοστὴν κηρύγματος ἐν μέσαις εἰδωλολατρικαῖς Ἀθήναις καὶ μίαν ἀπαρχὴν σπορᾶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἀμέσου βλαστήσεως καὶ καρποφορίας αὐτοῦ.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς τοποθετήσεως τοῦ Ἐσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐντὸς τῶν σελίδων τῆς Ἱστορίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Ἐσπερινὸς οὗτος ἀποτελεῖ καὶ μίαν ζωηρὰν ἀναπαράστασιν τοῦ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἐξιστορουμένου γεγονότος (Πράξεις ιζ', 16-34), καὶ μίαν διαρκὴ ὑπόμνησιν ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων Χριστιανῶν τῆς πανηγυρικῆς θεμελιώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ πλέον, ὁ πανηγυρικὸς αὐτὸς Ἐσπερινός, διὰ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὅστις καὶ χοροστατεῖ καὶ διὰ τῆς συμπαραστάσεως τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρεπιδημούντων Ἱεραρχῶν, ὡς καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ ἐπισήμων καὶ πλῆθους λαοῦ, ἔχει καταστῆ ἱερὰ πηγὴ ἀντλήσεως πνευματικῶν ναμάτων διὰ τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν.

Ἐνεκα τῶν ὡς ἄνω, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐνδεδειγμένη καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ συνοπτικὴ ἀναγραφὴ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Ἐσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἥτις ἐπιχειρεῖται ἐνταῦθα, τοσοῦτο

μᾶλλον ὅσω κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1986 συμπληροῦνται 65 ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμιεπισήμου ἐνάρξεως θρησκευτικῆς συγκεντρώσεως ἐν τῷ ἱερῷ Βράχῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰ τὴν 29ῃ Ἰουνίου τοῦ 1921.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ

Ὁ ἱερὸς Βράχος τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶχε προσελκύσει τὴν προσοχὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μελετίου Γ' Μεταξάκη (1918-1920) καὶ τοῦ συνεργάτου αὐτοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου. Ὁ τότε Ἱεροδιάκονος καὶ Γραμματεὺς τοῦ Μητροπολίτου Μελετίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐφημερεύσας ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις ἱ. Ναῷ Ἀγίου Γεωργίου Καρύκη πρωθιερεὺς Νικόλαος Παπαδόπουλος, ἤδη ἀποθανών, (εἰς τὸν ὅποιον ὀφείλονται αἱ εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου παλαιότερον παρασχεθεῖσαι μοι πληροφορίες), πλειστάκις συνώδευσε μέχρι τοῦ Ἀρείου Πάγου ξένους κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐπισκέπτας, εὐλαβουμένους τὸ Βῆμα ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ θεηγόρος Παῦλος ἐκήρυξε τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν πρὸς τὴν «κατείδωλον» πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Ὡσαύτως καὶ ὁ ἱερεὺς Μάρκος Τσακτάνης († 1924) ἐφημέριος τοῦ ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Αἰκατερίνης Πλάκας Ἀθηνῶν, ἐπεσκέπτετο, κατὰ τὰ ἔτη 1913 καὶ ἐξῆς, τὴν Πύλκα καθ' ἐκάστην ἐσπέραν, μετὰ τῶν τότε λαϊκῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Πέτρου Πλειθαθοῦ (μετέπειτα Μητροπολίτου Χαλκίδος Γρηγορίου), Σπυρίδωνος Ἐρμογένους (μετέπειτα Μητροπολίτου Θήρας), Θωμᾶ Παπαγιαννοπούλου (ἀποθανόντος ἐφημερίου Ἀγίου Βασιλείου ὁδοῦ Μετσόβου Ἀθηνῶν), Νικολάου Π. Παπαδοπούλου (ἀποθανόντος συνταξιούχου Πρωθιερέως Ἀγίου Γεωργίου Καρύκη Ἀθηνῶν) καὶ ἄλλων τότε διδασκάλων τῶν σχολείων Διαλισμᾶ, ὡς καὶ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ἀρσακείου καὶ μετέπειτα (1922) διευθυντοῦ τῆς «Ἀναπλάσεως» Ἰωάννου Παπαδοπούλου, ἀδελφοῦ τοῦ τότε Ἀρχιμανδρίτου καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Α' Παπαδοπούλου (1923-1938). Ἐξελαμβάνετο ὅμως, ὑπὸ τῶν περὶ τὸν ἱερέα Μάρκον Τσακτάνην ἐπισκεπτῶν, ἡ Πνύξ ὡς τὸ Βῆμα τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Εἰδικώτερον, τὸ προοίμιον τοῦ ὑπαίθριου καὶ μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λαμπρότητος τελουμένου Ἐσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἡ προετοιμασία οὕτως εἰπεῖν αὐτοῦ, εἶναι ἔργον τῶν τότε ἀρτισυστάτων Κατηχητικῶν Σχολείων τῶν ἐν Ἀθήναις ἐνοριῶν α) Ἀγίου Παύλου (ὁδοῦ Ψαρῶν), ἱδρυθέντος

τῇ 15 Μαρτίου 1920 ὑπὸ τοῦ προαναφερθέντος τότε ἐφημερίου τοῦ ἱ. Ναοῦ τούτου Πρωθιερέως — Διδάκτορος τῆς θεολογίας Νικολάου Π. Παπαδοπούλου, διατελέσαντος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐφημερίου τοῦ ἱ. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Καρύκη, ὡς ἀνεγράφη ἀνωτέρω, καὶ β) 'Αγίου Κωνσταντίνου (Παλαιοῦ), ἰδρυθέντος κατὰ τὸ ἔτος 1919 ὑπὸ τοῦ τότε Ἱεροδιακόνου τοῦ ἱ. Ναοῦ τούτου Γεωργίου Φώτα.

Συγκεκριμένως τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον τοῦ 'Αγίου Παύλου, ἐξετύπωνε τότε καὶ ἐκυκλοφόρει, μὲ τὴν ἐνδειξὴν «Κατηχητικὸν Σχολεῖον 'Αγίου Παύλου», τὴν εἰκόνα τοῦ 'Αγίου 'Αποστόλου Παύλου ὁμιλοῦντος ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου, εἰλημμένην ἐκ τῆς γνωστῆς τοιχογραφίας τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ κυκλοφορία τῆς ἐντύπου εἰκόνης διενέμετο δωρεὰν εἰς τοὺς ἐνορίτας τοῦ 'Αγίου Παύλου καὶ τῶν περὶ αὐτῆς ἐνοριῶν πρὸς διάδοσιν τῆς Κατηχητικῆς κινήσεως εἰς τὴν νεολαίαν καὶ πρὸς Ἱδρυσιν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐνορίαις τῶν 'Αθηνῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1923 ἐδεξόθη τὸ πρῶτον Ἡμερολόγιον τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω ἐφημερίου τοῦ 'Αγίου Παύλου, φέρον τὸν τίτλον «'Εγκόλπιον Ἡμερολόγιον Κατηχητικοῦ Σχολείου 'Αγίου Παύλου τοῦ ἔτους 1923, 'Αθήναι». Εἰς τὸ Κατηχητικὸν τοῦτο Σχολεῖον ἐγένετο εἰδικωτέρα διδασκαλία περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ θεηγόρου 'Αποστόλου Παύλου. Τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ 'Αποστόλου Παύλου μαθήματα ταῦτα, ἐθεωρήθη σκόπιμον ἀπὸ παιδαγωγικῆς καὶ ἐποπτικῆς ἐπόψεως νὰ γίνωνται ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ 'Αρείου Πάγου. Τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὴν 29ην 'Ιουνίου τοῦ 1924, ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ 'Αγίου 'Αποστόλου Παύλου, ἀπὸ ὥρας 11—1 μ.μ., ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἱερέως καὶ Κατηχητοῦ Νικολάου Π. Παπαδοπούλου ἡ εἰς τὸν ἱ. Βράχον τοῦ 'Αρείου Πάγου πρώτη ἐπίσκεψις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου τῆς ἐνορίας τοῦ 'Αγίου Παύλου καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη ὁμιλία—μάθημα ἐπ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε μέχρι ἐφέτος (1924—1986), συνεπληρώθησαν 65 ἔτη. (Βλέπε 'Εφημερίς «Ἡ Καθημερινή» τῆς 15ης Μαρτίου 1953: «Ἡ 34η ἐπέτειος τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου», ὡσαύτως Νικολάου Π. Παπαδοπούλου, Διδάκτορος τῆς θεολογίας—'Εφημερίου 'Αγίου Παύλου «Ὁ 'Απόστολος Παῦλος ἐν 'Αθήναις» 'Αθῆναι (1923) καὶ «Θρησκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ 'Εγκυκλοπαιδεία», τόμος 9ος, 'Αθῆναι 1966, στήλη 1194, ἐν λέξει Παπαδόπουλος Νικόλαος).

Περὶ τοῦ ὅτι τὸ προοίμιον καὶ ἡ προετοιμασία τοῦ 'Εσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱ. Βράχου τοῦ 'Αρείου Πάγου εἶναι ἔργον τῶν ὡς ἄνω Κατηχητικῶν Σχολείων τῶν ἐνοριῶν τοῦ 'Αγίου Παύλου καὶ τοῦ 'Αγίου Κωνσταντίνου, ὑπάρχον βεβαίως γραπτὰ εἰδήσεις καὶ πληροφορία, ὡς αἱ ἐπόμεναι:

1. Εἰς τὸ «'Εγκόλπιον Ἡμερολόγιον τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου τοῦ 'Αγίου Κωνσταντίνου — Παλαιοῦ» τὸ ὁποῖον ἐκυκλοφόρησε κατὰ τὸ ἔτος 1927 (Ε' ἔτος ἐκδόσεως αὐτοῦ) ὑπὸ τοῦ προανα-

φερθέντος Ἱεροδιακόνου τοῦ ἱ. Ναοῦ τούτου Γεωργίου Φώτα (σελὶς 85—86) σημειοῦνται ταῦτα: «Ἱστορικὸν σημεῖωμα περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου ἐορτῆς τῶν 'Αθηναίων:

Ὡς τὰ εὐώδη ἀρώματα, ἔλεγε σοφός τις, πληροῦσι τὸν παρακείμενον ἀέρα τῆς ἰδίας εὐπνοίας, οὕτως ἡ παρουσία τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου ὠφελεῖ τοὺς πλησίον.

Ταῦτο συνέβη καὶ ἐν 'Αθήναις, μεταξὺ τῶν 'Αθηναίων καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἰδρυθέντα πρότινων μόλις ἐτῶν, ἐπέδρασαν διαφοροτρόπως ἐπὶ τῆς κοινωνίας τῶν 'Αθηνῶν καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν. Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐγένοντο ἀφορμὴ νὰ συνέρχωνται κατ' ἔτος οἱ 'Αθηναῖοι ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου καὶ νὰ ἐορτάζωσι τὴν μνήμην τοῦ 'Αποστόλου τῶν 'Εθνῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου. Ἡ ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου ἐτήσια ἐορτὴ τῶν 'Αθηναίων εἶναι δημιουργήμα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἐξηγούμεθα. Ἡ ἐτήσια ἐορτὴ καθιερώθη, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ ἔτος 1925. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1926 ἐωρτάσθη τὸ δεῦτερον ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὅμως προσώρταζον τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου 'Αποστόλου ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου.

Κατὰ τὸ ἔτος 1924, τὰ Κατηχητικὰ τῶν ἐνοριῶν τοῦ 'Αγίου Παύλου καὶ 'Αγίου Κωνσταντίνου (Παλαιοῦ) παρεκάλουν δι' ἐπιστολῆς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῶν ἐνοριῶν 'Αγ. Αἰκατερίνης (Πλάκας) καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς νὰ συγκεντρωθῶσι ὅλα ὁμοῦ (τὰ Κατηχητικὰ) ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου. Ἐξ ἀγνώστων λόγων δὲν συνετελέσθη ἡ κοινὴ αὕτη συγκέντρωσις. Ἐν τούτοις τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον τοῦ 'Αγίου Παύλου, ἐξηκολούθει, καὶ μετὰ τὴν ἐπιστολὴν, νὰ μεταβαίνει ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ 'Αγ. Παύλου ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης. Βραδύτερον, κατὰ τὸ ἔτος 1923, ὁ ἀείμνηστος Μάρκος Τσακτάνης, μετέβη μεθ' ὅλου τοῦ Κατηχητικοῦ καὶ ἐώρτασε τὴν ἐορτὴν τοῦ 'Αγίου Παύλου, οὐχὶ ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου, λόγῳ τοῦ χώρου ἴσως, ἀλλ' ἐκεῖ πλησίον ἐπὶ τῆς Πνυκός. Ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ «'Αναπλάσει» ἔτους 1922, ἀριθ. 14, 15ης 'Ιουλίου.

Ἐκ πάντων τούτων δῆλον γίνεται ὅτι ἡ ἐορτὴ τοῦ 'Αγίου Παύλου ἐπὶ τοῦ 'Αρείου Πάγου προσεωρτάζετο ἀπὸ τοῦ 1921 ὑπὸ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἰδρύθη. Ἡ κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καθιερωθεῖσα ἐορτὴ εἶναι συνέχεια τῆς ἐορτῆς τῶν Κατηχητικῶν. Πᾶν ὅ,τι δὲν ἐπραξεν ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἐπὶ 100 ἔτη διὰ τὴν ἱστορικὴν ἐορτὴν, τὸ ἐπραγματοποίησαν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ταῦτα διὰ νὰ δείξωμεν ὅποιον ἔχουν ἐπίδρασιν τὰ Κατηχητικὰ ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Ἀληθῶς, ὡς ὁ Παῦλος εἶπε, «μικρὰ ζύμη τὸ ὅλον φύραμα ζυμοῖ».

2. Εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία» (ἔτος Α', 23 'Ιουνίου 1923,

ἀριθ. 4, σελίς 34) εἰς τὰ Χρονικά τῆς «Μητροπόλεως Ἀθηνῶν» σημειοῦται ὅτι ὁ «Μακαριώτατος Μητροπολίτης» Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Α΄ Παπαδόπουλος, μετέβη κατὰ τὸ ἔτος 1923 τὴν Κυριακὴν τὸ ἑσπέρας, πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, συμπεσοῦσης τότε ἡμέραν Πέμπτην, καὶ δὴ «περὶ ὥραν 7ην εἰς τὸν ἔναντι τῆς Ἀκροπόλεως λόφον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅπου συνεκentrώθησαν ἑκατοντάδες νέων τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῶν Νέων», ἡγουμένου τοῦ αἰδ. κ. Μάρκου Τσακτάνη. Μετὰ τινὰ ἱερὰ ἄσματα αὐτῶν ὁ Μητροπολίτης ἀνέπτυξεν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς νέους τὴν ἀναγνωσθεῖσαν πρότερον ὁμιλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἐν τῷ μεταξὺ ἄπειρον πλῆθος κόσμου ἐκ τῶν πέριξ συνέρρευσε ἀκροασθὲν τῆς ὁμιλίας τοῦ Μητροπολίτου, ἣν ἐπέστεψαν τὰ ἱερὰ ἄσματα τῶν νέων».

3. Εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενον θρησκευτικὸν περιοδικὸν «Ἀνάπλασις» τοῦ ἔτους 1923, (ἀριθμ. 12—13, τῆς 15 'Ιουλίου, σελίς 205) ἀναγράφονται ταῦτα: «Ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου:

Ἐπεκτείνουσα τὴν ἡθοπλαστικὴν τῆς δρᾶσιν ἡ Ὀρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐνωσις τῶν Νέων προσεκάλεσε τὰ πολυπληθῆ αὐτῆς μέλη ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ βήχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, πρὸς διδασκαλίαν.

Συγκινητικὴ ἐν τῇ πλοκῇ τῆς ἡ ὡραία τελετὴ αὐτὴ προσέλαβε χαρακτῆρα πανηγυρικόν, διότι ἄπειρον πλῆθος συνέρρευσε ὅπως ἀποθαυμάσῃ τὸν μέγαν ἀριθμὸν ἐκεῖνον τῶν καλῶν νέων οἱ ὅποιοι μὲ τόσῃν ζέσιν ἐργάζονται τὰ καλὰ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἔργα. Παρατυχὼν ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης ἐπευλόγησε τοὺς νέους καὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Βράχου ἀνέπτυξεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους δημηγορίαν τοῦ Ἀπ. Παύλου, τονίσας ὅτι διὰ τοῦ ζήλου των καὶ τῆς ἀκαμάτου δράσεώς των πρέπει ν' ἀποβῶσι καὶ αὐτοὶ ζῶντες κήρυκες τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς...».

Καὶ μὲ τὸν τίτλον «Χαρακτηριστικόν:

Χιλιάδες λαοῦ συνέρρευσαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων εἰς τὸν λόφον τῆς Πνυχός, παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου οἱ νέοι καὶ τὰ κοράσια τῶν Ο.Χ.Ε. παρουσίᾳ τοῦ Μακ. Μητροπολίτου ἔλαβαν χώραν θρησκευτικὴν τελετὴν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μνήμης τοῦ Πρωταποστόλου Παύλου. Ἡ καταφανὴς τοῦ πλῆθους συγκίνησις, ἐπεμαρτύρησε τὸν ἄγνόν πόθον τὸν ὅποιον ἐκτρέφει εἰς τὴν συνείδησίν του ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ ὅποιος ἀναμένει νὰ χειραγωγηθῇ πρὸς νέαν ζωὴν πνευματικὴν καὶ θρησκευτικὴν διὰ ν' ἀνακτήσῃ οὕτως ὅλην του τὴν μεγαλουργὸν δύναμιν τῆς ψυχῆς του τὴν ὁποίαν αἱ ἡθοφθόροι νεοδιδασκαλαὶ κατέστρεψαν».

4. Εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐφημερίου Χαλαράμπους Παναγιωτοπούλου ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Κῆρυξ τῆς ἀληθείας» (20 'Ιουλίου 1934, σελίς 79), ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπὶ μιᾷ ἑορτῇ» ἀναγράφονται τὰ ἀκόλουθα:

«Μετὰ πάσης λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας ἐτελέσθη τὴν Παρασκευὴν 29 'Ιουνίου ἐν τῷ βράχῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἡ ἐτησίᾳ τελετὴ. Πρότυπον τάγμα εὐζώνων καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ δήμου συνέβαλον εἰς τὴν μεγαλοπρεπεστέραν διεξαγωγὴν τῆς ἑορτῆς. Τῆς ἑορτῆς προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ τιμιῶ ἱεροῦ πρεσβυτερίου. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησε ὁ Ἱεροκήρυξ Ἀττικῆς Ἀρχιμ. Παντελεήμων Παπαγεωργίου. Κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν ἡ ὁμιλία ἦτο θαυμασία καὶ ἴσως ἡ καλλιτέρα ἐξ ὧσιν μέχρι σήμερον ἐλέγχθησαν. Μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐν πομπῇ κατῆλθον τοῦ ἱεροῦ βράχου καὶ διηυθύνθησαν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀφανοῦς στρατιώτου ἐνθα ἐψάλλη δέησις. Ὁ συναγεμὸς τοῦ πλῆθους ἦτο πρωτοφανής, ἡ τάξις ἀπαράμιλλος. Τόσος κόσμος παρηκολούθησε ὥστε ἐπὶ ὥραν ὀλόκληρον ἡ συγκοινωνία διεκόπη.

Διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πράγματος προσθέτομεν ὅτι ἡ ἑορτὴ αὕτη εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ Κατηγορητικοῦ Σχολείου Ἀγ. Παύλου ἐπὶ τοῦ τότε αἰδ. ἐφημερίου καὶ νῦν Ἀγ. Γεωργίου Καρύττη Νικ. Π. Παπαδοπούλου. Μετὰ ταῦτα δὲ ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐπισημοποίησε ταύτην δι' ἐτησίᾳς πανηγυρικῆς τελεσεως ἥτις ἀποβαίνει ὠφέλιμος τῷ λαῷ».

5. Τέλος εἰς τὸ ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων ἐκδοθὲν ἐν Ἀθήναις, ἐν ἔτει 1949, βιβλίον «Ὁ Ἱερεὺς Μάρκος Τσακτάνης» (σελίς 59) καταχωρίζονται, διὰ τὸ ἐν λόγω θέμα τοῦ προοιμίου τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὰ ἐξῆς: «Τέλος δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὸν ἱερέα Μάρκον Τσακτάνην ὀφείλεται ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καθιερωθεῖσα κατὰ τὴν μνήμην τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ἑσπερινὴ τελετὴ εἰς Ἀρειὸν Πάγον, καθ' ὅτι πρῶτος ἐκεῖνος ἐνεπνεύσθη τὴν ἰδέαν τοῦ ἐπισήμου ἑορτασμοῦ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν Ἀποστόλου Παύλου, ἐκδραμῶν εὐλογία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου ὁμοῦ μετὰ τῶν λαβάρων καὶ ἐξαπτερύγων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν εὐρὺν χώρον τῆς Πνυχός, εἴτα δὲ ἐν τῷ βράχῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἀκολουθηθεῖς ὑπὸ πλῆθους πιστῶν. Ἐκτοτε ἡ τελετὴ αὕτη ἐθεσπίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐορτάζεται δὲ λίαν πανηγυρικῶς διὰ τῆς συμμετοχῆς ὀλοκλήρου τοῦ ἱεροῦ κλήρου αὐτῆς, τῶν ἱεροφαιτῶν τῶν ναῶν καὶ τῶν χριστιανικῶν ὁργανώσεων καὶ ὁμίλων»¹.

1. Μένω μὲ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι εἰς τὴν ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἡ ὁποία ἐδόθη κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα 1918 καὶ ἐξῆς εἰς τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁμιλίαν αὐτοῦ, ὅπως δὴ ποτε θὰ συνετέλεσαν αἱ εἰδικαὶ ἐν προκειμένῳ μονογραφίαι τοῦ τότε καθηγητοῦ (Διδάκτορος τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας) τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς καὶ μετὰ ταῦτα καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπι-

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ἡδη προηγουμένως ἀνεγράφη, ὅτι ὁ πρῶτος πανηγυρικός Ἑσπερινὸς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐτελέσθη ἐν ἔτει 1925 τῇ 29ῇ Ἰουνίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου «εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀ' κηρύγματος Αὐτοῦ», ὡς ἔκτοτε ἔχει χαρακτηρισθῇ ἡ ἱστορικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ σημασία καὶ τοποθέτησις τοῦ Ἑσπερινοῦ αὐτοῦ. Περὶ τῆς ἐπισήμου ταύτης καθιερώσεως τοῦ Ἑσπερινοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπραγματοποίησεν ὁ διαπρεπὴς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Α' Παπαδόπουλος (1923-1938) ἀναφέρει ὁ ἴδιος εἰς τὰς «Ἐκθέσεις πεπραγμένων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» τῶν ἐτῶν 1925 καὶ 1926, εἰς τὰς ἐποίας ἐπὶ λέξει σημειοὶ ἀντιστοίχως: «Ἐορταζόμενος ἡμεῖς ἐξ ὑψώσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματός τοῦ λαοῦ... Τὸ ἕτερον τῶν γεγονότων ἀποτελεῖ ἡ κατὰ τὴν 29 Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἑορτὴ τῶν ἁγίων ἐνδόξων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τέλεισι πανηγυρικοῦ ἑσπερινοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου, ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐφ' οὗ, ὡς γνωστόν, πρῶτον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας. Ἡ τελετὴ αὕτη, ἥτις πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος τοῦ λαοῦ ἀπεφασίσθη ὑφ' ἡμῶν ὅπως γίνηται κατ' ἔτος, συνεκέντρωσεν ἐφέτος πολλὰς χιλιάδας κόσμου ἐν κατανύξει καὶ εὐλαβείᾳ προσελθόντος καὶ παρακολουθήσαντος τὴν ἀξιωματικὴν ἐκείνην ἱερὰν τελετὴν. Πρὸς τὰ συρρέουσιντα καὶ ἐκ τῶν ἀπωτάτων ἐνοριῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς εὐσεβόφρονα πλήθη ὠμίλησε καταλλήλως ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μιχ. Κωνσταντινίδης ἐξάρας δι' ὀλίγων τὴν ἐν Ἀθήναις δρᾶσιν τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου» (1925, σελίς 16—17). «Μέτρα πρὸς ἐξ ὑψώσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθηματος τοῦ λαοῦ. Πρὸς τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθηματος τοῦ λαοῦ καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐτελέσθη ὑφ' ἡμῶν ἡ ἑορτὴ εἰς μνήμην τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἀρείου Πάγου τῇ 29 Ἰουνίου. Κατ' αὐτὴν πλήθη ἄπειρα λαοῦ συνέρρευσαν ἐξ ὅλων τῶν συνοικιῶν τῶν Ἀθηνῶν ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ Πειραιῶς, ἅπαντα δὲ τὰ ἡθικοθρησκευτικὰ Σωματεῖα καὶ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἑσπερινοῦ, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὁποίου ἔψαλε βυζαντινὸς χορὸς, ἀποτελεσθεῖς ἐκ τῶν ἱεροψαλτῶν τῶν Ἱ. Ναῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ὁ Σεβ. Μητροπολί-

της Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Πολύκαρπος ὠμίλησε μετὰ δυνάμεως πολλῆς ἐξάρας τὴν σημασίαν τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐν Ἀθήναις καὶ τὰ σημαντικὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα διὰ τὸν ἐκχριστιανισθῆντα Ἑλληνισμόν καὶ προτρέψας τοὺς προσελθόντας καὶ προσευχομένους πιστοὺς ὅπως ἐγκαταλίπωσι τὰ εἰδῶλα τῆς ἁμαρτίας καὶ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν. Τὴν καθιέρωσιν τῆς ἑορτῆς ταύτης εἰς μνήμην τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐνέκρινε καὶ ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος δι' ἰδίας ἀποφάσεως» (1926, σελίς 18—19).

Περὶ τοῦ πρώτου αὐτοῦ Ἑσπερινοῦ τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία» (ἔτος Γ', 4 Ἰουλίου 1925, ἀριθμ. 27, σελίς 210—211) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἐν Ἀθήναις» ἀναφέρει ταῦτα: «...Αὐθημερόν, κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου ἐν τῷ τόπῳ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ ἑορτὴν, περὶ ὥραν 6.30 μ.μ. δεκάδες χιλιάδων λαοῦ μετὰ παντὸς σχεδὸν τοῦ Κλήρου ἐκάλυψε τὸν βράχον Ἀρείου Πάγου καὶ τοὺς πέριξ πρὸ τῆς Ἀκροπόλεως λόφους μέχρι τῶν προπυλαίων αὐτῆς. Πλήθη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πάσης τάξεως, ἐν πρωτοφανεῖ συναγεμῶ ἐκάλυψαν τὸν χώρον ἐκεῖνον, τὸν συνδεδεμένον μετὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τὸ ἐκτάκτου μεγαλοπρεπειᾶς θέαμα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ὅπερ παρηκολούθησαν καὶ τινες τῶν παρεπιδημούντων ἐν Ἀθήναις ξένων, ὑπῆρξεν ἄκρως συγκινητικόν. Κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν ἀφίκετο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, περιστοιχούμενος ὑπὸ τοῦ Κλήρου, ἀνέβη εἰς τὸν βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ περιβληθεὶς τὸν μανδῦαν ἐποίησατο ἑναρξιν τοῦ Ἑσπερινοῦ. Χορὸς εἴκοσι καὶ πλέον ψαλτῶν, ἀνέμελψε καλλιφώνως καὶ μελωδικῶς κατὰ τὸ ὕφος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μετὰ εἰδικὴν προπαρασκευήν, τὰ ἱερὰ τροπάρια. Μετὰ βαθείας δὲ κατανύξεως παρηκολούθει ὁ λαὸς τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἐν τῷ ὑπαίθρῳ καὶ ἐν μέσῳ μοναδικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιβάλλοντος τελετὴν εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἀνεγνώσθησαν ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἡ ὑψήγορος δημηγορία αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἐνώπιον τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸ περὶ ἀγάπης ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς, ἐπηκολούθησε δὲ ὁμιλία τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν δι' ὀλίγων μὲν, ἀλλ' ἐναργέστατα καὶ μετὰ μεγίστης ἐξάρσεως παραστήσαντος τὴν σημασίαν τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς θέσεως ἐκείνης κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

(Συνεχίζεται)!

στημίου Ἀθηνῶν Ἀρχιμανδρίτου Εὐαγγέλου Ἀντωνιάδου. Αἱ μονογραφίαι αὗται φέρουν τοὺς ἐξῆς τίτλους: «Ὁ ἄγνωστος Θεός» (Ἀθῆναι 1918). «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις» (Ἀθῆναι 1920). «Ἡ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ ὁμιλία καὶ ἡ νεωτέρα κριτικὴ ἐπιστήμη» (Ἀθῆναι 1920). Παράβαλε καὶ τὸ μεταγενέστερον ἔργον αὐτοῦ «Ἡ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου» (Ἀθῆναι 1932).

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΟ ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ

«Η σημερινή ημέρα είναι ένας σταθμός για την Ἐκκλησία μας στη Μεγάλη Βρεταννία. Είναι σταθμός και για την ομογένεια που έχει εγκατασταθεῖ στην ἴδια αὐτή χώρα.

Συνηθίζουμε νὰ μεγεθύνουμε τὰ γεγονότα που συνδέονται με τοὺς σχεδιασμούς και τὴ δράση μας. Συνηθίζουμε, ἀκόμη, νὰ τοὺς δίνουμε ὥραιες εἰκό-
νες, νὰ τὰ ξεχωρίζουμε ἀπὸ ἄλλα παρόμοια ὡς ἀσυνήθη και νὰ τὰ χαρακτηρίζουμε ὡς ἀφειρηγίες μιᾶς νέας ἐποχῆς στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας και τοῦ Γένους μας. Ὁδηγοῦμαστε σὲ τέτοιους χαρακτηρισμοὺς διὰν, σὲ ἐκδηλώσεις τοῦ εἶδους αὐτοῦ, ὑπάρχει ἔνταση ἢ παρουσία τῆς ζωῆς και τοῦ ἔργου καταξιωμένων στὴν συνείδηση ὅλων μας ὡς ὁργάνων, που ἀναγνωρίζονται μετὰ τὶς ὀνομασίες Ἑνορία, Κοινότητα, Ἀδελφότητα, Σχολεῖο, Σύνδεσμος, Ἑνωσις κ.λπ. και που συνθέτουν τὴν κοινωνία μας που ὀνομάζουμε ομογένεια.

Γιὰ τὸν ὁμιλοῦντα, τὸ Συνέδριο αὐτὸ ἂν δὲν εἶναι μεγάλο ὡς γεγονός, ἀναμφισβήτητο εἶναι μεγάλο και πολυσήμαντο ὡς στόχος, ἐφ' ὅσον συγκαλεῖται μετὰ ἀπὸ μιὰ μακρὰ και προσεκτικὴ διεργασία και σκέψη και μετὰ ἀπὸ μιὰ ἄμηση και μακροχρόνια σχέση μας μετὰ τὴν πραγματικότητα — μετὰ ὅσα συμβαίνουν σὸ ὅρο τῆς Ἐκκλησίας — και μετὰ τὶς συντελούμενες ἐξελίξεις στὴν ἐνταῦθα ομογένεια.

Θεωροῦμε τὸν χρόνον ὥριμον σήμερα. Ἦρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, θὰ ἐλέγαμε μαζί μετὰ τὸν Ἀποστολο, γιὰ νὰ ἀποτιμήσουμε τὰ συντελεσθέντα, νὰ ἀναπολήσουμε τὰ ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἀτυχῶς ἀπολεσθέντα, νὰ ἀναζητήσουμε τὰ σπουδαῖα σὲ διαφυγόντα τῆς προσο-
χῆς μας, νὰ ἀναθεωρήσουμε ὅσα δὲν συνέβαλαν στὴν ἐπίτευξη τῶν στόχων μας και νὰ καταργήσουμε ὅσα ἀποκάλυψε ἡ χρῆση και ὁ χρόνος, ὅτι δὲν ὑπηρετοῦν τὶς προσδοκίες και τὰ ὁράματα τοῦ περισσοῦ λαοῦ μας.

Ὁ χρόνος ἐπέστη γιὰ νὰ ἐξετάσουμε και νὰ ἐνισχύσουμε τοὺς ἄξονες γύρω ἀπὸ τοὺς ὁποίους στρε-
φόμαστε ὅλοι, εἴτε ἀνανεώνοντες, εἴτε συντηροῦντες αὐτοὺς, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀνθέξουν στὴν ἀποστολή τους σὲς ἡμέρες μας, που ἡ Ἐκκλησία — μαζί μετὰ τὰ μέλη της — τὴν ομογένειά μας, — τοὺς ἀναμφισβήτητους φορεῖς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου πάντα θεοσκευ-
τικού και ἐθνικοῦ μηνύματος, ἀγωνίζεται νὰ σωθεῖ ἀπὸ τὶς ἐπερχόμενες ἀπειλητικὰ ἀλλοτριωτικὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖες ἀπεργάζονται τὴν ἀφομοίωσή μας σὲ πνευματικὸ και κοινωνικὸ περιβάλλον τῆς χώρας που ζοῦμε, ἀλλοῦ μετὰ γοργὸ και ἀλλοῦ μετὰ βραδὺ ρυθμό.

Ὁ βίος και τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας, σ' ὅλες τὶς ἐποχὲς και σ' ὅλο τὸν κόσμον, χαρακτηρίζεται ἀπὸ

δύο βασικὲς ἀρχές: τὴν συντήρηση και τὴν δημιουργία. Μετὰ τὴν πρώτη, τὴ συντήρηση, ἡ εἰσφορά διασφαλίζει και διασώζει τὴν αὐθεντία της, μετὰ τὴν ὁποία συνεχίζει τὴν πορεία της στὴν ἀνθρωπότητα και γίνεται ἀποδεκτὴ ἀπ' αὐτή. Ἐνα ἴδρυμα μετὰ διαχρονικὲς διαστάσεις πρέπει νὰ διατηρεῖ τὰ πρωταρχικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς εἰκόνας τοῦ ἀναλλοιώτου. Αὐτὴ ἡ πραγματικότητα τὸ καθιστᾷ γνώριμο σὲ μέλη του και σὲ τοὺς ἀναζητοῦντες και νοσταλγοῦντες τὸ ἰδεώδες τῆς ζωῆς και τῆς ἀλήθειας, διότι πρέπει νὰ ταυτίζεται ἢ εἰκόνα του μετὰ τὴν ὄντως ζωὴ και ἀλήθεια.

Καίτοι ἡ οὐσία και ἡ φύση τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχουν χρῆμα τῆς συντηρητικῆς φροντίδος τοῦ ἀνθρώπου, ἐπεὶδὴ ὅμως εἶναι πάντα ἐπίκαιρο τὸ μήνυμα πρὸς τὰ μέλη της, ἡ Ἐκκλησία χρειάζεται τὰ μέσα τῆς διαδόσεως νὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐκπληροῦν τὸν προορισμὸ αὐτῆς. Τὰ στοιχεῖα ὅμως που παρὰλλάσσουν ἀπὸ ἐποχὴ σὲ ἐποχὴ εἶναι τὰ μέσα και τὰ ὄργανα που ἔχει στὴν ὑπηρεσία της, γιὰ νὰ μεταφέρουν σὲ μέλη της τὸ μήνυμά της, νὰ τὸ ἐρμηνεύσουν σωστὰ και χωρὶς νὰ ἀγνοοῦν τὶς σύγχρονες ἀνάγκες, ὅπως οἱ τόσες θερησκευτικὲς, κοινωνικὲς και πολιτικὲς ἀνισορροπίες, τῆς παγκόσμιας ἀνθρώπινης κοινότητος. Κατὰ συνέπεια, ἀμετάβλητο μένει τὸ περιεχόμενον τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ὡς διδασκαλία και ἀλήθεια, εἴτε ὡς παράδοση και ἀποστολή. Σ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα στρέφεται τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὴν συντήρησή της. Καὶ τὴν ἀποστολή της αὐτὴ ἐκπληρώνει μετὰ τὴν ἄρνηση νὰ δεχθεῖ νέα στοιχεῖα σὲ διδασκαλία της ἢ νὰ παραμερίσει ὅσα ἀπορρίπτονται μετὰ τὴν μέθοδο τῆς ἀρνήσεως, τῆς συντηρήσεως και τοῦ διασπορῶντος ἀκόμη ἀπὸ ἄτομα ἢ ομάδες και ἀπὸ τὰ παλαιὰ και σύγχρονα ποιικιλώνυμα κινήματα τοῦ ὁρθολογισμοῦ, τοῦ ἐλισμοῦ κ.ἄ.

Μετὰ τὸ ἔργο της αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία ἀποκαλύπτει τὴ συντηρητικὴ της πολιτικὴ, ἡ ὁποία εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνη μετὰ τὴν εὐαγγελικὴ παρακαταθήκη που ἔχουμε ὅλοι, νὰ μὴ ἀφήσουμε νὰ χαθεῖ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς Ἀποκαλύψεως οὔτε ἓνα ν οὔτε ἓνα ι. Καὶ συμβαίνει σὲς ἡμέρες μας, ὅπως σὲ πρόσφατο και ἀπώτερο παρελθόν, ἡ Ἐκκλησία μας νὰ διαλέγεται μετὰ Ἐκκλησίες μὴ Ὁρθόδοξες, γιὰ τὴν ἴδια πιστεύει ὅτι ὁ διάλογος δὲν εἶναι μόνο ἓνα μέσο ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀτόμων και ομάδων, ἀλλὰ κάτι περισσότερο ἀπ' αὐτὸ διὰν εἶναι στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀλήθειας, τῆς λύσεως προβλημάτων, τῆς ἐρμηνείας τῶν ὑψηλῶν διδασκαλιῶν και τῆς ἄρσεως τῶν παρεξηγήσεων. Σ' ἓνα διάλογον συμπλέκονται συνειρμικὰ παράγοντες που ὑπηρετοῦν θανάτωση τὴν ἀλήθεια — τὴν κάθε ἀλήθεια — και ἐν προκειμένῳ τὴν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας που εἶναι μοναδική. Οἱ διαλεγόμενοι ἄνθρωποι, ὁ ὥριμος χρόνος, τὸ κλίμα

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 320 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9-10 τεύχους.

Στιγμιότυπο από το Κληρικολαϊκό Συνέδριο τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων

τοῦ χώρου καὶ αὐτὸς ὁ τόπος, ὁ σκοπὸς τοῦ διαλόγου, οἱ ἔμμεσοι ἢ οἱ ἄμεσοι στόχοι, τὸ θέμα ἢ τὰ θέματα μὲ τὴν ἱστορικὴ τους ἀναφορὰ εἶναι αὐτὰ πὺν συμπλέκονται σ' ἓνα διάλογο γιὰ νὰ ὑψηρευτηθεῖ ἡ ἀλήθεια. Τὴν ἀποστολὴ τῆς αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία, ὡς Ἱεραποστολὴ ἐσωτερικὴ πρὸς τὰ μέλη τῆς, καὶ ὡς ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ πρὸς τοὺς ἀλλοδόξους, τοὺς ἀλλοθρόσκους, τοὺς ἀθροσκους καὶ τοὺς πολεμίους τῆς ἀκόμῃ, διεξάγει ἐπιτυχῶς ὅταν ἔχει, κατὰ κύριο λόγο, διάλογο μὲ τὰ δικά τῆς μέλη. Μὲ τὰ μέλη τῆς ἐκεῖνα πὺν θροίσκεται συνεχῶς συσπειρομένη καὶ μαχόμενη μὲ ἀμετακίνητο σκοπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἀληθείας πρὸς πάντας.

Αὐτὴ ἡ σπειρομένη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὁ ἀγῶνας τοὺς σὺς ἡμέρες μας γίνεται γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν προβλήματα πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς καλλιτεργείας τῶν μελῶν τῆς. Ἀκόμῃ γίνεται γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση θεμάτων ἐθνικοῦ, οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου σὲ συνάρτηση μὲ οἰκονομικο - πολιτικὰ θέματα πὺν ἐγγρίζουν καὶ ἀπασχολοῦν ἄμεσα τοὺς ὁμογενεῖς μας σὺς χώρα αὐτῇ. Εἶναι αὐτὰ τὰ θέματα πὺν προσδιορίζουν τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου, τοὺς στόχους καὶ τὴν πορεία πὺν πρέπει Ἐκκλησία καὶ Παροικία νὰ ἀκολουθήσουν τὴν Μεγάλῃ Βρεταννία.

Μὲ τὰ ἀνωτέρω θέματα ὡς κίνητρα, ἀλλὰ καὶ θηματοδοτεῖς, θὰ ἐπιδιωχθεῖ ὁ δεύτερος βασικὸς στό-

χος τῆς Ἐκκλησίας πὺν εἶναι ἡ δ η μ ι ο υ ρ γ ι α.

Ἄν γιὰ τὴν συντήρηση ἡ Ἐκκλησία ἔχει χρῆος νὰ ἐνεργήσει μόνη, μὲ τὶς δικῆς τῆς δυνάμεις, γιὰ νὰ κρατήσει ἀναλλοίωτες τὴν ἀλήθεια τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τὴν Ἱερὰ Παράδοση, γιὰ τὴ δημιουργία πρέπει νὰ συνεγείρει σὺς ἔργο τῆς τὸ σύνολο τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαϊκοῦ στοιχείου τῆς.

Ἡ θέση μας αὐτὴ δὲν ἀποτελεῖ καινούργιο στοιχεῖο σὺς βίο καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς πράξεως καὶ τῆς πίστεως τῶν μελῶν τῆς. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία ἔχει συσταθεῖ καὶ ὑπάρχει γιὰ τὰ μέλη τῆς καὶ ὄχι τὰ μέλη γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Εἰδικὰ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ ἀποστολὴ τῆς εἶναι νὰ συμπορεύεται ἢ νὰ προπορεύεται, ποτὲ δὲ νὰ ἔπεται σὺς προσπάθειες τοῦ Γένους μας. Ἡ Ἐκκλησία πὺν ἔπεται εἶναι καταδικασμένη καὶ ἀσχετὴ τὸ ἄχαρες ἔργο τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν ἐλπίδων τῶν ἀδελφῶν μας καὶ τῆς σφραγίσσεως ὁποιας συμφορᾶς, πὺν θὰ τοὺς ἔχει κτυπήσει θανάσιμα. Ὅταν ὁμως συμπορεύεται μὲ τὰ μέλη τῆς, συμπλέει, συμπάσχει καὶ συναγρυπνεῖ εἶναι ἐπόμερο μ' αὐτὰ νὰ ἀπολαμβάνει καὶ ἡ ἴδια τῆς ἀγαλλιάσεως, ὡς φυσικοῦ ἀγαθοῦ, πὺν προκύπτει πάντοτε μετὰ ἀπὸ κάθε ἐπιτυχία.

Τὸ Συνέδριο αὐτὸ ἐπαναβεβαιώνει τὴν ἀποστολὴ

τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἀποτελεῖ ἀφειρητικὸ δόγμα-
μο στὴ νέα δημιουργία τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ μας
στὴν Μεγάλη Βρεταννία. Τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, Κλή-
ρος καὶ Λαὸς μαζί, ἐκφράζουν τὴν συναισθησὴ τῆς
κοινῆς εὐθύνης πὺν ἔχουν αὐτὰ γιὰ τὸ θεοφιλὲς Γέ-
νος μας καὶ τὴν πολυδιάστατη πορεία μας στὴν ἄλλο-
δαπή. Ἀποβαίνουν, ἀκόμη, οἱ ἐκφραστές τοῦ ὁρθοῦ
θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος, γίνονται σκα-
πανεῖς τῆς ἐλληνικῆς παιδείας καὶ ἀγωγῆς, οἱ στυ-
λοβάτες τῆς ἐθνικῆς μας κληρονομιάς καὶ οἱ συντη-
ρητὲς τοῦ μεγαλείου τοῦ Γένους μας μὲ τὴν ἐξασφά-
λιση τῆς πνευματικῆς μας εὐεξίας καὶ τῶν ἐθνικῶν
βιολογικῶν ἱκανοτήτων μας.

Ὅλα αὐτὰ συντελοῦνται μέσα σὶν ὁ ρ θ ὁ δ ο ξ ο
κ ο ι ν ο τ ι κ ὸ χ ὠ ρ ο, πὺν εἶναι, καὶ ἀναγνωρί-
ζεται ἱστορικὰ ὡς τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ τὸ κα-
τάλληλο κλῆμα γιὰ νὰ γίνῃ ἡ σωστὴ δομὴ στὴν ὁρ-
γάνωση καὶ στὴ διαστροφώματωση τῶν δυνάμεων πὺν
διαθέτουμε.

Χάρη στὴ φιλοσοφία αὐτὴ καὶ τὴ συνείδηση πὺν
ἔχουμε ὅλοι, ὅτι οἱ καιροὶ δὲν εἶναι μενετοί, καὶ ὅτι
ὅσα συντελοῦνται γύρω μας, μᾶς προειδοποιοῦν μὲ
τὰ δικὰ τους μηνύματα γιὰ τὴν εὐθύνη μας, ἡ Ἀρ-
χιεπισκοπὴ Θυατείρων, μέσα σὲ θραχὺ χρονικὸ διά-
στημα, σὺν ὁποῖο συντελέσθηκαν κοσμογονικὲς ἐξελί-
ξεις καὶ συνέθεσαν συνταρακτικὰ γεγονότα γιὰ τὴν
ἀνθρωπότητα, πέτυχε τὴ σημερινή της συγκρότηση
μὲ τὴν ἐλπίδα ἀταλάντευτη καὶ τὴν πίστη σταθερή,
ὅτι θὰ συνεχίσει νὰ προωθεῖ τὴς
θέσεις τῆς μέσα στὴν πολιτι-
σμένη ἀγγλικὴ κοινωνία. Ἡ διάρθρω-
σὴ καὶ ἡ διαστροφώματωση τῶν δυνάμεων τῆς ἔ-
χουν τέτοια διάταξη, ὥστε ὅλοι, Λαὸς καὶ Κλήρος,
νὰ μποροῦν νὰ παίζουν τὸ ρόλο τους ἀπὸ κοινὰ ἐφαλ-
τήρια πρὸς κοινὸς στόχους καὶ ἀπὸ διαφόρους ὁρ-
μους καὶ μὲ ποικίλους τρόπους.

Τὰ κοινὰ ἐφαλτήρια εἶναι ὁ ναός, τὸ σχολεῖο, τὰ
σωματεῖα, οἱ σύλλογοι τῶν γραμματίων, τῆς φιλανθρω-
πίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, τῶν ἐπιστημόνων, οἱ ἐπι-
στημονικὲς καὶ περιοδικὲς ἐκδόσεις, ὁ τύπος, τὸ ρα-
διόφωνο, οἱ φοιτητικὲς μας ἐνώσεις στὰ πνευματικὰ
ιδρύματα τῆς χώρας αὐτῆς, οἱ ἐνώσεις τῶν διδασκόν-
των στὰ σχολεῖα μας καὶ τέλος εἶναι ἡ ἐνωσις τῶν
Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων στὴ χώρα αὐτή.

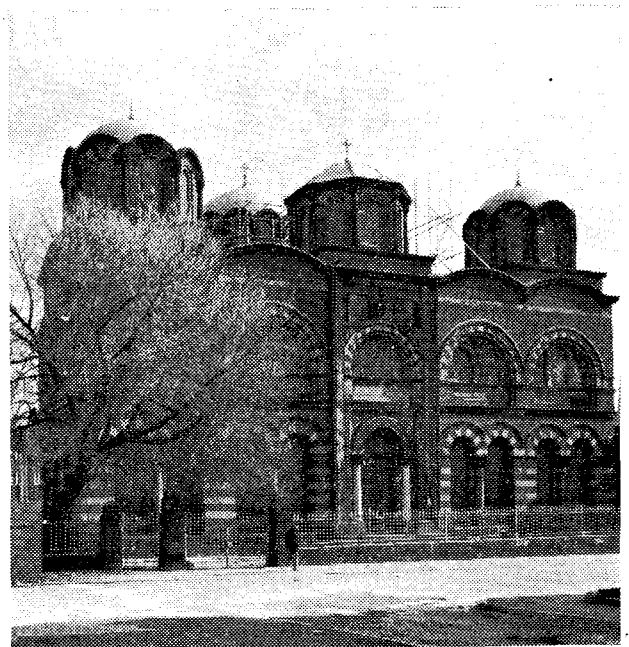
Ὅπως διαπιστώνεται, ἔχει δημιουργηθεῖ μιὰ
πλατεῖα βάση συγκεντρώσεως καὶ ἐκκινήσεως γιὰ ἐ-
νέργεια καὶ δημιουργία ὅλων τῶν διαθέσιμων δυνά-
μεων μας ἐδῶ μὲ κοινὸ στόχο, νὰ ἐπιζητήσουμε τοῦ
κοινωνικοῦ, τοῦ μορφωτικοῦ καὶ τοῦ οικονομικοῦ πα-
ράγοντος, πὺν μᾶς περιβάλλει ἢ μέσα σὶν ὁποῖο ἔ-
χουμε μεταφτυθεῖ. Πρέπει νὰ ἐπιζητήσουμε, ἀλλὰ καὶ
νὰ δημιουργήσουμε προϊόντα, τὰ ὁποῖα θὰ φέρουν τὰ
διακριτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ συμβολίζουν
μόνο ἀνάλογα ἐλληνικὰ προϊόντα τῆς Πατρίδος μας,
ἀλλὰ θὰ εἶναι ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα ὡς ἐκεῖνα.

Ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια προσπάθειά μας δὲν εἶναι

ἀπὸ ἐκεῖνα πὺν γίνονται εὐκόλα. Εἶναι σὰν νὰ διεν-
θύνουμε τὸ καράβι ἀντίθετα σὺν ρεῦμα καὶ μέσα ἀπὸ
ἐπικίνδυνα κανάλια. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ
Θυατείρων καὶ ἡ Ὁμογένεια στὴ Μεγάλη Βρεταννία
ἔχουν τὴν προῖστορία τους, ἀσφαλῶς διαθέτουν καὶ
τὴν πείρα καὶ τὴ δούληση καὶ μποροῦν νὰ ὁδηγή-
σουν μὲ ἀσφάλεια τὸ σκάφος τους σ' αὐτὴ τὴν χώρα
μέσα ἀπὸ ἀντίθετα ρεύματα καὶ κινδύνους.

Στὸ Συνέδριο λοιπὸν αὐτὸ θὰ προσδιορισθοῦν ἡ
περαιτέρω πορεία μας, τὰ ὄργανα, παλαιὰ καὶ νέα,
πὺν θὰ ἐλοποιήσουν τὴς προτάσεις πὺν θὰ γίνουν σ'
αὐτό, καὶ τὰ μέσα πὺν θὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Θέλουμε νὰ κάνουμε μιὰ ἐπισήμανση πᾶνω σ' αὐ-
τὰ πὺν θὰ προκύψουν ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Συνεδρίου,
ἡ ὁποία εἶναι τόσο σημαντικὴ ὅσο σημαντικοὶ εἶναι
οἱ σκοποὶ μας καὶ τὰ ὁράματα, σὶν ὁποῖων τὴν πρᾶ-
γματοποίηση στοχεύουμε ὅλοι.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἱ. Ναὸς τοῦ Ἁγ. Νικολάου
στὸ Λίβερπουλ τῆς Ἀγγλίας

Τὰ συνέδρια πὺν γίνονται μετὰ ἀπὸ ζυμώσεις ἀν-
τιθέσεων, μετὰ ἀπὸ παραταξιακὲς συγκρούσεις, δια-
σπορὰ ὁρθοδόξων ἢ ἀντικοινωνικῶν ἀντιλήψεων,
καὶ ἔχουν ὡς σκοπὸ τὴν ἐπίτευξη τῆς ἰσορροπίας σὶς
σχέσεις τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, στὴν πραγματι-
κότητα σὶς συνέδρια αὐτὰ ἐπιδιώκεται ἡ ἀναστολή
τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ ἡ συνύπαρξη ὅλων τῶν ἀντι-
τιθεμένων. Σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ συνέδρια δὲν προσ-
τατεύεται ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ παράδοση. Οὔτε δημιουρ-

γία συντελείται. Για τὸν λόγο αὐτὸ τὸ δικό μας Συνέδριο δὲν ἔχει καμμιὰ συγγένεια μὲ τέτοιον εἶδος συνέδρια. Στὸ δικό μας Συνέδριο συναντιῶνται ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικά, τὰ κοινοτικά καὶ σωματειακά, ἀκόμη καὶ τὰ ἀτομικά, στοιχεῖα, πὺν θέλουν νὰ θροῖσκονται στὴν ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁμογενείας καὶ ἐνστερνίζονται τὸ νέο μήνυμα τῶν καιρῶν γιὰ τὴν προώθηση τῶν θέσεών μας στὴν ἀγγλικὴ κοινωνία, βελτιώνοντας τὰ εκπαιδευτικὰ μέσα πὺν διαθέταμε ὡς τώρα, γιὰ παροχὴ πληρεστέρας ἐλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως σὲ παιδιὰ μας καὶ περισσότερη μύησή τους στὴν ἐλληνικὴ νοοτροπία καὶ συμπεριφορά, φέροντάς τα ἐγγύτερα σὲς ρίζες μας καὶ σὲς πηγές τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Μὲ τὸ νὰ δημιουργοῦμε ἓνα ἐλληνόπουλο γνήσιο ἐκφραστὴ καὶ συνεχιστὴ τοῦ Γένους μας δίνουμε στὴν ἀγγλικὴ κοινωνία ἓνα ἄλλο τύπο ἀνθρώπου πὺν ἐκφράζει μιὰ ἄλλη ποιότητα ζωῆς, τὴν ὁποία οἱ οἰκοδεσποῖτες μας θὰ τὴν ἤθελαν πολὺ καὶ θὰ τὴν ἀφομοίωσαν, ὅπως ἔχουν ἀφομοιώσει καὶ ἄλλες ἀρετὲς τῶν ἐδῶ Ἑλλήνων κατὰ τὴν τελευταία 35ετία, κυρίως σὺν ἡχώρ τῆς ἐργασίας, σὺν ὁποῖο ἔχουν εἰσαγάγει τὸ δικό τους ἥθος καὶ μιὰ νέα ποιότητα ζωῆς.

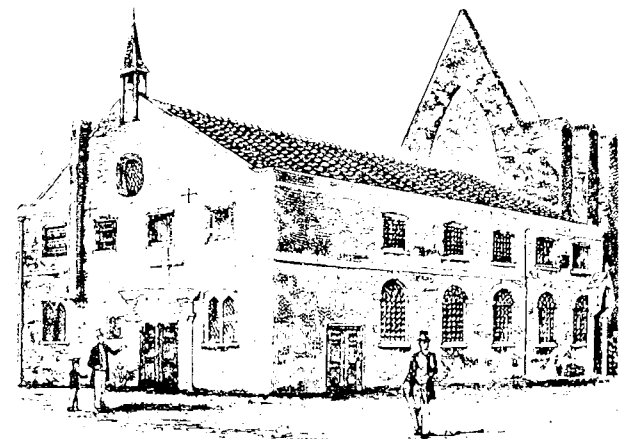
Ἀνέφερα σὺν τὸ Συνεδρίῳ μας αὐτὸ ἐκφράζει μιὰ ἄλλη πραγματικότητα. Ὅτι δὲν ἐξομαλύνει διαφορές μας γιατί στὴν πραγματικότητα δὲν ἔχουμε διαφορές. Ὅτι πρόκειται νὰ προσωθήσῃ τὲς θέσεις μας, νὰ ἐμπλουτίσῃ τὰ προγράμματά μας, νὰ ἀυξήσῃ τὰ ὄργανά μας καὶ νὰ κινήθῃ πρὸς κατὰ τελειότερο —πρὸς τὸ ἰδεώδες, τὸ ἰδανικὸ— αὐτὸ πὺν συμπίπτει μὲ τὸ χρέος μας.

Τὸ Συνέδριο αὐτὸ θὰ ἀποκάλυψῃ, κυρίως, τὴν ἐν ὁρίῃ τῆς μᾶς πὺν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συμψυχίας καὶ τοῦ κοινοῦ φρονήματος, πὺν διέπουν τὲς σχέσεις μας καὶ τὲς ἐνέργειές μας. Ὅποιαδήποτε σκέψη ἢ ἰδέα, πὺν θὰ μετακινούσε ἢ θὰ κέντριζε πρόσωπα ἢ ὁμάδες ἀτόμων νὰ κινήθουν πρὸς μιὰ ἄλλη κατεύθυνση, στὴν πραγματικότητα θὰ ἦταν μιὰ παραχάραξη τῆς ἀναγκασιότητος καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ.

Θέσεις, ἀπόψεις καὶ προτάσεις καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ ἀναπηδήσῃ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ πλούτου τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας τοῦ Συνεδρίου μας θὰ εἶναι εὐπρόσδεκτα νὰ συζητηθῶν καὶ μὲ ποῦν νὰ γίνων δεκτὰ ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν συνέδρων, ἢ ἀπὸ τὴν ὁμάδα περαιτέρω ἐργασίας πὺν θὰ ἐκλεγεί. Δὲν εἶναι ἥσοπος σημασίας θέσεις, ἀπόψεις καὶ προτάσεις, πὺν δὲν θὰ ἐγίνοντο τελικὰ δεκτῆς ἀπὸ τὸ Συνέδριο. Κατὰ τὴν γνώμη μας, καὶ αὐτὲς πρέπει νὰ θεωρηθῶν χρήσιμες, γιατί μποροῦν νὰ συνεισφέρουν σὲς σκοποὺς τοῦ Συνεδρίου, ἐφ' ὅσον μποροῦν νὰ συμβάλουν ἑμμεσὰ ἢ ἄμεσα στὴν ἐρμηνεία ἢ σὺν προσδιορισμὸ θέμάτων κατὰ τὴ λήψη τῶν ἀποφάσεών μας.

Ἡ Ἐκκλησία μας στὴ χώρα αὐτή, παράλληλα μὲ τὸ ἀγιαστικὸ τῆς ἔργο, ἔχει φροντίσει γιὰ τὴ νεολαία μας, κυρίως μέσα ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Ἡ παιδεία ἦταν καὶ παρέμεινε τὸ κύριο μέλημά της. Ἐκράτησε καὶ συντήρησε τὴν δῆρα τῶν ἀδελφῶν μας γιὰ τὴν ἐλ-

ληνικὴ παιδεία καὶ προκάλεσε τὴν λατρεία τῆς Πατριδος. Αὐτὸς ὁ θαυὸς σεβασμὸς πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ Ἔθνος τῆς ἐδημιούργησαν τὴν εὐθύνη πρὸς τὴν ἐλληνικὴ παιδεία καὶ τῆς ἔχουν ἐπιβάλλει τὸν δεσμὸ τῆς πρὸς τὰ ἐθνικὰ κέντρα, τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Λευκωσία. Θέλει, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιβάλλεται, νὰ δέχεται δασκάλους καὶ διδασκικά ἢ μορφωτικὰ διδλῖα ἀπὸ τὴν Πατρίδα, διδάσκουσα μὲ τὸ παράδειγμά της σὺν ὁ Οἰκουμενικὸς Ἑλληνισμὸς ἔχει ἐθνικὸ κέντρο.

Ἡ πρώτη Ὁρθόδοξη Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τοῦ Λονδίνου. Κτίσθηκε τὸ 1677 σὺν Σόχο, ἀνάμεσα σὺν σημερινὸς δρόμους τοῦ Charing Cross Road καὶ Greek Street. Ἐγινε ἀργότερα Νὰξ τῶν Γάλλων Ὁρθοδότων καὶ ἔπειτα Ἀγγλικανικὴ ἔκκλησία. Κατεδαφίσθηκε τὸ 1936.

Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὲς μὴ ἐλληνικὲς Κοινότητες. Οἱ ἀγγλόφωνοι Ὁρθόδοξοι, οἱ λευκορώσοι, οἱ λειτονοί, οἱ πολωνοὶ κ.λπ. Ὁρθόδοξοι πὺν ἔχουν ἐνσωματωθεῖ διοικητικὰ μὲ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων θέλουμε νὰ διατηρήσουν τὰ δικὰ τους ἐθνικὰ χαρακτηριστικά. Αὐτὸ πάντοτε συνιστᾷ σὲς ἱερὲς Ἀκολουθίες πὺν τελῶ κοντὰ τους καὶ τοὺς ὁμιλῶ. Τοὺς συνιστᾷ ἰδιαίτερα νὰ ἔχουν τὰ σχολεῖα τους. Σὺν τομέα τοῦτο ἔχω σχέδια πὺν θὰ ὑλοποιήσω μὲ τὴν βοήθειά σας.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψη τὸν χαρακτῆρα τῆς Ἐκκλησίας μας στὴ Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ ἐπιδοθήκαμε μὲ κάθε θυσία νὰ ἐξασφαλίσουμε τὲς προϋποθέσεις νὰ λατρεύουμε τὸν Θεὸ καὶ νὰ ἐκφράζουμε τὰ ἰδεώδη τῆς εὐσεβείας μας στὴ γλώσσα μας καθὼς καὶ μὲ ὅ,τι συνδέεται μὲ τὴν πολιτιστικὴ μας παράδοση. Ἐτσι αὐθόρμητα ἐξεπήδησαν ἀπὸ τὸ νοῦ μας τὰ δύο θέματα τοῦ σημερινοῦ Κληρικολαϊκοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖο μὲ πολλὴ προθυμία ἀνέλαβε νὰ ὁργανώσει ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων Μεγάλῃς Βρεταννίας.

Στὸ ποιμαντικὸ μας πρόγραμμα, καθὼς γνωρίζετε, δὲν ἐφαρμόζουμε γραφειοκρατικὴ διαδικασία. Προτιμοῦμε τὴν ἀπ' εὐθείας ἐπικοινωνία μας μὲ τὲς Κοινότητες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ μὲ τὰ ἐπὶ μέρους σωματεῖα καὶ ἀποβλέπουμε στὴν ἀνάπτυξη αὐτῶν σὲ συλλογικοὺς ὁργανισμοὺς, πὺν θὰ ἐνστερνί-

ζωνται τὸ ἑλληνορθόδοξο ἰδεῶδες καὶ θὰ κατανοοῦν τὰ σημερινὰ μηνύματα.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ πολλὴ ἐργασία ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Κοινοτάρχες καὶ τὸν ἱερό Κλήρο μας. Πρέπει νὰ μεταφέρουν στὴν ὁμογένεια τὸ μήνυμα, ὅτι ἡ αὐριανὴ πνευματικὴ καὶ κοινοτικὴ ἡγεσία πρέπει νὰ ἀναπηδήσῃ ἀπ' αὐτήν. Ἀπ' αὐτὴν πρέπει νὰ προέλθουν οἱ Κληρικοὶ καὶ οἱ Δάσκαλοι τῆς πού θὰ ἔχουν βαθύτερη γνώση τῆς πραγματικότητος στὸ χῶρο τῆς δουλειᾶς τους καὶ τὴ δυνατότητα προσαρμογῆς στὸ περιβάλλον τους. Γιὰ νὰ διατηρηθεῖ ὁ χαρακτήρας τῆς ἑλληνορθόδοξης Κοινότητος πρέπει τὰ ὄργανά της: οἱ θεολογικοὶ, οἱ κοινοτικοὶ καὶ οἱ σχολικοὶ τῶν τῶν νὰ γνωρίζουν καλὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὴ νοοτροπία μας. Ἐξ ἴσου πρέπει νὰ γνωρίζουν τὴ γλῶσσα καὶ τὴ νοοτροπία τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ. Αὐτὸ θὰ γίνῃ ὅταν ἡ Παροικία μας ἀρχίσει νὰ προσφέρει τέτοιες ἀνθρώπινες ὑπηρεσίες μὲ αἶμα πού θὰ εἶναι σάρκες ἀπὸ τὴ σάρκα τῆς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο χρειάζεσθε ὑποδομὴ στερεά.

Ὁ ἱερός Καθεδρικός Ναός τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὸ Λονδίνο.

Πρὶν νὰ περαιώσω τὸν λόγο μου αὐτὸν θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω τὴν μεγάλη σημασία πού ἔχει ἡ ἡθικὴ συμπαράσταση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Μεγάλης Μητροῦς Ἐκκλησίας τῶν ἀπανταχοῦ Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, στὸ ἔργο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκφράζουμε τὴν πίστι καὶ τὴν εὐλάβειά μας. Ἐπίσης εὐγνώμονα αἰσθήματα ἐκφράζουμε πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ τὸν Πρόεδρο κ. Σπυρ. Κυπριανοῦ, γιὰ τὴν ἡθικὴ καὶ τὴν ἑλικὴ συναντίληψή τους στὸ ἐκπαιδευτικὸ μας ἔργο. Ἰδιαίτερα εὐχαριστοῦμε τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, καὶ τοὺς Σεβ. Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ προσωπικὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν νὰ ἀποσπῶνται ἀπὸ Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων πολλοὶ Ἱερεῖς. Ἐκφράζω ἐπίσης τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὁμογένεια στὸ City τοῦ Λονδίνου γιὰ τὶς μεγάλες ὑπηρεσίες πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ, πρὸς τὶς Κοινότητες καὶ πρὸς τὰ σχολεῖα μας. Εἶναι μεγάλη ἡ συμβολὴ σιτὸς

τομεῖς αὐτοὺς, ἀλλὰ προσδοκῶ περισσότερα καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυπριακὴ Ἀδελφότητα καὶ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς Δρα Ὁμηρον Χαλίπην, τὸν ὁποῖο εὐχαριστοῦ θερμὰ.

Τέλος εὐχαριστοῦμε καὶ ἀπονέμουμε τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας σὺς Κοινότητες, σὺς Σχολικὲς Ἐφορεῖες, σὺς Βοηθητικὲς Ἀδελφότητες. Τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους καὶ τὸν Ἱερόν Κλήρον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς συγχάριζω ἐγκάρδια γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὴν ὁργάνωση καὶ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω προτείνουμε:

Π ρ ὦ τ ο. Τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας μας σιτὺς χώρους τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας νὰ περάσουν στὴν ἀρμοδιότητα τῶν Κληρικολαϊκῶν Συνεδρίων, τὰ ὁποῖα θὰ συγκαλοῦνται κάθε ἱερά χρονία, σύμφωνα μὲ εἰδικὸ κανονισμό, πού θὰ ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Γιὰ τὸν καταρτισμὸ τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ καὶ τὴν προπαρασκευὴ τῶν Κληρικολαϊκῶν Συνεδρίων θὰ ἐκλέγεται εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ ἀποφασίζει καὶ θὰ ὁργανώνει αὐτά. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ἔχει ἐξασφαλισθεῖ μιὰ μόνιμη καὶ ὑπεύθυνη ὑπηρεσία, ἡ ὁποία, μαζί μὲ τὸν ἐκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων, θὰ προχωρεῖ στὴν περαιτέρω ὁργάνωση καὶ συντήρηση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο. Νὰ δημιουργηθεῖ ἐκπαιδευτικὸς φορέας μὲ ἐποπτεία καὶ εὐθύνη σ' ὅλες τὶς σχολικὲς μονάδες πού θὰ λειτουργοῦν σιτὸν χῶρο ἀρμοδιότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, ἀποτελούμενος ἀπὸ τὸ Κεντρικὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο αὐτῆς, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυπριακὴ Ἀδελφότητα, ἀπὸ τὸ Σύνδεσμο τῶν ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων, ἀπὸ τὸ Trust τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀπὸ τὸ Trust τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Κέντρου τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Λονδίνου, ἀπὸ τὸ Foundation for Hellenism in Great Britain ἀπὸ τὸ Hellenic Foundation, ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ Κυπριακὴ Ὁμοσπονδία Μεγάλης Βρεταννίας, ἀπὸ τὸ Ἀνεξάρτητο Ἐκπαιδευτικὸ Ἰδρυμα Barnet καὶ ἀπὸ τὴν ΟΕΣΕΚΑ, μὲ σκοπὸ τὸν συντονισμὸ καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐλληνογλώσσης παιδείας τῶν παιδιῶν μας σὲ ὅλη τὴ δι-
καιοδοσία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων.

Γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ φορέως, ὁ ὁποῖος θὰ τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ χωρὶς κατ' ἀνάγκη Πρόεδρος αὐτοῦ νὰ εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, τὸ σημερινὸ Κληρικολαϊκὸ Συνέδριο μπορεῖ νὰ ἐκλέξει Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία, σὲ συνεργασία μὲ τὰ ἀναφερόμενα πρὸ πάνω σωματεῖα καὶ πιθανὸ καὶ μ' ἄλλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων ἐπίκειται σὲ ἀριστες σχέσεις, θὰ συντάξει τὸν εἰδικὸ κανονισμό, σιτὸν ὁποῖο θὰ περιλάβει τὴν ἀπαραίτητη διάταξη γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς προτάσεώς μας αὐτῆς.

Τ ρ ῖ τ ο. Προτείνουμε τὴν ἐκλογὴ καὶ σύστα-

ση πεντηκονταμελοῦς Ἀρχιεπισκοπικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖο ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου, θὰ εἶναι ὁ συντονιστὴς τῶν ἐπὶ μέρους ὁργάνων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὁμογενείας σ' ὅλο τὸ χῶρο τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων.

Τέταρτο. Προτείνω τὴν ἐκλογή δεκαμελοῦς Ὑποεπιτροπῆς, ὡς μέλους τοῦ εκπαιδευτικοῦ φορέως, γιὰ τὴ σύσταση καὶ λειτουργία Σεμιναρίου γιὰ δακτάλους καὶ ἱερεῖς.

Οἱ ἀνωτέρω προτάσεις μας προϋποθέτουν τὴν σύνταξη Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας τὸν ὁποῖο, ὅπως προτάθηκε ἀλλοῦ, θὰ συντάξει ἡ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ πὺν θὰ ἐκλεγεῖ σήμερα.

Στὴ σκέπη μου κυριαρχεῖ ἡ εὐρύτερη συμμετοχὴ τῆς Ὁμογενείας στὴ διοίκηση καὶ στὴ δημιουργία τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὸν τομέα τῆς παιδείας.

Μετὰ ταῦτα προτείνουμε ὅπως τὸ Κληρικολαϊκὸ τοῦτο Συνέδριο ἐκφράσει τὴν εὐαρέσκειάν του πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Σπύρο Κυπριανοῦ διὰ τὴν συμπαράστασή πρὸς τὸ εκπαιδευτικὸ ἔργο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων. Εἰδικώτερα ὅπως ἐκφράσει τὴς εὐχαριστίες του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν μετ' ἀποδοχῶν ἀπόσπασή στήν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων ἑνδεκα Κληρικῶν εκπαιδευτικῶν καὶ ἐκφράσει τὴν ἐλπίδα τῆς συνεχίσεως τῆς μέριμνας αὐτῆς καὶ σὺ μέλλον. Ἐπίσης ὅπως ἐκφράσει τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ καὶ τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν μετ' ἀποδοχῶν ἀπόσπασή στήν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων 14 Ἱερέων με τοὺς ὁποίους ἡ Ἐκκλησία ἀνακουφίζει τὴς Κοινότητες οἰκονομικῶς.

Ἰδιαίτερος προτείνουμε ὅπως πανηγυρικὰ ἐκφραστεῖ ἡ εὐαρέσκεια τοῦ Συνεδρίου πρὸς τὸν Ἐξοχότατον Ὑπατον Ἀρμοστήν τῆς Κύπρου κ. Τάσον Παπαγίδην, πρὸς τὸν Ἐξοχότατον Πρόεδρον τῆς Ἑλλάδος ἐν Δουβλίῳ κ. Π. Τσούνη καὶ πρὸς τὸν Ἐντιμότατον Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀπόστολον Ἀννινον διὰ τὴς ἄοκνες προσπάθειές τους ὑπὲρ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ Ἑλληνισμοῦ.

Ψηφίσματα εὐγνωμοσύνης τοῦ Κληρικολαϊκοῦ τοῦτου Συνεδρίου προτείνουμε ἐπίσης νὰ ἐκδοθοῦν: 1) Πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντονίας Δρα Robert Runcie καὶ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας γιὰ τὴ μεγάλη συμπαράστασή τους πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων στήν ἀγορὰ ἣ κατ' ἄλλον τρόπον στήν ἀπόκτηση σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἱερῶν Ναῶν πὺν περιῆλθαν στήν κατοχὴ τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων μας, 2) πρὸς τοὺς Trustees τῆς Catholic and Apostolic Church γιὰ τὴν πρὸ διετίας παραίτησή τοῦ ὑπολοίπου χρέους τερ-

σάων ἀπὸ τοὺς Ναοὺς μας πρὸς αὐτοὺς. Νὰ ἐκφράσει τὸ Συνέδριο τοῦτο τὴν εὐχὴ πρὸς τοὺς αὐτοὺς Trustees, φίλους τῆς Ἐκκλησίας μας, νὰ μᾶς παραχωρήσουν τὸν μεγαλοπρεπεῖ Ναὸν των μετὰ τῶν ἐξαοιματίων των στήν Gordon Square τοῦ Λονδίνου, ἐνθα θὰ δυνηθοῦμε νὰ λύσουμε πάντα τὰ προβλήματα στεγάσεως τῶν ὑπὸ ἐκκλόαση ἰδρυμάτων μας. Στὴν προσπάθεια αὐτὴ θὰ χρειασιτοῦμε τὴ συμπαράσταση τῶν φίλων μας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρν καὶ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Λονδίνου, διότι τὸ συγκρότημα τοῦτο εἶναι ἐνοικιασμένο πρὸς τὸ παρὸν στήν Ἐπισκοπὴ Λονδίνου. Ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκομαι σὲ διαπραγματεύσεις ἀπὸ τριετίας.

Εἰσηγούμεθα ὅπως ἐκφραστεῖ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου ἡ εὐαρέσκεια πρὸς τὰ μέλη τοῦ Trust τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων διὰ τὴν ἐπὶ ἔτη φιλότιμον συμπαράσταση πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Ὁμοίως εἰσηγούμεθα τὴν ἐκφραση τῆς εὐαρέσκείας πρὸς τὰ μέλη τοῦ Greek Orthodox Charity Organization καὶ πρὸς τὰ μέλη τοῦ Ξενῶνος ἡ Ἀγία Φιλοθέη διὰ τὴν συμπαράστασή των πρὸς τοὺς ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐκ Κύπρου προσερχομένους ἀσθενεῖς ἀδελφούς μας.

Τέλος ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς τοὺς ἀνώνυμους, ἀλλὰ γνωστοὺς εἰς ἡμᾶς προσωπικῶς, μεγάλους εὐεργέτας πρὸς τὴν Παροικία, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Τὸ Συνέδριό μας δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοήσει τὴν ἀγωνία τοῦ ἀδελφοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Εἴμαστε σάρα ἀπὸ τὴ σάρκα του καὶ συμμετέχουμε σὺν ἀγῶνα του. Διὰ τοῦτο ἐκφράζουμε τὴν ἀδελφική μας συμπαράσταση πρὸς τὸν πολιτικὸ κόσμον τῆς Νήσου καὶ παρακαλοῦμε τὸν Θεὸ νὰ εὐλογήσει ὅλους ἐκείνους πὺν ἐργάζονται εἰλικρινὰ γιὰ μιὰ δίκαιη καὶ διώσιμη λύση τοῦ ἐκκρεμοῦντος ἐθνικοῦ θέματος.

Ὁμοίως ἐκφράζουμε τὴ συμπαράστασή μας πρὸς τὸν σκληρὰ ἐπὶ 40 χρόνια δοκιμαζόμενο Ἑλληνισμὸ τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ συγκαίρουμε ἐκείνους πὺν συμβάλλουν στήν ἀνακούφιση αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ἀποστολῆς παντὸς εἰδους συγγράμματος ἀναφερομένου εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Ἐκκλησίας Ἑλλάδος

Ἰασιῶ 1, 115 21 Ἀθῆναι.

Ὁ τίτλος "πάπας,, κατὰ τὸν Ἱμν - Χαλντούμ κορυφαῖον Ἀραβα ἱστορικὸν τοῦ Μεσαίωνος

Ἐπιχειρῶν μίαν ἐξ ἐτέρας, μὴ προσιτῆς εὐκόλως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν, πηγῆς, προσέγγισιν εἰς τὸ θέμα τὸ ὁποῖον τόσον διεξοδικῶς ἀνέπτυξε εἰς προηγούμενα τεύχη τῆς «Ἐκκλησίας» ἐμβριθέστατος Καθηγητῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, ἐκθέτω κατωτέρω τὰ ὅσα διὰ τὴν προέλευσιν καὶ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ τίτλου «Πάπας» διαλαμβάνει εἰς τὸ μνημειώδες ἔργον του, παγκοσμίως γνωστὸν ὡς «Μου-kaddaman», ἤτοι Προλεγόμενα, ὁ Ἀβδούλ-Ραχμάν Ἱμν-Χαλντούμ, γεννηθεὶς ἐν Τύνιδι τῷ 1323 μέγας ἱστορικὸς καὶ ἀναγνωριζόμενος ὡς σκαπανεὺς τῆς Φιλοσοφίας τῆς Ἱστορίας καὶ πρόδρομος τῶν θεμελιωτῶν τῆς Κοινωνιολογίας ὡς Ἐπιστήμης.

Πρὶν ὅμως εἰσελθῶ εἰς τὴν αὐτολεξὶ ἀπόδοσιν τοῦ σχετικοῦ κειμένου συνοδευομένου καὶ ὑπὸ τινων παρεμφερῶν παρὰ τοῦ συγγραφέως διατυπώσεων καὶ σχολιασμῶν, θεωρῶ ὡς κατατοπιστικὸν διὰ τὸν Ἑλληνα ἀναγνώστην ὅπως προτάξω ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ πῶς καὶ διατὶ Μουσουλμᾶνος ἱστορικὸς ἀσχολεῖται καὶ δὴ καὶ τόσον ἐπιτυχῶς μὲ τὸ Χριστιανικὸ ἐνδιαφέροντος τοῦτο θέμα, ἐπιφυλασσόμενος ὅπως ἐπισυνάψω καὶ τινὰ ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ τεραστίου ἔργου συναγόμενα ὡς πρὸς τὴν ἐν πολλοῖς ἀμεροληψίαν, τὴν ἀξιοπιστίαν καὶ τὸ κριτικὸν ἐν γένει πνεῦμα τοῦ συγγραφέως πολλοῦ γε καὶ δὴ διαφέροντος πολλῶν — χρονικογράφων ἰδίως — ἀνεξελέγκτως καταχωροῦντων πᾶσαν πάσης φύσεως εἰδήσιν. Ἐρευνῶν, τὸ λοιπόν, ὁ ἐν λόγῳ ἱστορικὸς τὸν ἄνθρωπον ὡς φαινόμενον κοινωνικὸν καὶ ἀναλύων ὅσας περιβαλλοντολογικὰς, βιολογικὰς, οἰκονομικὰς καὶ ἡθικο-ψυχολογικὰς πραγματικότητας ὠδήγησαν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν νομαδικὸν βίον εἰς τὴν σύμπηξιν ὡς ὀργανωμένης πλέον κοινωνίας πόλεων καὶ κρατῶν καὶ διαπιστώνων πᾶσα εἶναι τὰ οὐσιώδη σημεῖα διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἐξέλιξιν μιᾶς κοινωνίας ὡς κράτους, ἐπιμένει μὲ στοιχεῖα ἐκ τῆς παρατηρήσεως καὶ ἀναλύσεως ἱστορικῶν καὶ πραγματικῶν δεδομένων εἰς τὸν βασικὸν ρόλον ποὺ διαδραματίζει τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τὸ ὁποῖον ὡς τελείωσιν καὶ ὁλοκλήρωσιν του ἔχει τὴν πίστιν εἰς παραδεδομένας ἡθικὰς καὶ λατρευτικὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν συνεκτικὸν δεσμόν ἐνός ἔθνους ὅστις ὅταν εὐρίσκεται εἰς ἀνθησιν ὁδηγεῖ εἰς μεγαλουργίαν, προβολὴν καὶ ἐπιβολὴν μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἔθνων.

Ἐξιστορῶν δὲ λεπτομερέστατα καὶ μὲ ἰδιαιτερότητα, λόγῳ βεβαίως καὶ τῆς καταγωγῆς του, ὡς πρὸς τὴν Ἀραβικὴν ἐθνότητα γεγονότα, πρόσωπα καὶ καταστάσεις συμφώνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω μεθοδολογίαν του φθάνει καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἰδιοτήτων, ἀρετῶν ἢ καὶ ἐλαττωμάτων τοῦ Ἀνωτάτου

Ἀρχοντος ἵνα πλέον εἰς τὸ 32ον κεφάλαιον τοῦ τρίτου μέρους ἀπὸ τὸν πρῶτον τόμον τῆς συγγραφῆς του ἐκθέσῃ τὰ τῆς προελεύσεως τοῦ τίτλου «Ἀμίρ-ἄλ-Μου'μινιν» ἥτοι τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος τῶν πιστῶν» ποὺ εἶχον (πλὴν τοῦ πρώτου) οἱ Χαλίφαι δηλ. Διάδοχοι τοῦ Μωάμεθ καὶ κατ' ἐπέκτασιν οἱ Ἀνώτατοι Ἀρχοντες τῶν διαμορφωθείσων ἀκολουθῶν Ἐπικρατειῶν εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόσμον.

Ὁ μέγας ὅμως ἱστορικὸς δὲν θεωρεῖ τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα ὅτι μέσα εἰς τὰ Ἀραβικὰ κράτη συνυπάρχει καὶ ζῇ μεγάλη μερίδα Χριστιανικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος παρ' ὅλον ὅτι ἀπέβη εἴτε τελείως Ἀραβόφωνος εἴτε καὶ σπανιώτερον δίγλωσσος ἐν τούτοις εἶχε διατηρήσει τὴν ἱστορικὴν του ταυτότητα καὶ τὴν ἐθνικὴν του ὄντοτητα ἰδίως ὡς Θρησκευτικὸν γένος ὡς τὸ ἐκάλουν οἱ Ἀραβες «Μίλλα» καὶ οἱ Τοῦρκοι κατόπιν «Μιλλέτ», ἐγκαυχώμενος ἐν τούτοις εἰς τὰ λατρευτικὰ καὶ τελετουργικὰ του μὲ τὴν διατήρησιν τῆς γλώσσης τῆς προελεύσεώς του (Ἑλληνικά, Κοπτικά κ.τ.λ.). Ὁ Χριστιανικὸς αὐτὸς κόσμος ἔχει ἀνάγκην πνευματικῆς ἡγεσίας ἵνα τὸν κατευθύνῃ ὡς ἀνθρωπίνην κοινωνίαν διὰ τῆς πειθούς καὶ μάστιγος ἐκουσίως. Ἐνταῦθα, (ἔστω καὶ ἐκτὸς θέματος) ὀφείλω νὰ σημειώσω ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἀντιδιαστέλλων Χριστιανισμὸν καὶ Μουσουλμανισμὸν ὑπογραμμίζει ὅτι ἀντιθέτως διὰ τὸ Ἰσλάμ εἶναι δογματικῶς ἐπιβεβλημένα ὁ Ἱερὸς πόλεμος (Gihad) καὶ ὁ πειθαναγκασμός.

Διὰ τὰ ἱστορικο-κοινωνιολογικά του, λοιπόν, ἐνδιαφέροντα ἔρχεται ὁ σ. εἰς τὸ ἀμέσως ἐπόμενον κεφάλαιον 33, καὶ ἀφοῦ ἀρχίσει ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴτα τοὺς Ἀποστόλους, Εὐαγγελιστάς, τὸν Κανόνα τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης, τοὺς διωγμοὺς τῶν Kaisάρων καὶ τὴν ἐπὶ Μ. Κωνσταντίνου ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καταχωρεῖ τὰ τοῦ πολιτεύματος τοῦ Θρησκευματος τούτου, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος τὸν Πατριάρχην, εἴτα τοὺς Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους καὶ Μοναχοὺς μνημονεύων ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου ὅτι «εὐηγγελίστατο ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῷ Μάγρεμπ (δηλ. τὴν Β.Δ. Ἀφρικῇ) καὶ μετ' αὐτὸν ἀνέστη Ἀνανίας ὅστις καὶ ὀνομάσθη Πατριάρχης. Εἶναι οὗτος, ὅθεν ὁ πρῶτος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μὲ τὸν τίτλον τοῦ Πατριάρχου, ἔχων περὶ αὐτὸν 12 Πρεσβυτέρους ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς ἐξ αὐτῶν λάβῃ τὴν θέσιν του. Οἱ δὲ πιστοὶ ἐξέλεγον ἕνα πρεσβύτερον εἰς τὴν θέσιν τοῦ δωδεκάτου τούτου».

Ἀξιοσημείωτον ἐνταῦθα ὅτι 100 καὶ πλέον ἔτη

πρὸ τοῦ Τούρκου Πορθητοῦ Μωάμεθ τοῦ Β', ὁ "Ιμπν-Χαλντοῦν ὀνομάζει ρητῶς τὸν Πατριάρχην «Ραῖς-ἄλ-Μίλλα», ἡ τὸ Τουρκικὸν Μιλλέτ-Μπασί ἔτσι ἐπι-κεφαλῆς τοῦ θρησκευτικοῦ Γένους.

Καὶ μετὰ τὰ κατατοπιστικὰ ταῦτα διὰ τὸν Μου-σουλμᾶνον ἀναγνώστην φθάνει πλέον ὁ σ. εἰς τὴν δια-τύπωσιν ἐκείνου ποῦ, παραλλήλου ὄντος πρὸς τὸν τοῦ 32ου κεφαλαίου τίτλον τοῦ 'Αμίρ-ἄλ-Μου'μινίν, ὡς ἐπικεφαλίδα τοῦ 33ου κεφαλαίου ὁ ἴδιος ὁ σ. ἔθεσεν «ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΠΑ-ΠΑΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ» καὶ τοῦ ὁποίου τὴν αὐτολεξὶ μετὰφρασιν παραθέτω κατωτέρω:

«Οἱ δὲ 'Επίσκοποι μεγαλύνοντες τὸν Πατριάρχην προσεφώνουν αὐτὸν ὡς μέγαν Πατέρα. Ὡσαύτως ὅμως καὶ οἱ Πρεσβύτεροι (οὐχὶ ὅμως ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πατριάρχου) ἐκάλουν τὸν 'Επίσκοπον Πατέρα, μεγαλύνοντες καὶ αὐτοὶ τοῦτον. 'Εγίνετο δὲ ἐπὶ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα συγκεχυμένως παρομοιώσις εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο. Λέγεται δὲ ὅτι τέλος τῆς συγχύσεως ταύτης ἐγένετο ἐπὶ Πατριαρχείας 'Ηρακλᾶ ἐν 'Αλε-ξανδρείᾳ. 'Ηθέλησαν λοιπὸν ὅπως γίνηται διάκρισις εἰς τὴν ὑπερτιμίαν ταύτην μεταξὺ Πατριάρχου καὶ 'Επισκόπου καὶ ἐκάλεσαν τὸν Πατριάρχην Πάπαν ποῦ σημαίνει Πατὴρ Πατέρων. 'Εφάνη, ὅθεν, διὰ πρώτην φοράν ἡ ὀνομασία αὕτη ἐν Αἰγύπτῳ, καθὼς φρονεῖ καὶ ὁ Γκίργκις "Ιμπν-ἔλ-'Αμίντ εἰς τὴν ἱστο-ριογραφίαν του. 'Ακολούθως δὲ μετέφεραν τὸν τίτλον τοῦτον καὶ εἰς τὸν Πρωτοκαθεδρὸν ἐν αὐτοῖς Ὀρόνῳ, ὅστις εἶναι ὁ Ὄρόνος Πέτρου τοῦ 'Αποστόλου. Καὶ διατρεῖται ἡ χαρακτηριστικὴ αὕτη κατάστασις μέχρι τῆς σήμερον».

Αὐτὰ ἔγραψε πρὶν 600 καὶ πλέον χρόνια ὁ "Ιμπν-Χαλντοῦν διὰ τὸν τίτλο «Πάπας» καὶ εἶναι τόσο κρυ-στάλλινα καὶ λογικοφανῆ ποῦ δὲν χρειάζονται καμμιὰ περαιτέρω ἐπεξήγησιν. 'Ενα μόνο πολὺ λεπτὸ καὶ χαρακτηριστικὸ σημεῖο τῶν ὡς ἄνω γραμμῶν θέλω νὰ ἀνασύρω καὶ τὸ ὁποῖον ὁ μὴ ζήσας εἰς τὸ Πατριαρχι-κὸν περιβάλλον τῆς Αἰγύπτου, δὲν εἶναι εὐκόλῳ νὰ διακρίνῃ καὶ τὸ ὁποῖον ὁ Μαχριμπλῆς συγγραφεὺς ζήσας ἀρκετὰ χρόνια πρὸ τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του ἐν Καῖρῳ θὰ εἶχεν ἐκ πείρας ἀντιληφθεῖ καὶ οὕτως εἰπεῖν (μιά πινελιά) ὑπογραμμίζων ὅτι «οὐδέποτε οἱ ἱερεῖς ἐκάλουν, παρουσίᾳ τοῦ Πατριάρχου τὸν 'Επίσκοπον ὡς Πατέρα», χαρακτηρίζει τὸ ἀνέκαθεν καὶ μέχρι σήμερον τηρούμενον καθεστὼς τῆς προεχούσης θέ-σεως καὶ προνομίας τοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ 'Ιεραρχίᾳ τῆς 'Αλεξανδρινῆς 'Εκκλησίας.

'Ὡς πρὸς τὴν ἐν πολλοῖς διαπιστουμένην καὶ δὴ καὶ ἐναντι τῶν Χριστιανῶν ἀμεροληψίαν τοῦ σ., ἔχω ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔργου νὰ προσάγῳ ὅτι ὁ σ. ὁμίλει μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ διατρανῶν τὴν ἀπήχησιν τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ καὶ ἰδίως τὰ θαύματα ἐν οἷς ὅτι καὶ νεκροὺς ἀνέστησε καὶ μάλιστα ὅταν φθάνῃ εἰς τὴν Δοκητικῆς προελεύσεως διδασκαλίαν τοῦ 'Ισλάμ περὶ Σταυρώσεως ἀποφεύγει νὰ τὴν ἀναπτύξῃ αὐτο-

λεξί, ἀλλὰ ἀρκεῖται εἰς τὸ νὰ εἴπῃ ὅτι «ἐδόθη ἄδεια τοῖς 'Ιουδαίοις ὅπως σταυρώσουν τὸν 'Ιησοῦν καὶ (sic) συνέβησαν ὅσα ἀναφέρει τὸ Κοράνιον περὶ τὰ κατ' Αὐτόν».

'Ὡς πρὸς τὸ κριτικὸν πνεῦμα καὶ συνεπῶς τὸν παρ' αὐτοῦ ἔλεγχον τῆς 'Ιστορίας τοῦ Γκίργκις "Ιμπν-ἔ-'Αμίντ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρύεται πληροφορίας καὶ τὴν ὁποίαν ἐντίμως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς πολλοὺς χρονικο-γράφους ἰδίως διηγούμενους πολλὰ καὶ διάφορα ἄνευ μνείας τῆς πηγῆς των) ρητῶς ἀναφέρει, πρέπει νὰ εἴ-πωμεν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ βιβλίου εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπεριγράπτου λογοτεχνικοῦ κάλλους καὶ ἐπιστημο-νικῆς ἐνδελεχείας εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ὀγκῶδες τοῦτο ἔργον θέτει διὰ μακρῶν ὡς κυριώτερον σκοπὸν τῆς ἱστοριογραφίας του τὴν ἀποφυγὴν μνείας ἀνεξελέγ-κτων εἰδήσεων ἄνευ διασταυρώσεως καὶ λογικῆς καὶ κριτικῆς ἐξετάσεως αὐτῶν. 'Εφθασε δὲ μέχρι ση-μείου ἐν ταῖς λεπτομερείαις νὰ θεωρῇ ὡς ἐξογκωμένα κάπως τὰ σύνολα τῆς ἀριθμήσεως τῶν υἱῶν 'Ισραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τὴν "Εξοδον. Δὲν εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ μὴν ἠρεύνῃσε τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς εἰδήσεως περὶ τῆς ὁποίας ὄχι ἀπλῶς καὶ παρεμπιπτόντως ποιεῖ-ται λόγον ἀλλὰ μετὰ τὴν ὁποίαν ὀλόκληρον κεφάλαιον τοῦ μεγαλυτέρου ἔργου τῆς συγγραφικῆς ζωῆς του ἐτιτλοφόρησε, διασταυρῶν αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν ἐπιτό-πιον διατηρουμένην παράδοσιν, τῆς ὁποίας ὡς προα-νέφερα θὰ εἶχεν ἀρκετὴν πείραν.

'Ὡς πρὸς τὸ διορατικὸν πνεῦμα τοῦ συγγραφέως θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνω ὅτι εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους κοινωνιολογοῦντας στοχαστὰς ποῦ διεχώρισαν τὴν Οἰκουμένην ἀπὸ πλευρᾶς βιοτικοῦ καὶ γενικοῦ ἐπι-πέδου εἰς Βορρᾶν καὶ Νότον, ἐκθέτων συστηματικὰ καὶ ἐν ἐκτάσει αἷτια καὶ καταστάσεις βιολογικὰς, ἀν-θρωπογεωγραφικὰς, ἱστορικὰς, οἰκονομολογικὰς καὶ ἠθικοκοινωνικὰς ποῦ ὠδήγησαν ὥστε ὁ Βορρᾶς νὰ εὐρίσκεται εἰς πολὺ ὑψηλότερον ἐπίπεδον ἀπὸ τὸν Νότον.

'Εν τέλει σημειῶ ὅτι ἔχω εἰς χεῖρας μου τὴν ἔκ-δοσιν ἐν Καῖρῳ τοῦ οἴκου «Τὸ Βιβλίον τοῦ Λαοῦ» κατὰ τὴν μετὰ κριτικὴν τοῦ κειμένου τῶν σπουδαιο-τέρων χειρογράφων 'Ανατολῆς καὶ Δύσεως ἐργασίαν τοῦ Δ/ρος Α. Α. Wafy, ἀποτελουμένην ἀπὸ 532 δι-στήλους σελίδας μεγάλου μεγέθους.

Εἶναι δὲ ὄχι παντελῶς ἀλάθηντος σὲ ἄλλα σημεία, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ταπεινοφρονῶν ὡς ἐπαρδὸν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου κεφαλαίου ἐπιτάσσει ἀλλ' ὅμως δι' ἡμᾶς ἀξιοθαύμαστος διότι, ἂν μὴ τι ἄλλο, βεβαίῳ ὅτι παρ' ὅλην τὴν δεινότητάν κατὰστασιν τοῦ Χριστιανικοῦ στοιχείου ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ ἡ θέσις τοῦ Πατριάρ-χου ἐν τῇ συνειδήσει πιστῶν καὶ ἀ π ί σ τ ω ν διετη-ρεῖτο εἰς τὸ ἱστορικὸν της ὕψος. Καὶ τοῦτο πρὸ 600 καὶ πλέον ἐτῶν.

† 'Ο Καμπανίας ΚΟΣΜΑΣ

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΝ ΤΗ, ΑΓΙΑ, ΓΗ, ΣΕΒΑΣΜΙΩΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΩΝ*

Τὸ Πατριαρχεῖον - Διοίκησις: Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων εἶναι ἡ ἀρχαιότερα Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, μετ' αὐτὸν ἐπίσκοπον τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον τὸν Ἀδελφόθεον καὶ τὸ τέταρτον εἰς τὴν σειράν τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων. Εἰς αὐτὸ ὑπάγονται οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Σινᾶ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ αὐτοδιοίκητον Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ σημερινὸς Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Διόδωρος ὁ Α' εἶναι ὁ 142ος εἰς τὴν σειράν τοῦ ἐπισκοπικοῦ καταλόγου. Ὁ Πατριάρχης προΐσταται τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέχουν οἱ τρεῖς Μητροπολῖται καὶ δέκα ἐκ τῶν Τιτουλαρίων Ἀρχιεπισκόπων. Τὰ Πατριαρχικὰ Ἰδρύματα εἶναι: 1. Τὸ Σκευοφυλάκιον, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ σπανίας ἀξίας κειμήλια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν ὀλόχρυσον Σταυρὸν μετ' τὸ εὐοδιάζον μέγα τμήμα τοῦ Τιμίου Εὐλίου, 2. ἡ Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη καὶ τὸ Ἀρχεῖον, 3. ἡ Πατριαρχικὴ Πολυκλινικὴ «Ὁσίου Βενέδικτος», 4. Τὰ Ἐκπαιδευτήρια μετ' 5000 μαθητάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Σχολὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ νῦν Πατριάρχου, 5. Τὰ περιοδικά: «Νέα Σιών» καὶ «Φωνὴ Κυρίου», 6. Αἱ Ἐξαρχίαι εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν Ἀθήναις, ὁδὸς Ἐρεχθεῶς 18, Πλάκα, μετ' Ἐξαρχον τὸν Πανιερώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖον, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, Κύπρον, Ρωσίαν (Μόσχα, Τυφλίς, Ταϊγάνιον). — Τὸ Πατριαρχεῖον, διὰ λόγους προφυλάξεώς του ἀπὸ τὴν προπαγάνδαν τῶν Λατίνων χρησιμοποιοῦ τὸ παλαιὸν Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ἀλλ' ἄνευ οἰοδότητε φανατισμοῦ.

Ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης: Ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης ἢ Ἱερὸν Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου συγκροτουμένη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, μετ' ἐπὶ κεφαλῇς αὐτῆς ὡς ἡγούμενον, τὸν ἐκάστοτε Πατριάρχην καὶ μετ' Συμβούλιον τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, συνεχίζει ἐπὶ δύο χιλιετηρίδας τὸ πολύτιμον ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἔργον τῆς διασώσεως, διαφυλάξεως καὶ συντηρήσεως τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων, τὴν υπεράσπισιν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν καὶ τὴν προβολὴν αὐτῆς ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος.

Τὰ Ἱερὰ Προσκυνηματα τῆς Παλαιστίνης: Τὰ Ἱερὰ Προσκυνηματα εἶναι ἐγκα-

τεσπαρμένα, εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν καὶ α) εἰς τὴν ἀρχαίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὡς: 1. Ὁ Πανίερος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, 2. Ὁ Πανάγιος Τάφος, 3. Ὁ Φρικτὸς Γολγοθᾶς, 4. Ἡ Ἀποκαθήλωσις, 5. Τὸ Καθολικόν, 6. Ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, 7. Τὰ Παρεκκλήσια τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, 8. Τὸ Κεντρικὸν Μοναστήριον τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Μετὰ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως συνέχεται: 1. Τὸ Σκευοφυλάκιον καὶ ἔξω τοῦ Ναοῦ: 2. Τὸ Πατριαρχεῖον, 3. ἡ Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη, 4. τὸ Πραιτώριον, 5. ἡ Φυλακὴ τοῦ Ἰησοῦ, 6. ἡ ὁδὸς τοῦ Μαρτυρίου. — β) Εἰς τὰ περὶχωρὰ τῶν Ἱεροσολύμων: 1. ὁ ναὸς τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, 2. Ἡ Γεθσημανῆ, 3. ὁ τάφος τῆς Θεοτόκου, 4. τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, 5. ἡ Βηθανία, 6. ἡ Μονὴ Μάρθας Μαρίας, ὁ τάφος τοῦ Λαζάρου, 7. εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας: ἡ Μονὴ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου. — γ) εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὰ περὶχωρὰ αὐτῆς: 1. ὁ Ναὸς τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, 2. Τὸ Σπήλαιον τῆς Γεννήσεως, 3. ἡ Ἀγία Φάτνη, 4. ἡ Μονὴ Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, 5. ἡ Χεβρών, 6. Δρῦς Μαμβρῆ, 7. ἡ Ρωσικὴ Μονὴ Ἀγίας Τριάδος, — δ) εἰς τὴν Ἱεριχῶ, τὸν Ἰορδάνην καὶ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν: 1. ἡ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Χοτζεβᾶ, 2. Σαραντάριον ὄρος, 3. Μονὴ Ἀγίου Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου, 4. Σόδομα καὶ Γόμορα, 5. Ἡ ἔρημος Κουμπράν. — ε) εἰς τὴν Σαμάρειαν: 1. ἡ Νεάπολις (Ναμπλούς), 2. ἡ Σαμάρεια, 3. τὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, 4. ἡ Σιχέμ, 5. ἡ Σεβάστεια, 6. ὁ τάφος Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. — ς) εἰς τὴν Γαλιλαίαν: 1. Λίμνη Γενησαρέτ, 2. Καπερναούμ, 3. Ὁρος Μακαρισμῶν, 4. Κανᾶ, 5. Ναζαρέτ, 6. Θαβώρ. — ζ) εἰς τὴν Ἰόρπη: 1. τάφος τῆς Ταβιθά, 2. Λύδδα-Τάφος Ἀγίου Γεωργίου Τροπαιοφόρου, 3. Καρμήλιον, 4. Πτολεμαῖς κ.ά.

Τὸ ὄρος Σινᾶ: Περιώνυμος, μετ' παγκόσμιον ἀκτινοβολίαν καὶ σημασίαν εἶναι, ἔξ ἄλλου, ἡ αὐτοδιοίκητος Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ, ἡ Μονὴ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, μετ' ἡγούμενον τὸν ἐκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου (τὸν Σαβ. κ. Δαμιανόν, σήμερον) ὁ ὁποῖος χεῖροτονεῖται εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου. Ἡ Μονὴ τοῦ Σινᾶ, κτίσμα τοῦ Μ. Ἰουστινιανοῦ (527-565) ἐπὶ τῆς Μωσαϊκῆς Βάτου, εἶναι μετὰ τοὺς Ἀγίους Τόπους τῆς Παλαιστίνης τὸ ἀμέσως σπουδαιότερον πνευματικὸν κέντρον τοῦ Πατριαρχείου. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς, δευτέρα μετὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Βατικα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 323 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9-10 τεύχους.

νοῦ, εἰς χειρόγραφα, ἔχει χιλιάδας κώδικας μεγαλογραμματίους καὶ μικρογραμματίους τῆς 'Αγίας Γραφῆς καὶ ἄλλους, ἐξ ὧν προέρχεται ὁ περιφημότερος τῶν κωδίκων τῆς 'Αγίας Γραφῆς, ὁ Συναϊτικὸς Κώδιξ ΑΛΕΦ τοῦ 4ου αἰῶνος, ὁ ἀποκείμενος σήμερον εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου. — Ἡ πινακοθήκη τῆς Μονῆς περιέχει χιλιάδας εἰκόνων ἀνεκτιμήτου ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀξίας, ἀναγομένης μέχρις αὐτοῦ τοῦ 6ου αἰῶνος. Τὸ 'Ιερὸν Λεῖψανον τῆς Μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης καὶ οἱ ἀμύθητοι θησαυροὶ τῶν χειρογράφων, τῶν εἰκόνων καὶ τῶν κειμηλίων, ἔτι δὲ ἡ Μωσαϊκὴ Βάτος, ἡ 'Αγία Κορυφή ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Θεόπτης Μωϋσῆς παρέλαβε τὸν Θεόγραφον Νόμον συνθέτουσαν τὴν αἴγλην τῆς ἀθανάτου 'Ορθοδοξίας καὶ ἀναδεικνύουν τὸ Σινᾶ, ὅχι μόνον ἐν τῶν μεγαλυτέρων Βυζαντινῶν Μουσείων τοῦ Κόσμου, ἀλλὰ καὶ μέγα καύχημα τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους.

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως: Ὁ Πανίερος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως εἶναι τὸ κέντρον ὅλων τῶν 'Ιερῶν Προσκυνημάτων τῆς 'Αγίας Γῆς, ὁ ἀρχαιότερος ναὸς τῆς Χριστιανοσύνης καὶ τὸ ἱερώτατον ὅλων τῶν χριστιανικῶν προσκυνημάτων τοῦ κόσμου, ὡς περικλείων τὸν Πανάγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ. Κτίσμα τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου τοῦ ἔτους 326 μ.Χ. ὑπέστη δραματικὰς περιπέτειας, κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν μετὰ ταῦτα αἰώνων, ἀφ' ἧς ἐκάθη ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐν ἔτει 614. Μωαμεθανοί, Σαρακηνοί, Σταυροφόροι, Ἑτερόδοξοι καὶ δὴ Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Ἀρμένιοι, μετὰ τοὺς Πέρσας, ἄλλοι ἐπυρπόλησαν, ἄλλοι ἐδήωσαν, ἄλλοι κατέκτησαν παρεκκλήσια τοῦ Ναοῦ. Διὰ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων τοῦ 1856 καθωρίσθη τὸ καθεστὼς τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν λοιπῶν 'Ιερῶν Προσκυνημάτων, τὸ ὁποῖον ἰσχύει μέχρι σήμερον. Ἡ Ἑλλάς προσέφερε διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ Ναοῦ τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν προσωπικόν, ὡς καὶ χρηματικὰ ποσά, κατὰ τὰ ἔτη 1956 καὶ 1961, τόσον δι' ἐπισκευὴν τοῦ τρούλλου τῆς ροτόντας τοῦ 'Αγίου Κουβουκλίου, τὸν ὁποῖον κατέστρεψεν ἰσραηλινὸς ὄλμος τῷ 1948, ὅσον καὶ διὰ τὰς εὐρυτέρας ἐπισκευὰς καὶ ἀναστηλωτικὰς ἐργασίας τοῦ Ναοῦ.

Ὁ Ναὸς διακρίνεται εἰς δύο κύρια μέρη: α) τὸν κυκλικὸν ναὸν τῆς μεγάλης ροτόντας, εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τὸ 'Ιερὸν Κουβούκλιον μετὰ τὸν Πανάγιον Τάφον καὶ β) τὸ «Καθολικόν» μετὰ τὴν μικρὰν ροτόνταν τοῦ Βήματος, ἥτοι τὸν κυρίως Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Μετὰ τὸν Ναὸν συνέχονται τὰ ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς αὐτοῦ παρεκκλήσια, παραοικοδομήματα καὶ προσκυνήματα, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τοὺς 'Ορθόδοξους, τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς-Λατίνους, τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Σύρους-ΐακωβίτας. Ἡ εἴσοδος τοῦ Ναοῦ γίνεται σήμερον ἀπὸ τὴν 'Αγίαν Πόρταν τῆς 'Αγίας Αὐλῆς.

Ὁ Πανάγιος Τάφος — Τὸ ἱερὸν Κουβούκλιον: Καιρὸς πλέον νὰ προσέλθωμεν εὐλαβεῖς προσκυνῆται εἰς τὸ "Ἅγιον Κουβούκλιον τοῦ Παναγίου Τάφου, εἰς τὸ «Cubiculum divinum», ὡς διεθνῶς ὀνομάζεται ὁ καλλιμάρμαρος θάλαμος, ὃ

ἐν μέσῳ τῆς μεγαλοπρεποῦς ροτόντας τοῦ Πανιέρου Ναοῦ καὶ ἐναντι τοῦ «Καθολικοῦ» ἀνιδρυμένους, ὁ περιβάλλων τὸν Θεοδέγμονα Πανάγιον Δεσποτικὸν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Τάφον. Μετὰ δέους καὶ ἱερᾶς κατανύξεως προσευχόμενοι ἅς ἀναγνώσωμεν τὰς ἐπιγραφὰς αὐτοῦ: «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι προσκυνήσωμεν "Ἅγιον Κύριον 'Ιησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον» καὶ «Τῷ Ζωοδόχῳ Σου Τάφῳ παρεστῶτες οἱ ἀνάξιοι δοξολογίαν προσφέρομεν τῇ ἀφάτῳ Σου εὐσπλαχνία Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν». Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ 'Αγίου Κουβουκλίου ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο θαλάμους, τὸν ἐξωτερικόν, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται τμῆμα τοῦ 'Αγίου Λίθου, τὸν ὁποῖον ἀπεκύλισεν ὁ 'Αγγελος καὶ τὸν ἐσωτερικόν εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται ὁ Πανάγιος Τάφος, κεκαλυμμένος διὰ πολυτίμου μαρμάρου. Ὁ κενὸς οὗτος Τάφος εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ἀδιαφιλονίκητος μαρτυρία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀναβοῶν πρὸς ἡμᾶς διὰ τῆς ἐπιγραφῆς του: «Τί ζητεῖτε; 'Ιησοῦν τὸν Ναζαρητὸν ζητεῖτε τὸν 'Εσταυρωμένον; 'Ηγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε. 'Ιδε ὁ τόπος ἐν ᾧ ἔθηκαν Αὐτόν». (Ματθ. 28,5-6, Μάρκ. 16,6, Λουκᾶ 24,5-6, 'Ιωάν. 20,12-13).

Ἡμεῖς δὲ ἅς ἀντιφωνήσωμεν πρὸς αὐτὸν τὴν ἐτέραν τῶν ἐπιγραφῶν του, τὴν φωνὴν τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ: «Ὡς ζωηφόρος, ὡς παραδείσου ὠραιότερος ὄντως καὶ παστάδος πάσης βασιλικῆς ἀναδέδεικται λαμπρότερος Χριστέ ὁ Τάφος Σου, ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως».

Τὸ "Ἅγιον Φῶς: Περὶ τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ 'Ιεροῦ Κλήρου ἐν γένει, κατέρχεται εἰς τὸ «Καθολικόν». Ἐνδύονται τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἅμφια ὅλοι οἱ Κληρικοὶ καὶ περιέρχονται τρεῖς τὸ 'Ιερὸν Κουβούκλιον ψάλλοντες τὸ τροπάριον: «τὴν Ἀνάστασιν Σου Χριστέ Σωτήρ, "Ἀγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν». Περαιτωθείσης τῆς λιτανείας, ψάλλεται ἡ ἐπιλύχνιος εὐχαριστία: «Φῶς ἱλαρόν...» καὶ ἀνοιγομένων τῶν σφραγίδων τοῦ 'Ιεροῦ Κουβουκλίου, ὁ Πατριάρχης ἐνδεδυμένος λευκὸν στιχάριον, εἰσέρχεται εἰς τὸν ἄνευ φωτῶν Τάφον τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ἔχει ἐρευνήθῃ καὶ ὁ ἴδιος καλῶς, μήπως φέρεται μεθ' ἑαυτοῦ ὅ,τι δῆποτε πρὸς παραγωγὴν φωτὸς καὶ ἐν βαθυτάτῃ κατανύξει, προσεύχεται λέγων τὴν καθιερωμένην προσευχὴν δεόμενος: «...ὅπως τὸ ἐκ τοῦ Φωτοφόρου Τάφου Αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) τοῖς πιστοῖς διδόμενον φῶς ἀναδείξῃ Ἀγιασμοῦ δῶρον, ἀμαρτημάτων λυτήριον καὶ νοσημάτων ἀλεξιτήριον καὶ εὐλογίῃ καὶ ἀγιασῇ τοὺς εὐλαβῶς αὐτοῦ ἀπτομένους, δῶ αὐτοῖς περιπατεῖν ἐν τῷ φωτὶ τῶν ἐντολῶν Αὐτοῦ, ὡς τέκνα φωτός». Μετὰ τὸ τέλος τῆς εὐχῆς ταύτης, ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς μαρμαρίνης πλακῆς, ἡ ὁποία καλύπτει τὸν Ζωοδόχον Τάφον ἀναπηδᾷ τὸ "Ἅγιον Φῶς! Θαῦμα τρισμαχίστον τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ! Τὴν νεκρικὴν σιγὴν τοῦ ἀπείρου πλήθους, τὴν συνοδεύσασαν τὴν εἴσοδον τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ 'Ιερὸν Κουβούκλιον, διαδέχονται οὐρανομήκεις ἰαχαὶ θριάμβου:

«Τὸ Ἅγιον Φῶς! Τὸ Ἅγιον Φῶς!» ὅταν ἐκ τῆς δεξιᾶς ὁπῆς τοῦ Ἱεροῦ Κουβουκλίου ἐξαγάγῃ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀναφθέντα πυρσὸν ὁ Πατριάρχης. Τὸ ἅγιον Φῶς μεταφέρεται ἕως τὸ Καθολικὸν καὶ ὁ Σκευοφύλαξ παραλαμβάνων τοῦτο ἅπτει τὰ φῶτα τοῦ Ναοῦ ψάλλων: «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός καὶ δοξάσατε Χριστὸν τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν», ἐνῶ συγχρόνως ἅπτονται τὰ φῶτα τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων καὶ Παρακκλησίων, ὡς καὶ τῶν 33 κηρίων, ἅτινα κρατοῦν οἱ πιστοί, συμβολίζοντα τὰ 33 ἔτη τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ κώδωνες ἤχοῦν χαρμολύνως, ὁ Πατριάρχης αἰρόμενος ὑπὸ τῶν παραληρούντων καὶ ἀλαλαζόντων πιστῶν φέρεται ἐπὶ τῶν χειρῶν των εἰς τὸ Καθολικόν, ψάλλων μετὰ τῶν χορῶν: «Ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν», (Ψαλμ. 81,8), τελουμένης ἐν συνεχείᾳ τῆς Θ. Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου. Τὸ ἅπειρον πλῆθος μὲ ἀνημμένους λαμπάδας ἀλαλάζει ἀλαλαγμὸν τῷ Κυρίῳ, κατὰ τὸ ψαλμικόν: «Ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ...» (Ψαλμ. 97,4) καὶ βοᾷ ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ Ναοῦ θριαμβευτικῶς: «Ὁ Χριστὸς ἐνίκησε! Ὁ Χριστὸς ἐνίκησε!». Ἡ ἀνάλογος τελετὴ πρὸ τοῦ ὁρθρου τῆς Μ. Κυριακῆς τοῦ Πάσχα εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς ὅλου τοῦ κόσμου εἶναι ἀπεικόνισις τῆς θαυμασιωτάτης καὶ λαμπροτάτης ταύτης τελετῆς τοῦ Ἁγίου Φωτός τοῦ Παναγίου Τάφου.

Εὐρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ μοναδικοῦ καὶ ὑπερφυοῦς θαύματος τῆς ἐκ τοῦ θεοδέγμονος Τάφου τοῦ Χριστοῦ ἀναλάμψεως τοῦ Ἁγίου Φωτός, καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπαναλαμβανομένου καὶ πιστοποιοῦντος ὅτι μόνῃ ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς κατέχουσα ἀναλλοίωτον καὶ ἀκαινότημητον τὸν «Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν χθὲς καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. 13,8). Διὰ τοῦτο, οὐδεὶς ποτε ἑτερόδοξος, ἀνὰ τοὺς 20 αἰῶνας τῆς ζωῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἠδυνήθη ἐκ παραλάβῃ ἐκ τοῦ Φωτοφόρου Τάφου τὸ Θεῖον καὶ Θαυμαστὸν τοῦτο δῶρον τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, τὸ ἅγιον Φῶς. Συνταρακτικὸν καὶ λίαν χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ ἐπὶ Πατριάρχου Σωφρονίου τοῦ Δ' κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ ἔτους 1579 ἐπισυμβάν γεγονός: Τὸ ἔτος ἐκεῖνο οἱ Ἀρμένιοι, διὰ δολοπλοκιῶν καὶ δωροδοκιῶν, κατώρθωσαν νὰ πείσουν τοὺς Τούρκους κατακτητὰς νὰ ἐκβάλουν τὸν Ὀρθόδοξον Πατριάρχην ἐκ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἀντ' αὐτοῦ, ὁ Μονοφυσίτης Ἀρμένιος Πατριάρχης προσῆλθεν εἰς τὸν ἐν τῷ Ἱερῷ Κουβουκλίῳ Τάφον τοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ λάβῃ τὸ Ἅγιον Φῶς. Ἀλλ' «οὐκ ἦν φωνή, οὐκ ἦν ἀκρόασις» (Δ' Βασ. 4,31). Ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος κυκλοῦμενος ὑπὸ τοῦ Ὀρθόδοξου Ἱεροῦ Κλήρου καὶ Λαοῦ, εὗρίσκετο εἰς τὴν Ἁγίαν Αὐλὴν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, πρὸ τῆς Ἀγίας Πόρτας, θερμότατα προσευχόμενος πρὸς τὸν Ἀναστάντα Κύριον. Καί, ὦ τοῦ θαύματος! Ἐσχίσθη ὁ εἰς ἀπὸ τοὺς δύο κίονας τῆς Ἀγίας Πόρτας καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν τὸ Ἅγιον Φῶς, τὸ ὁποῖον παραλαβὼν ὁ Πατριάρχης καὶ ψάλλων: «δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου

φωτός» μετέδωκεν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς. — Ἐκτοτε, ἡ σχισμὴ τοῦ κίονος μαυρισμένη μαρτυρεῖ τὸ ἐξαίσιον θαῦμα. Ὁ Σουλτάνος διὰ φερμανίου ἀνεγνώρισε τὸ ἀποκλειστικὸν καὶ ἀναφαίρετον δικαίωμα τοῦ Ἑλλήνος Ὀρθόδοξου Πατριάρχου νὰ λαμβάνῃ μόνος αὐτός, κατ' ἔτος, ἐκ τοῦ Φωτοφόρου Τάφου τὸ Ἅγιον Φῶς, πρὸς αἰώνιον θρίαμβον τῆς ἀθανάτου Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦτο, διότι, ὡς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου διδάσκει: «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. 5,4).

**

Ἡ Παλαιστίνη χώρα μὲ ἱστορίαν 4 χιλιάδων περίπου ἐτῶν, μὲ μεγάλῃν πολιτιστικὴν ἀρχαιολογικὴν καὶ θρησκευτικὴν κληρονομίαν προκαλεῖ τὸ παγκόσμιον ἐνδιαφέρον, τοσούτω μᾶλλον ὅσῳ σήμερον ἐντείνεται ἡ προσπάθεια τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραὴλ νὰ ἐπανέσθῃ τοῦτο τὰς παλαιὰς πνευματικὰς του ρίζας εἰς αὐτήν.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ, ὡς τόπος συναντήσεως τῶν τριῶν μεγάλων μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ, ἐνέχει διεθνή σημασίαν καὶ προβολήν. Διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς καὶ μάλιστα ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἑλλήνας, ἡ σημασία καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῶν Ἱεροσολύμων καθίσταται ἀσύγκριτος καὶ μοναδική, οὐ μόνον διότι ἡ Ἁγία Πόλις εἶναι ἡ Μητρόπολις τῆς Χριστιανοσύνης καὶ ὁ Πανίερος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ὁ παγκόσμιος Ναὸς αὐτῆς, ὡς περιέχων τὸν Πανάγιον καὶ Ζωοδόχον Τάφον τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ Πανάγιος Τάφος καὶ τὰ Ἱερὰ Προσκυνήματα τῆς Ἀγίας Γῆς ἀποτελοῦν τὰς ρίζας τῆς Πίστεώς μας, τὰ ὁποῖα οἱ Ἑλληνες Πατέρες, οἱ συγκροτοῦντες τὴν ἡρωϊκὴν Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα διὰ μαρτυρικῶν ἀγώνων διέσωσαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον. Τὸ παλαίφατον Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον τῶν Ἱεροσολύμων ἀποτελεῖ ἄφθιτον καὶ αἰώνιαν δόξαν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ὡς χρέος λοιπὸν ἐπιτακτικὸν δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἑλλήνας ἀνακύπτουν ταῦτα:

α) Τὸ εὐλαβὲς προσκύνημα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου. Διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδαξεν, ἐσταυρώθη, ἀνέστη, ἀνελήφθη καὶ ἔδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Χριστός.

β) Ἡ γνωριμία μὲ τὸ ἔργον, τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν, μὲ ἓνα λόγον τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν τοῦ Πατριαρχείου, ὡς θεματοφύλακος τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων.

γ) Ἡ ἐπάνδρωσις τῶν Ἀγίων Τόπων δι' ἐμφύχου ὕλικου καὶ μάλιστα καὶ κυρίως διὰ νέων, οἱ ὁποῖοι θὰ δύνανται νὰ φοιτήσουν εἰς τὰ ἱεροσολυμιτικὰ Σχολεῖα, δαπάναις τοῦ Πατριαρχείου πρὸς μόρφωσιν αὐτῶν καὶ πρὸς συνειδητοποίησιν τῆς ἀποστολῆς των ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γῇ, ὡς μελλόντων Μελῶν τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Καί

δ) Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν πανελλήνιον οἰκονο-

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ*

ὡς ἀνακαινιστὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου

Καὶ ἡ ἀξία τοῦ ὑψηλοῦ τούτου τρόπου τοῦ ζῆν διεφάνη ἐτι καλλίτερον ἀφ' ὅτου ἐφηρμόσθη παρὰ τοῖς μοναχοῖς. Ἵνα δὲ ἐννοήσωμεν καλλίτερον τὴν ἀληθινήν ταύτην ἀρκεῖ ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς νὰ ἐκθέσωμεν τὰ μεγάλα καὶ πολλὰ πλεονεκτήματα τοῦ συστήματος τούτου, προκειμένου ἰδίᾳ περὶ τῶν μοναχῶν καὶ νὰ ἴδωμεν τὴν διαφορὰν τῆς θέσεως τῶν ἐν τοῖς κοινοβίοις ζώντων μοναχῶν ἀπὸ τῶν κατὰ μόνους διαγόντων τοιούτων. Καὶ οἱ μὲν μοναχοὶ τοῦ κοινοβιακοῦ συστήματος τελούντες ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἡγουμένου ἡ ἀββᾶ, ἡ ἀρχιμανδρίτου κατέφκουν ἐν τοῖς καλουμένοις κοινοβίοις, μᾶνδραις, μοναστηρίοις. Ἐν αὐτοῖς οἱ μοναχοὶ οὗτοι ἐκτὸς τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας ἡσυχολοῦντο καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας πνευματικὰς τε καὶ χειρωνακτικὰς ἀπὸ κοινοῦ, πρὸς συντήρησιν αὐτῶν. Ἐκάστη δὲ τῶν μονῶν τούτων εἶχεν ἴδιον τύπον (τυπικόν), πλὴν ὅμως καὶ τὰ βασικὰ ζητήματα δὲν διέφερον ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπίσης ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς παρὰ τοῖς μοναχοῖς τούτοις ἡ ἀκρότης εἰς τὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν προσευχὴν καὶ ἐν γένει πᾶν μοναχικὸν καθήκον ἐτελείτο ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς λογικῆς.

Τούναντίον δὲ οἱ ἀσκηταὶ οἵτινες — ἂν καὶ εἶχεν εἰσαχθῇ ὁ μοναστηριακὸς βίος, — ἐξηκολούθουν νὰ ζῶσι κατὰ μόνους ἀνὰ τὰς ἐρήμους ὑπὸ διάφορον ἐπωνυμίαν ὡς βουκοί, ὡς ἀναχωρηταὶ κ.λ.π. οἱ τοιοῦτοι, λέγομεν, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ὀρισμένον κανόνα ὑπεβάλλοντο εἰς μεγαλυτέρας καὶ σκληροτέρας ἢ αἱ πρῶται στερήσεις καὶ κακώσεις. Εἶναι περιττὸν δὲ νὰ ἀπαριθμήσωμεν ταύτας, καὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι, αἱ τοιαῦται ὑπερβολικαὶ καταχρήσεις τῆς ἀσκήσεως ἐβλαπτον πολλὰκις καὶ κατέστρεφον τὴν τε σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν τῶν οὕτω ζώντων ἀσκητῶν. Ἄν καὶ πολλὰκις οὗτοι

ἐφημίζοντο διὰ τὸν ὑπεράνθρωπον αὐτῶν βίον ὑπὸ πολλῶν ἐν οἷς τυγχάνει καὶ ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγων σὺν ἄλλοις καὶ ταῦτα «Μοναχὸς ἐστὶ τάξις καὶ κατάστασις ἀσωμάτων ἐν σώματι ὑλικῶν ἐπιτελουμένη. Μοναχὸς ἐστὶν ὁ μόνον τῶν τοῦ Θεοῦ ἐχόμενος ὅρων καὶ λόγων ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, ἡγνισμένος σῶμα καὶ κεκαθαρμένον στόμα καὶ πεφωτισμένος νοῦς, κατώδυνος ψυχὴ, ἐν διηνεκῇ μνήμῃ θανάτου ἀδολεσχοῦσα καὶ ὑπνώττουσα, καὶ γρηγοροῦσα, ἀναχώρησις κόσμου, μῖστος ἐκούσιον ἐπαινουμένης ὕλης καὶ ἄρνησις φύσεως, δι' ἐπιτυχίαν τῶν ὑπὲρ φύσιν» (Λόγ. κγ').

Λόγῳ λοιπὸν τῶν πολλῶν αὐτῶν ἀφ' ἐνὸς καταχρήσεων, αἵτινες, ὡς ἐλέχθη, ἐλάβανον χώραν παρὰ τοῖς διαφόροις ἀσκηταῖς καὶ ἐρημίταις, τῆς μεγάλης δ' ἀφ' ἐτέρου ἀξίας τοῦ κοινοβιακοῦ συστήματος, ὁ Παχώμιος εἰσήγαγε τὸν κοινοβιακὸν βίον εἰς τὴν λαύραν αὐτοῦ, τὸ παράδειγμα τοῦ ὁποῦ ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι σπουδαῖοι μοναχοὶ ἰδρύσαντες διαφόρους μονὰς σύμφωνα πρὸς τὸν τύπον τοῦ Παχωμίου.

Οὕτω ὁ Μακάριος Ἰδρυσε τὸ α' μοναστήριον ἐν τῇ σκυθικῇ ἐρήμῳ, ὁ Ἀμμούν ἐν τῇ Νιτρίᾳ, ὁ μ. Βασίλειος ἐν Νεοκαισαρείᾳ τοῦ Πόντου, ὅστις μάλιστα συνέταξε καὶ θεσμοὺς ὑπὲρ τοῦ μοναχικοῦ βίου, οἵτινες σὺν τῷ χρόνῳ ἐφημίσθησαν καὶ ἐγενικεύθησαν, ἐπίσης ὁ Σεβαστείας Εὐστάθιος ἰδρυσε μοναστήριον ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ ἄλλοι πολλοί.

Ἄλλ' ἡ διαρρύθμισις αὕτη τοῦ μοναχικοῦ βίου ὑπὸ τοῦ Παχωμίου καὶ τῶν ἄλλων ἦτο σχετικὴ, ἔλαβε δὲ αὕτη τὴν τελείαν αὐτῆς κοινοβιακὴν ὄψιν ἐπὶ τοῦ μ. Εὐθυμίου. Οὗτος ἂν καὶ παρέλαβε πολλὰς ἀρχὰς καὶ ἔθιμα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κοινοβίων, ὅμως ἔδωκεν εἰς τὸ κοινοβ. σύστημα φιλελεύθερον πνεῦμα, συνενώσας ἐλευθερίαν καὶ κύρος καὶ ἀπαλλάξας τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου τυπικισμοῦ τῶν Αἰγυπτίων καὶ οὕτω ὑψωσε τὸ κοινόβιον εἰς ὑψηλότεραν πνευματικὴν κλίμακα. Ἐδίδασκε δὲ μετὰ ἄλλων εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν μοναχοὺς ὅτι ὀφείλουν ἵνα ἀγωνίζωνται, νὰ μὴ ἔχωσιν ἰδίαν θέλησιν, νὰ δεικνύουν ταπεινοφροσύνην καὶ ὑπακοήν, νὰ ποθοῦν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ζῶσι διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, νὰ μὴ ὁμιλῶσι κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀκολουθίας καὶ τῆς τραπέζης, προσεπιλέγων αὐτοῖς ὅτι, ὅπλα τοῦ μοναχοῦ εἶναι ἡ μελέτη, ἡ διάκρισις, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ὑπακοή.

Ἄρα ἡ μεταβολή, ἣν ἔκαμεν ὁ μέγας οὗτος μοναχὸς ἐν τῷ κοινοβιακῷ αὐτοῦ συστήματι ἐγκτεται ἐν τῇ συνενώσει τῆς ὑψηλοτέρας χριστιανικῆς διδασκαλίας μετὰ τοῦ πρακτικοῦ μέρους τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κοινοβίου, καὶ τῇ τελειοποιήσει τῶν στοιχειωδῶν κοι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 325 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9-10 τεύχους.

μικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁρθοδόξου Πατρι-
αρχείου μας.

Καὶ νῦν, περαίνων τὸν λόγον θεωρῶ, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμήν ὡς εὔκαιρον νὰ συναναφωνήσωμεν πάντες τὸν λόγον τοῦ Ἱεροῦ Ψαλμῶδου: «Ἐάν ἐπιλάθωμαι σου, Ἱερουσαλὴν, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου· κολληθεῖν ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐάν μὴ σοῦ μνησθῶ, ἐάν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου». (Ψαλμ. 136,5-6).

(Τέλος)

Ἀρχιμ. ΑΘΑΝ. ΣΦΟΥΓΓΑΤΑΚΗΣ

νοβιακῶν βάσεων⁷. Αὕτη λοιπὸν ἡ διαρρῦθις καὶ ἀνάπτυξις ἐγένετο εἰς τὸν μοναχικὸν βίον.

Ποῖον ὅμως ἦτο τὸ ἰδεῶδες καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ποῖον τὸ ἔργον τῶν μοναχῶν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν, εἶναι σημεῖα σπουδαῖα, τὰ ὁποῖα ἐν ὀλίγοις πρέπει νὰ θίξωμεν.

Καὶ ἐν πρώτοις τὸ ἰδεῶδες τοῦ μοναχοῦ ἦτο ἡ ἀ π ἄ θ ε ι α, ὁ δὲ μοναχὸς ὁ νικῶν πάντα τὰ πάθη αὐτοῦ, ὁ πάντα δοκιμάζων πειρασμὸν καὶ ἀψηφῶν πάσας τὰς ἀνθρωπίνους τιμὰς, καλεῖται ἀ π ἄ θ ῆ ς. "Ἰνα ὅμως μοναχοὺς τις κατορθώσῃ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῇ εἰς μεγάλας ἀσκήσεις καὶ μακροὺς ἀγῶνας, διὸ πολλάκις μεταξὺ τῶν μοναχῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν αὐστηρότητα τοῦ βίου παρετηρεῖτο ἄμιλλα, ἕκαστος δηλ. μοναχὸς προσεπάθει ὅπως ὑπερτερήσῃ τοῦ ἄλλου εἰς τὴν ἀσκήσιν, ἡ δὲ προσπάθεια αὕτη συχνὰ ἀπέβαινεν εἰς βλάβην μᾶλλον ἢ εἰς ὠφέλειαν· διότι ὁ τοιοῦτος μοναχὸς ὅσα εἶχεν ἀποκτήσῃ, ἐκ μακροῦ χρόνου καὶ πολλῶν κόπων, ἐν μιᾷ ὥρᾳ καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ ὑπὸ τοῦ τύφου καὶ τῆς ἐπάρσεως καταλαμβάνομενος, τὰ ἔχανεν. Διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει πάντοτε νὰ βαδίζῃ τὴν μέσσην ὁδόν, ἡ δὲ λογικὴ αὐτοῦ δύναμις νὰ διέπῃ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον τὸ ἔργον τῶν μοναχῶν λέγομεν ὅτι δὲν ἦτο μόνον ἡ ἐπιτέλεσις τῶν πνευματικῶν καὶ ὑψηλῶν καθηκόντων αὐτῶν ἥτοι τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς ὑπακοῆς κ.ἄ., ἀλλ' εἶχον καὶ ἔτερον ἐπίσης σπουδαῖον ἔργον, ὅπερ τὰ μάλιστα συνετέλει εἰς τὸ ἰδεῶδες αὐτῶν, τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἐ ρ γ α σ ί α ν.

Αὕτη ἦτο ἀναγκαία εἰς τοὺς μοναχοὺς, τὰ δὲ ἐκ ταύτης προερχόμενα ὀφέλη διετίθεντο εἰς τὴν διατήρησιν αὐτῶν, καὶ ἂν τυχὸν ἐπερίσσειον ἤσκειον διὰ τούτων τὴν θυγατέρα τῆς βασικῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς τῆς ἀγάπης, τὴν ἐ λ ε η μ ο σ ὕ ν η ν.

Ἐκ τούτων εὐκόλως τέλος συνάγεται καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Ὡς τοιοῦτος ἦτο ἡ ἐπιτελεσις τῆς χριστιανικῆς τελειότητος, διὰ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ἔργων τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, καὶ τῶν καθηκόντων τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς.

Ἀνάλογος δὲ ἦτο καὶ ὁ σκοπὸς τῶν μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐβράδυνον ἵνα ἀναδειχθῶσι σχολεῖα ἀνατροφῆς καὶ φυτώρια ἀγαθῆς ἀναπλάσεως τῶν ἀτόμων τῆς κοινωνίας, τῶν ὁποίων ἡ ἀνατροφή λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης διαφθορᾶς ἦτο παραμελημένη. Συνεπῶς παραλλήλως πρὸς ταῦτα δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι σκοπὸς τῶν μοναστηρίων ἦτο καὶ ἡ ἀνατροφή καὶ ἐκπαίδευσις τῶν ὀρφανῶν. "Ὅθεν καὶ ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος⁸ τάδε περὶ τῆς ἐν τοῖς μοναστηρίοις ἀνατροφῆς καθώρισαντο: Τοῦ Κυρίου λέγοντος, ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ τοῦ Ἀποστόλου ἐπαινοῦντος τὸν ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα μεμαθη-

κότα, καὶ πάλιν παραγγέλλοντος ἐκτρέφειν τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, πάντα καιρὸν καὶ τὸν τῆς πρώτης ἡλικίας εὐθετον εἶναι πρὸς τὴν τῶν προσιόντων παραδοχὴν δοκιμάζομεν, τὰ μὲν ἔρημα γονέων, ἀφ' ἐαυτῶν προσλαμβάνομενοι... τὰ δὲ ὑπὸ γονεῖς ὄντα, παρ' αὐτῶν ἐκείνων προσαγόμενα ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων δεχόμενοι... ἐκτρέφεσθαι μὲν χρὴ αὐτὰ ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ ὡς καὶ τὰ τέκνα τῆς ἀδελφότητος, ἀφωρίσθαι δὲ καὶ οἴκους καὶ διαίταν τοῖς τε ἄρσεσι τῶν παίδων καὶ ταῖς θηλείαις... Ἀλλὰ προσευχαί μὲν κοιναὶ καὶ παισι καὶ πρεσβυτέροις ἔστωσαν... Δεῖ δὲ καὶ τὴν τῶν γραμμάτων μελέτην οἰκείαν εἶναι τῷ σκοπῷ ὥστε καὶ ὀνόμασιν αὐτοῖς τοῖς ἐκ τῶν Γραφῶν κεχρησθῆναι καὶ ἀντὶ μύθων τὰς τῶν παραδόξων ἔργων ἱστορίας αὐτοῖς διηγῆσθαι, καὶ γνώμας παιδεύειν ταῖς ἐκ τῶν Παροιμιῶν... ὥστε μετὰ τερπνότητος καὶ ἀνέσεως ἀλύτως αὐτοῖς καὶ ἀπροσκόπως τὸν σκοπὸν διανύεσθαι...».

Ἡ ἐκπλήρωσις ὅμως τοῦ σκοποῦ τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἔργων τῶν μοναχῶν δὲν ἐπετεύχθη οὐδὲ ἐξεδηλώθη ἀμέσως, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ.

Οὕτω δὲ ἡ μεγαλυτέρα ἀνάπτυξις τοῦ μον. βίου ἐν γένει ἐσημειώθη κατὰ τὸν δ' καὶ ε' αἰῶνα, ὁπότε καὶ δικαίως δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα ἀποτελεῖ τὴν χρυσὴν ἐποχὴν τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκ διαφόρων τῆς κοινωνίας στρωμάτων ἐβλεπέ τις ἄνδρας καὶ γυναῖκας νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὰς ἐρήμους καὶ νὰ ἀσπάζωνται τὸν μοναστικὸν βίον, ἀπαρνούμενοι συγγενεῖς, φίλους, γονεῖς, ἀδελφούς, ἀδελφὰς καὶ πᾶσαν ἐν γένει τοῦ βίου ὑλικὴν εὐμάρειαν, καὶ ἐπιδιδόμενοι εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ αὐστηροῦ καὶ τραχέως τούτου βίου, ἐκεῖνοι οἵτινες ἕως χθὲς ἔζων ἐν τρυφῇ καὶ χλιδῇ ἀπολαύοντες ἔλων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθῶν. Ὁ ἅγιος Σεραπίων γράφων πρὸς μοναχοὺς καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ταύτην ἀπάρνησιν τούτων λέγει σὺν ἄλλοις καὶ ταῦτα: «οὐ χρημάτων πόθος, οὐ μνήμη γονέων, οὐ δὲ πρὸς γένους κληρονομία, οὐδὲ ἀδελφῶν συνουσία, οὐ συγγενῶν διαθέσεις, οὐ τρυφαὶ καὶ πόνοι... ἀλλὰ πάντα μὲν ὑπερφρονήσαντες αὐτοῖς ἔργοις βοᾶτε... «πάντα ἡγοῦμαι σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν κερδίσω» διὸ καὶ τὴν ἔρημον αὐλίζεσθε, νηστεῖαις, ἀγνείαις, ἀσκήσεσιν, εὐχαῖς καθαραῖς τὸν Θεὸν ὑλασκόμενοι...»⁹.

Ἐπίσης κατὰ τὴν χρυσὴν αὐτὴν τοῦ μ. βίου ἐποχὴν παρουσιάσθησαν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω ὁ μ. Βασίλειος συστήσας ἐν τῇ ποντικῇ πόλει Ἰβόρα μοναστήριον κατήρτισεν, ὡς προελέχθη, κανόνας συνδυάσας τὰ προτερήματα τοῦ ἀναχωρητικοῦ καὶ κοινοβιακοῦ βίου. Ὡσαύτως ὁ Γρηγόριος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης καὶ ἄ. παρεσκευάσθησαν ἐν τῷ μον. βίῳ καὶ εἰργάσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ, συνενώσαντες τὴν θρησκευτικὴν εὐσέβειαν μετὰ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

(Συνεχίζεται)

'Αρχιμ. ΣΥΝΕΣΙΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

7. (Κυρ. Σκυθοπολίτου), Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου (Νέα Σιδὼν IB'. (1912) σελ. 650.

8. Τόμ. Β' σελ. 355 καὶ ἐ.

9. Migne τόμ. 40 σελ. 928.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 21^{ου} ΑΙΩΝΑ*

Ζ. Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» ΣΤΗΝ ΕΠΙ-
ΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Παλαιότερα επιστεύετο και θεωρείτο, ότι τα δά-
θρα της ελληνικής κοινωνίας και ιδιαίτερα της πνευ-
ματικής αγωγής των νέων ήταν τρία, ή Εκκλησία, το
Σχολείο και η Οικογένεια. Εάν εξαιρέσουμε την Εκ-
κλησία, ή οποία συνεχίζει το έργο της παρά τον λυσ-
σαλέο πόλεμο που έχει κηρυχθεί εναντίον της, τα δύο
άλλα ή Οικογένεια και το Σχολείο έχουν διαβρωθεί
επικίνδυνα, όσον αφορά στην προσήλωσή τους στις αρ-
χές της πίστης της Εκκλησίας μας.

Είναι γνωστά τα αποτελέσματα της συνεργασίας
της οικογένειας με την Εκκλησία στο μεγάλο και ύ-
πεύθυνο έργο της αγωγής της νεολαίας. Δεν θα επι-
μείνω. Όπως επίσης δεν θα αναπτύξω την διάβρωση
της οικογένειας με τον σταδιακό αποχριστιανισμό της.
Η Ίερά Σύνοδος της Εκκλησίας μας διεκήρυξε, μπρο-
στά στην απειλή της διάλυσης της οικογένειας: «Θέ-
λουμε ή οικογένεια να μείνει όπως ήταν μέχρι τώρα,
έστια αγάπης, φωλιά στοργής, χώρος εύλογίας, θεμέ-
λιο προόδου, αληθινή Εκκλησία, σωστή κιβωτός»²².

Υπάρχουν βέβαια και οι χριστιανικές οικογένειες,
οι όποιες παρά τον εναντίον τους καταγισμό των πυ-
ρών συνεχίζουν να παραμένουν όχυρά. Πόσο όμως μπο-
ρούν να αντισταθούν; Και μέχρι ποίου σημείου δύναν-
ται να υπαγορεύουν μερικές αρχές στα παιδιά τους;

Οι οικογένειες έπομένως που είναι δυνατό να συμ-
βάλλουν στην επιτυχία του εκκλησιαστικού νεανικού
έργου σταδιακά εκλείπουν ή ή πίεση που υφίστανται
τις άκινητοποιεί.

Τί μπορούμε να κάνουμε;

1) Να τονώσουμε τις υπάρχουσες χριστιανικές οι-
κογένειες. Να προτείνουμε σ' αυτές την συνεργασία
μας με τρόπους, που μπορούν να αναζητηθούν κατά πε-
ρίπτωση. Αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί με συνά-
ξεις, στις όποιες θα συζητήσουμε τα προβλήματα που
αντιμετωπίζουν. Με προσωπικές επαφές. Με το έντυπο
και άλλα.

2) Στους γονείς που διακινείται αδιάφορα εναντι-
της Εκκλησίας, που έχουν έλλειψη θρησκευτική αγω-
γή, που ζουν κάπως μακριά από την Εκκλησία, πρό-
πει έπιπροσθέτως να διαλύσουμε την άγνοια και προ-
κατάληψη με τα μέσα και τον τρόπο που αναφέρονται.

3) Να οργανώσουμε Σεμινάρια ή άλλους τρόπους
καλλιέργειας, διαφώτισης και ενίσχυσής τους.

* Συνέχεια εκ της σελ. 327 του υπ' αριθ. 9-10 τεύχους.

22. «Πρός τον Λαό» Έκδοσις Ίερης Συνόδου, Δεκ. 1980
αριθ. 3.

4) Ακόμα να επιχειρήσουμε να οργανώσουμε τις
οικογένειες, τους γονείς έννοείται, είτε σε έντοιακή -
μητροπολιτική βάση, είτε και πανελλήνια, ώστε να ευ-
αισθητοποιηθούν μπροστά στον κίνδυνο που τους απειλεί.

5) Άλλες Εκκλησίες έχουν αναπτύξει τον θεσμό
«των συναντήσεων περισυλλογής» διαφόρων ομάδων.
Νομίζω, ότι μπορούμε να καθιερώσουμε τέτοια σχήμα-
τα, που δεν δαπανούν άλλ' αντίθετα ώφελούν πολύ. Σε
κάποιο από τα Μοναστήρια μας ή σε άλλους κατάλλη-
λους χώρους να καλέσουμε τους γονείς σ' ένα πνευμα-
τικό διήμηρο. Να τους καλλιεργήσουμε. Να τους ακού-
σουμε. Να τους δώσουμε δοθήεια.

Η. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΩ- ΡΟΥ ΣΗΜΕΡΑ.

Το σχολείο και ή έθνική μας παιδεία κατά το πα-
ρελθόν ήτο περισσότερο συνδεδεμένα με τις ευαγγελι-
κές αρχές. «Οι παραδοσιακές αξίες της Όρθοδοξίας
στερούνται από την ελληνική νεολαία», διεπίστωσε ή
Ένωση Θεολόγων Βορείου Ελλάδος²³. Η Ίερά Σύνο-
δος της Ίεραρχίας της Εκκλησίας μας άνησυχούσα
διά τους άνέμους που πνέουν στην παιδεία μας έτόνιζε
στην 2393 Έγκυκλιό της. «Είναι άνησυχητικόν ότι
επιχειρείται εις μερικές περιπτώσεις άλλοίωσις του
παραδοσιακού μορφωτικού ιδεώδους και μέσα εις τους
χώρους της Εκπαιδεύσεως, διά να υποδαθμισθούν τα
χριστιανικά του στοιχεία». «Αυτά τα έλληνοχριστιανι-
κά όρθόδοξα ιδεώδη υπήρξαν ή έντελέχεια, που έμφυ-
λώνει το ελληνικόν έθνος», παρατηρεί ό Καθηγητής
της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
κ. Εύάγγελος Θεοδώρου.

Τήν αναγκαιότητα να μη αποπροσανατολισθεί ή
έθνική μας παιδεία από το θεμέλιο της έλληνορθόδο-
ξης παράδοσης και ζωής υπεστήριξαν Ακαδημαϊκοί
Δάσκαλοι, Έπιστήμονες, Λογοτέχνες, Οργανώσεις και
Ένώσεις Εκπαιδευτικών Λειτουργών και πολλοί άλλοι.

Παρά ταύτα το επικρατούν πνεύμα είναι άρνητικό
τόσο στον προσανατολισμό της έθνικής παιδείας, όσο
και στο δικαίωμα που έχει ή Εκκλησία να διαπλάθει
τήν νέα γενεά με τις παραδοσιακές αρχές. Οι έξώθυ-
ρες των σχολείων μας είναι κλειστές για την Εκκλη-
σία και τους ποιμένες της. Τής άμφισβητείται το δι-
καίωμα να επικοινωνεί με τους νέους στο σχολικό χώ-
ρο. Το νέο πνεύμα αυτό, που είναι πρόδηλος ό στόχος
του, οι θιασώτες του το δικαιολογούν και το στηρίζουν
σε δύο λόγους. Ό ένας είναι, ότι παρεμποδίζεται ή λει-
τουργία του σχολείου από έξωσχολικούς παράγοντες
και ό άλλος, ότι ή συνταγματική έπιταγή για τον σε-

23. Έφημερίδα «Ελληνικός Βορράς» Θεσ. 12 Απριλ. 1985.

δασμοῦ τῆς ἀτομικῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως δὲν ἐπιτρέπει προνομιακὴ μεταχείριση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Διὰ λόγους ἐνημέρωσης καὶ μόνον ἐπιτρέψατέ μου παρακαλῶ νὰ πλατύνω τὸ θέμα κάνοντας μιὰ ἀναφορά τόσο στοὺς σκοποὺς τῆς παιδείας κατὰ τὸ ἰσχύον Σύνταγμα, ὅσο καὶ στὴν συνταγματικὴ κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος, ἡ παρεχομένη ἀπὸ τὴν Πολιτεία Παιδεία νὰ διέρχεται διὰ τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν.

Τὸ ἄρθρον 16 παρ. 2 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος λέγει ὅτι: «ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασικὴν ἀποστολὴν τοῦ κράτους, ἔχει δὲ ὡς σκοπὸν τὴν ἠθικὴν, πνευματικὴν, ἐπαγγελματικὴν καὶ φυσικὴν ἀγωγὴν τῶν Ἑλλήνων, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν διάπλασιν αὐτῶν ὡς ἐλευθέρων καὶ ὑπευθύνων πολιτῶν».

Ὁ Καθηγητὴς τῆς Παντείου Σχολῆς κ. Δημ. Κόρσος σὲ ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσή του μὲ θέμα: «Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀγωγή τῆς νεότητος καὶ ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ ἰδεοκρατία» ἀποδεικνύει μὲ σειρά ἀπιχειρημάτων συνταγματικῶν καὶ ἱστορικῶν ὅτι: «Τὸ ἰσχύον Σύνταγμα εἶναι σταθερῶς προσανατολισμένον πρὸς τὰς μεγάλας πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀξίας, ὅσαι ἐδλάστησαν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτιστικοῦ κύκλου, ὅτι ἀπὸ αὐτὰς τρέφεται ὡς ἀπὸ Κασταλίας Πηγῆς καὶ ὅτι πρὸς αὐτάς, πρὸς τὸ καθολικὸν νόημά των, πρέπει νὰ φέρεται ὁ ἐρμηνευτὴς προκειμένου νὰ ἀποκαλύψῃ ὑπὸ τὸ φῶς των, τὴν ἐννοίαν τῶν ἐπὶ μέρους διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Τοῦτου δοθέντος, εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 16 παρ. 2 τοῦ αὐτοῦ Συντάγματος καὶ τὴν σχετικὴν πρὸς αὐτὴν ἀπορίαν, ἦτοι ἂν ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀγωγή τῶν ἑλληνοπαίδων πρέπει νὰ διέρχεται διὰ τῶν λυτρωτικῶν ὁδῶν, πού ἤνοιξε ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ ἰδεοκρατία, ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀνεγδοιάτως καταφατικὴ. Ἀντίθετος ἐκδοχὴ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἦτο λογικῶς ἄτοπος. Καὶ νομικῶς ἀδιανόητος»²⁴.

Βέβαια ἡ σφαιρικὴ θεώρηση τοῦ προβλήματος ἐπιδάλλει καὶ τὴν ἀπάντησιν τῶν συναφῶν ἐρωτημάτων. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἐξωσχολικὸς παράγοντας, πού δυσχεραίνει τὴν λειτουργία τοῦ σχολείου; Πῶς ἐννοεῖται ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία; Προσφάτως πραγματοποιήθηκε στὴν Πάντειο ἑνα Πνευματικὸ Συμπόσιο μὲ θέμα τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν. Καὶ ἐκεῖ ἐκστομίσθησαν ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας μας ἀνήκουστες μισαλλοδοξίες.

Γεγονὸς παραμένει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας πολὺ σύντομα θὰ ἀποκτήσῃ ἑνα δεδηλωμένο ἐχθρό, τὴν παιδείαν. Πῶς σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις καὶ κάτω ἀπὸ κλίμα ἀντιπαράθεσης θὰ προσπελάσουμε τὴν ἐφηδικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία;

Ἡ ὁμάδα ἐργασίας, πού θὰ ἀσχοληθεῖ στὸν τομέα αὐτὸ θὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἀσφαλῶς προτάσεις. Θὰ σημειώσω μερικὲς σκέψεις, οἱ ὁποῖες συνεκτιμώμενες, ἴσως ἀποτελέσουν ἑνα ἀνοιγμα στὸν ἀσφυκτικὸ κλοιὸ

πού πιέζει καὶ σφίγγει τὴν ποιμαντικὴ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας μας:

1) Θὰ πρέπει κατ' ἀρχὰς νὰ ἐνταθεῖ ἡ διαμαρτυρία μας μὲ ὅλα τὰ μέσα, πού ἔχουμε στὴν διάθεσή μας γιὰ τὸ ἐπιχειρούμενο ἀνόμημα σὲ βάρος τῶν νεοελλήνων. Νὰ διαμαρτυρηθοῦμε, γιὰτὶ πιστεύουμε ὅτι, «ἡ ἀπώθησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἑλληνορθοδόξου ἀγωγῆς στὸ περιθώριο τῆς νέας ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ ἡ ἐπικράτησις τῶν ἀρχῶν τοῦ ἄθεου εὐρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ - οὐμανισμοῦ εἶναι πειραματισμοὶ στὸ χῶρο τῆς νεολαίας πού πληρώνονται ἀκριβά»²⁵, ὅπως χαρακτηριστικὰ τονίζει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος.

2) Στὸ χῶρο τῆς παιδείας ὑπηρετοῦν καὶ ἐκπαιδευτικοὶ μὲ ἐκκλησιαστικὸ ἥθος καὶ ζωὴ. Ὑπάρχουν φορεῖς καὶ σύλλογοι, οἱ ὅποιοι ἀγωνιοῦν καὶ ἀνησυχοῦν ἀπὸ τοὺς νέους προσανατολισμοὺς τῆς παιδείας μας. Αὐτοὶ θέλουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ποιμαντικὸν τῆς ἔργου δοθεὺς στὴν διακονία τους. Ὅλο αὐτὸ τὸ δυναμικὸ, πού σημειώτεον, δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητο καὶ ἀμελητέον, πρέπει νὰ ἀξιοποιηθεῖ ἐγκαιρὰ καὶ κατάλληλα στὸ νεανικὸ ἔργο.

3) Τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους πού σήμερὰ ἡ Ἐκκλησία ἐπηρεάζει σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς Ἐκπαίδευσης, σ' ὅλους τοὺς χώρους, μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν μιὰ χριστιανικὴ ζύμη στὸν ἐκπαιδευτικὸν χῶρο. Ἡ ὀργάνωσις τῶν νέων αὐτῶν πρέπει νὰ ἀποσκοπεῖ, πρῶτον στὴν εὐαισθητοποίησίν τους καὶ δεύτερον στὴν ἐνεργοποίησίν τους μέσα στὸ σχολικὸν χῶρον γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν.

4) Νὰ καθιερώσουμε καὶ ἄλλους τρόπους ἐπικοινωνίας καὶ ἐπαφῆς μὲ τοὺς ἐφήβους καὶ τοὺς νέους. (Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΔΑΝΙΗΛ ΠΟΥΡΤΣΟΥΚΛΗΣ

Ἱεροκλήρου Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος

25. «Ἡ διχασμένη προσωπικότητα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας» Βόλος 1985.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Ἀθῆναι, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

24. Δημ. Κόρσος: «Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀγωγή τῆς νεότητος καὶ ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ ἰδεοκρατία» Ἐκδόσεις: Ἐκκλησιαστικὸν Ἐπιστημονικὸν καὶ Μορφωτικὸν Ἰδρυμα Ἰωάννου καὶ Ἐριέτης Γρηγοριάδου, Ἀθῆναι 1984, σελ. 27 - 28.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ *

ΕΤΓΝΩΜΟΣΤΝΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Πρὶν κλείσουμε τὴν περιγραφὴ θὰ παραθέσουμε δύο ἐπιστολὲς παλαιῶν τροφίμων τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, ποὺ σήμερα εἶναι καταξιωμένοι θεολόγοι καὶ ἐργάζονται ἀποδοτικὰ στὴν Ἐκκλησία, ὁ μὲν πρῶτος σὰν ποιμένας καὶ διδάσκαλος, ὁ δὲ δεύτερος σὰν λαϊκὸς θεολόγος.

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ ἀνήκει στὸν Ρῶσο φοιτητὴ καὶ σήμερα Πρωτοπρεσβύτερο π. Βόρις Βομπρίνσκοϋ, Καθηγητὴ τοῦ Ἰνστιτούτου ἁγίου Σεργίου καὶ ἡ δευτέρη στὸν Μακεδόνα φοιτητὴ καὶ σήμερα θεολόγο - Ανκειάρχου τῆς Φλώρινας κ. Κυριάκο Παπαδόπουλο. Ἀπευθύνονται στὸν τότε Δ'ντὴ Μητροπολίτη πρ. Αἰμῶν Βασίλειο καὶ εἶναι ἀντιπροσωπευτικὲς τῶν συναισθημάτων ποὺ εἶχαν οἱ φοιτηταὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ γιὰ τὸ Οἰκοτροφεῖο.

Ἀξίζει νὰ διαβασθοῦν γιατί δίνουν μιὰ ἀπάντηση στὶς ἀπορίες μερικῶν, ἐὰν καὶ μέχρι ποίου σημείου ἀξίζει νὰ ὑποβάλλεται ἡ Ἐκκλησία σὲ τόσους κόπους καὶ θυσίες γιὰ τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ θεσμοῦ μόρφωση καὶ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν τῆς.

Οἱ ἐπιστολὲς ἔχουν ὡς ἐξῆς:

α) Τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου π. Βόρις Βομπρίνσκοϋ.

14 Αὐγούστου 1951

Σεβασμιώτατε,

Μόλις χθὲς ἐτελείωσα τὴν μακράν μου περιοδείαν διὰ μέσον τῆς Ἑλλάδος, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Ἑλβετίας, τοῦ Παρισίου, καὶ τώρα ἀναπαύομαι σὲ μιὰν φιλόξερον οἰκογένειαν ἢ ὅποια μένει εἰς τὴν βόρειον Γαλλίαν, κοντὰ εἰς τὰ βελγικὰ σύνορα.

Σὰς ἀποχαιρέτιστα τὴν 19ην Ἰουλίου διὰν ἀναχώρησα διὰ τὰ Ἰωάννινα, πρὸ 25 ἡμερῶν.

Ἔστω καὶ πολὺ ἀργά, μοῦ εἶναι ὅμως εὐκολώτερον νὰ Σᾶς γράψω τώρα, σὲ μιὰν ἀιμόσφαιραν εὐχῆς, ἡσυχίας καὶ ἀναψυχῆς, καὶ νὰ Σᾶς εἴπω τὰ αἰσθηματικά μου.

Μὲ θαυμάτιον συγκίνησιν ἐνθυμοῦμαι αὐτὰ τὰ δύο χρόνια τὰ ὅποια πέρασα στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τώρα ἀντιλαμβάνω πόσον ἐκέρδησα κατὰ τὴν παραμονήν μου στὴν Ἀθήνα, πὼς ἐπλουτίσθηκα πνευματικῶς καὶ διανοητικῶς.

Ἐμαθα, ἂν καὶ ἀτελῶς τὴν γλῶσσαν τῶν Εὐαγγελιστῶν, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τόσον ἀρμονικῶς καὶ πλουσίαν. Εἰς ἐπα-

φὴν μὲ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας, συμπαθητικούς, μεγαλόφρονους καὶ ἀφωσιωμένους, ἡ παραμονή μου εἰς τὸ Οἰκοτροφεῖον ἦτο μιὰ περίοδος καρποφόρου καὶ εὐχάριστος.

Σὲ Σᾶς προσωπικῶς, Σεβασμιώτατε, ὁμολογῶ βαθὺν χρέος ἐγγνωμοσύνης διὰ τὴν πατρικὴν Σας στοργὴν καὶ φροντίδα. Πάντοτε θὰ Σᾶς ἐνθυμοῦμαι εἰς τὰς προσευχάς μου.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διωρίσθηκα ὡς ὑφηγητὴς εἰς τὸ Ἰνστιτούτον. Θὰ διδάξω τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων λαῶν, Περσῶν, Αἰγυπτίων, Σύρων, Ἰνδῶν καὶ ἄλλων, πρὶν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἐποχὴν. Διωρίσθηκα ἐπίσης ἐπιμελητὴς καὶ ἐπεύθυνος διὰ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν καὶ ὁργάνωσιν τοῦ Οἰκοτροφείου. Μετὰ ἀπὸ τὴν 15ην Σεπτεμβρίου θὰ εἶμαι εἰς τὸ Παρίσι, ὅποτε τὸ Οἰκοτροφεῖον θὰ λειτουργήσῃ τακτικᾶ.

Ὁ Ἀνδρέας Θεοδώρου ἔφυγε προχθὲς διὰ τὴν Ἀγγλίαν. Ἐφέτος ἰσχύει τοῦλάχιστον Ἕλληνες θὰ σπουδάζουν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον.

Πρὸς τὸ παρὸν ἐτοιμάζω τὸ μάθημά μου καὶ ξεκουράζομαι πνευματικῶς ὥστε νὰ μπορέσω νὰ ἐκτελέσω τὸ καλύτερον δυνατὸν τὴν ἀποστολήν μου.

Σᾶς παρακαλῶ, Σεβασμιώτατε, νὰ προσεύχεσθε, ὅπως ὁ Θεὸς μοῦ χαρίσῃ τὰ δῶρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ἀγάπην, τὴν σοφίαν, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν σταθερότητα.

Ἐν τούτοις Σᾶς ἐκφράζω τὴν πλήρην μου ἀφωσίωσιν, σεβασμὸν καὶ ἐν Χριστῷ νύκην ἀγάπην, καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν Σας.

Βόρις Μπομπρίνσκοϋ

β) Τοῦ Ανκειάρχου κ. Κυριάκου Παπαδοπούλου.

Ἐν Φλώρινῃ τῇ 1 Ἰουλίου 1953

Πρὸς τὴν Α.Σ. τὸν Μητροπολίτην πρ. Αἰμῶν κα. Βασίλειον

Διευθυντὴν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου

Εἰς Ἀθήνας

Σεβασμιώτατε Δέσποτα,

Ἀσπαζόμενος τὴν δεξιάν τῆς σεπτῆς Σας Σεβασμιότιτος, τέκνον Σας πειθήνιον, σπεύδω νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί Σας.

Μὲ γλυκεῖα νοσταλγία ἐνθυμοῦμαι τίς ἅγιες γιὰ μένα μέρες τῆς ζωῆς μου σιὸ Οἰκοτροφεῖο μας, κατὰ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 330 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9-10 τεύχους.

τις ὁποῖες ἐδεμική γαλήνη καὶ οὐράνια χαρὰ γεμί-
ζαν πάντα τὴν ψυχὴ μου.

Νοιώθω τὴν σιγμὴ αὐτὴ νοεῶνὰ νὰ περπατῶ τα-
πεινὰ στοὺς διαδρόμους τοῦ Οἰκοτροφείου μὲ τὴν σκέ-
ψη διαρκῶς πρὸς τὸν Χριστὸ σιραμμένη νὰ κινῶ
τὴν πόρτα τοῦ γραφείου Σας, ἢ τοῦ πνευματικοῦ μας,
γιὰ νὰ ἀντλήσω ἀπέραντο σθένος καὶ δύναμη· ζῶ τις
ροσιαγικὲς ὥρες τῶν θραδυνῶν μας προσευχῶν κα-
τὰ τις ὁποῖες ἄφηνά τὴν ψυχὴ μου νὰ πετάξῃ στὰ
δυσθεώρητα ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Θέλω, Σεβασμιώτατε, νὰ μὲ πιστέψετε ὅτι, ἡ φω-
τεινὴ καὶ ἀγνὴ ζωὴ μας μέσα στὸ Οἰκοτροφεῖο μας,
οἱ μελέτες μας, τὰ λόγια καὶ οἱ παιρικές Σας συμ-
βουλές, ἔχουν χαραχθεῖ βαθειὰ μέσα στὰ κατὰβαθα
τῆς ψυχῆς μου καὶ ἀποτελοῦν γιὰ μένα ἕναν πνευ-
ματικὸ φάρο ποὺ μέσα σὺς τρικυμίες τῶν πειρασμῶν
φωτίζει τὸν δρόμο μου καὶ ὁδηγεῖ τὰ βήματά μου.

Εἶναι γεγονός ὅτι στὴν πνευματικὴ μου πορεία
συναπτῶ πολλὰ ὁδοφράγματα, ὅμως ἄς ἔχη δόξαν ὁ
Πανάγαθος Θεός, μὲ τὴν ἀδιάλειπτον προσευχὴ, τὴν
καθημερινὴ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τὴν τακτικὴ
προσέλευσί μου στὰ μυστήρια τῆς Ἰ. Ἐξομολόγησεως
καὶ τῆς Θ. Κοινωνίας, καθὼς καὶ μὲ τὴν σιναναστρο-
φὴ πνευματικῶν ἀνθρώπων, μέχρι τῆς σιγμῆς θα-
δίζω ἀπερίσπαστος στὸν ἀγαθόσπαρτο καὶ ἀνηφορι-
κὸ δρόμο ποὺ τὸν περπάτησε ὁ Χριστὸς μὲ τὸν Στανρὸ
στὸν ὅμο.

Αἰσθάνομαι βαθύτατα τὴν εὐθυνοφόρο ἀποστολήν
μου καὶ φροντίζω πάντοτε ἐνσαρκώνοντάς τὴν κλῆσι
τοῦ ἱεροῦ νὰ καταριζώμαι ὥστε νὰ θρεθῶ παρέτοι-
μος ὅταν ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη ὥρα νὰ ἐργασθῶ ὑπὸ
τὰς εὐλογίας τῆς Ἀγιωτάτης μας Ἐκκλησίας, γιὰ
τὴν δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, μέσα στὴν κοινω-
νία μας ποὺ διυρὰ γιὰ τὴν χαρὰ, γιὰ τὸ φῶς, γιὰ τὴν
ἀλήθεια.

Μὲ βαθύτατο σεβασμὸ καὶ εὐλάβεια ἀσπάζομαι
τὴν δεξιάν Σας

Κυριάκος Παπαδόπουλος».

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Ἀπὸ ὅσα συνοπτικὰ ἐκθέσαμε ἐξάγεται τὸ συμ-
πέρασμα ὅτι ἂν θέλει ἡ Ἐκκλησία νὰ ἔχει καὶ στὸ
μέλλον ἄξια καὶ ἱκανὰ στελέχη, πρέπει νὰ συνεχίσει
τὴν λαμπρὴ παράδοση τοῦ Θεολογικοῦ τῆς Οἰκοτρο-
φείου. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ γίνεται πρὶ ἐπιτακτικὴ ἂν λά-
βει κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς
ἀποδιοργανώσεως ποὺ τελευταία παρατηρεῖται, δυστυ-
χῶς, καὶ στὸ φοιτητικὸ θεολογικὸ κόσμο, ἢ ὁποία μοι-
ραία θὰ ἔχει τὶς προεχτάσεις τῆς καὶ στὸν ἐκκλησια-
στικὸν ὅμο ἂν δὲν ληφθοῦν ἀπὸ πλευρᾶς Ἐκκλησίας
τὰ ἀναγκαῖα μέτρα προφυλάξεως καὶ περιφρουρήσεως
τῶν ὑποψηφίων στελεχῶν τῆς.

Ἐκτὸς αὐτοῦ εἶναι κοινὴ διαπίστωση, ὅτι γιὰ τὴ
δημιουργία ἐκκλησιαστικῶν στελεχῶν καὶ ἰδίως μορ-
φωμένων κληρικῶν δὲν ἀρκεῖ ἡ μόρφωση ποὺ δίδεται
στὸ Πανεπιστήμιο. Χρειάζεται συμπλήρωση καὶ ὁλο-
κλήρωση μὲ τὴν ἀπόκτηση ἐκκλησιαστικοῦ φρονήμα-
τος καὶ τὴν πρακτικὴ ἐξάσκηση σὲ ἐκκλησιαστικὰ ἔρ-

γα. Αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθεῖ μόνο σὲ ἀτμό-
σφαιρα σὰν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου μέσα στὸ
ὁποῖο ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη καὶ παρακολούθηση τῆς Ἐκ-
κλησίας ἡμποροῦν ἀπερίσπαστοι ἀπὸ τὶς μέριμνες τῆς
καθημερινότητος νὰ ἐπιδοθοῦν οἱ φοιτηταὶ στὴν μόρ-
φωση καὶ προκοπὴ.

Θὰ εἶναι εὐχὴς ἔργον ἡ 35ετηρίδα τοῦ Θεολογικοῦ
Οἰκοτροφείου (1950 - 1985) καὶ οἱ σχετικὲς μὲ αὐ-
τὴν ἐκδηλώσεις νὰ γίνουν ἀπαρχὴ μιᾶς νέας πρὶ καρ-
ποφόρου περιόδου γιὰ τὸ Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο καὶ
τὴν Ἐκκλησίαν γενικά.

Στὴν ἀγωνία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος ἐπανειλημμένα ἔχει τονίσει ὅτι
«Τὸ Οἰκοτροφεῖο πρέπει πάση θυσίᾳ νὰ σωθῇ» (ΙΕ'
Συνεδρία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 10.1.1985
τῆς 128ης περιόδου) καὶ στὴ μέριμνα τῶν Σεβασμιω-
τάτων Μητροπολιτῶν πρέπει νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ συμ-
βολὴ κάθε θεολόγου κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ὥστε τὸ Θεο-
λογικὸ Οἰκοτροφεῖο μὲ τὴν συμπαραστάση ὅλων νὰ ἐξ-
ακολουθήσει νὰ προσφέρει τὶς πολυτίμες ὑπηρεσίες του
στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ στὸ Χριστιανισμὸ
γενικά.

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ἔργο ποὺ
ἐπιτελέσθηκε σ' αὐτὸ στὰ 35 χρόνια ζωῆς του εἶναι
πολὺ μεγάλο. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ὑπογραμμίζει σὲ πρόσ-
φατη ἐγκύκλιό τῆς «πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μη-
τροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ ἡ Διαρ-
κὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ ὁποία ἀφοῦ πρῶτα παρακαλεῖ
τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας νὰ ἐνισχύσουν οἰ-
κονομικὰ τὴν προσπάθεια συνεχίσσεως λειτουργίας τοῦ
Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου, καταλήγει:

«Ἡ ὑπαρξὶς καὶ λειτουργία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰ-
κοτροφείου κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν εἶναι θέμα γενι-
κατέρου Ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ κρίνεται
ὑπὸ πάντων ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον διαμένουν ἐν αὐ-
τῷ φοιτηταὶ Θεολογίας προερχόμενοι ἐξ Ἱερῶν Μη-
τροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων
ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡφελούμενοι τὰ μέγιστα ἐκ
τῆς ἐν τῷ Οἰκοτροφείῳ παραμονῆς των. Εἶναι δὲ
τοῖς πᾶσιν γνωστὸν, ὅτι πλείστοι τῶν σημερινῶν στε-
λεχῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεολογικῶν προσω-
ποποιτήτων διετέλεσαν οἰκίτροφοι τοῦ Θεολογικοῦ Οἰ-
κοτροφείου...

Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνορίας Θεόκλητος
Ὁ Πατρῶν Νικόδημος
Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Νικηφόρος
Ὁ Κερυσιᾶς καὶ Σκύρου Σεραφεῖμ
Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Σπυρίδων
Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀρθμιος
Ὁ Καστοριάς Γρηγόριος
Ὁ Πολυνῆς καὶ Κιλκισίου Ἀμβρόσιος
Ὁ Διδυμοτείχων καὶ Ὁρεσιᾶδος Ἀγαθάγγελος

Ὁ Ἀρχιεπισκοπὸς

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης».

(Ἐγκύκλιος 2405, ἀρ. πρωτ. 711/363, 26.2.1985).

Θεομὴ ἄς εἶναι ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς

Η Ζ' ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΑΡΧΙΑΣ ΠΑΣΗΣ ΙΒΗΡΙΑΣ

Από την Δευτέρα 31 Μαρτίου μέχρι την Τετάρτη 2 Απριλίου 1986 πραγματοποιήθηκε η Ζ' Κληρικολαϊκή Συνέλευση της Ιεράς Μητροπόλεως Γαλλίας και Εξαρχίας πάσης Ιβηρίας στο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Ιεράς Μητροπόλεως που βρίσκεται στο Παρίσι (Chatenay-Malabry). Οί σύεδροι κληρικοί και λαϊκοί, εκπρόσωποι τών Έλληνικών Κοινοτήτων Γαλλίας και Ιβηρίας ήσαν πενήντα και φιλοξενήθηκαν στο Ίδρυμα.

Στις 9 π.μ. της Τρίτης 1ης Απριλίου, ο Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας και Εξαρχος πάσης Ιβηρίας κ. Μελέτιος τέλεσε Άγιασμό και κήρυξε την έναρξη τών εργασιών της Συνέλευσης.

Στόν έναρκτήριο λόγο του ο Σεβασμιώτατος, αφού καλωσόρισε τούς αντιπροσώπους τών Έλληνικών Κοινοτήτων, αναφέρθηκε στο βαθύτερο νόημα της αποστολής της Έκκλησίας στόν σύγχρονο κόσμο. Άκολούθως έτόνισε την σημασία που έχει η χρισματική παρουσία στόν κόσμο του κάθε χριστιανού, στόν όποιο ο Θεός έμπιστεύθηκε ένα έργο. Στο σημείο αυτό ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στην μορφή του «ποιμένου» και (μέσα σε γενική συγκίνηση) έμνημόνευσε τόν κοιμηθέντα βόηθό Έπίσκοπο κυρό Βλάσιο, που υπήρξε η μορφή του καλού ποιμένα (άργότερα τελέστηκε μνημόσυνο στην μνήμη του).

Πρίν από την ήμερήσια διάταξη στους συνέδρους διαβιβάστηκαν οί εϋχές και οί εϋλογίες που άπηύθυσε με τηλεγράφημά του ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος.

Άκολούθως τόν λόγο έλαβε ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Σασίμων κ. Ιερεμίας που είχε και τó δύσκολο έργο της όργάνωσης και διεύθυνσης τών εργασιών της Συνέλευσης. Ο Θεοφιλέστατος αναφέρθηκε στην ήμερήσια διάταξη και έκαμε ένα οικονομικό άπολογι-

σμό για τó διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη Συνέλευση (που έγινε πρίν 4 χρόνια). Ο Θεοφιλέστατος αναφέρθηκε στην έννοια της «παροικίας» και στην άναγκαία συνεργασία κληρικών και λαϊκών καθώς και στο έργο τών κατά τόπους ένοριακών συμβουλίων, που έχουν όλο τó βάρος της όργάνωσης της Έκκλησιαστικής και Έθνικής ζωής της κάθε έλληνικής παροικίας.

Δύο ήσαν τά βασικά θέματα της Συνέλευσης. Πρώτον οί Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις, για τις όποιες μίλησε ο Πανος. Άρχιμανδρίτης κ. Κύριλλος Άργέντης, Ίερατ. Προϊστάμενος του Ί. Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Μασσαλία.

Για τó θέμα τών Διορθόδοξων σχέσεων ο πατήρ Κύριλλος έκανε μια ιστορική άναδρομή στους δύο τελευταίους αιώνες, για νά τονίσει ότι κατά μέν τόν 19ο αιώνα υπήρξε μια κάποια ρήξη στις σχέσεις τών Όρθόδοξων Έκκλησιών λόγω τών έθνικιστικών ζητημάτων στους Βαλκανικούς λαούς, κατά δέ τόν 20ον αιώνα η μορφή του άειμνήστου Πατριάρχη Άθηνάγορα συνέβαλε στο νά άποκατασταθούν οί Διορθόδοξες σχέσεις. Στο σημείο αυτό ο π. Κύριλλος άνέφερε τά θετικά άποτελέσματα που είχε η σύγκληση της τελευταίας προπαρασκευαστικής έπιτροπής για την μέλλουσα Πανορθόδοξη Σύνοδο, που πραγματοποιήθηκε τόν Φεβρουάριο του 1986 στο Σαμπεζύ της Γενεύης.

Για τó θέμα τών Διαχριστιανικών σχέσεων και κυρίως του Οικουμενικού διαλόγου, ο π. Κύριλλος τόνισε ότι άφ' ένός μέν δέν θά πρέπει νά υπάρξουν χάριν του Οικουμενισμού εύκολες ύποσχέσεις που θά παραβίαζαν την Έκκλησιαστική συνείδηση του κάθε χριστιανού, άφ' έτέρου δέ ότι η κάθε χριστιανική Έκκλησία θά πρέπει νά εκπληρώνει την άποστολή της σε συνεργασία με τις άλλες Έκκλησίες. Στο σημείο αυτό αναφέρθηκε στις δραστηριότητες της Όρθόδοξης Έκκλησίας της Γαλλίας όσον άφορά την προσέγγιση και γνωριμία με τούς έτεροδόξους.

Στην συζήτηση που έπληκλούθησε έγινε λόγος για τά θέματα τών «μικτών γάμων» και της διακονίας καθώς και για όλες τις ιδιαίτερες πτυχές που παρουσιάζει στην πράξη η έπιβεβλημένη από ποιμαντικούς λόγους συνεργασία με τούς έτεροδόξους.

Τό δεύτερο θέμα είχε έισηγητή τόν Πρωτοσύγκελλο της Ιεράς Μητροπόλεως, Πανσιολ. Άρχιμανδρίτην κ. Στέφανο Χαραλαμπίδη και άφορούσε τέσσερα ιδιαίτερα σημεία: Την σχέση Όρθοδοξίας και Έλληνισμού, την έννοια που έχει η κανονική έξάρτηση της Μητροπόλεως Γαλλίας άπ' τόν Πατριαρχικό Όρόνο, την ιδιαίτερη διακονία της Μητροπό-

τόν δοτήρα πάσης άγιωσύνης Κύριο ήμών Ίησου Χριστό νά διαφυλάττει και νά στηρίζει με τή δύναμή Του τó «νέο θλαστό» της άγάπης Του που ένεκέντρισε στο δένδρο της Έλληνικής Έκκλησίας «μή υπό άνέμων σεισθή, μή υπό καταιγίδος θραυσθή, μή υπό έχθροϋ τινος έκσπασθή, μή υπό άμελείας καύσωνος φλεχθή, μή υπό ραθυμίας και μετεωρισμών ξηρανθή, μή υπό φιλοδοξίας τέλεον έξαφανισθή» (Εϋχαριστία άγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου).

(Τέλος)

Άρχιμ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ
Διευθυντής Έγηρεσιών Άποστολικής Διακονίας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Δέξης υποκαίμενος».

Τὸ ἀτύχημα τοῦ πυρηνικοῦ ἀντιδραστήρος τοῦ Τσερνομπίλ δεδικαιολογημένως φέρει εἰς τὸν νοῦν τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἰερεμίου: «Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων· τί σὺ ὀφῆς; Καὶ εἶπε· λ έ β η - τ α υ π ο κ α ι ό μ ε ν ο ν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ· καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· ἀ π ό π ρ ο σ ώ π ο ν β ο ρ ρ ᾶ έ κ κ α ν θ ή σ ε τ α ι τ ᾶ κ α - κ ᾶ έ π ι π ᾶ ν τ α ς τ ο υ ς κ α τ ο ι κ ο ὤ ν τ α ς τ ῆ ν γ ῆ ν» (Ἰερεμ. α', 13-14). Ἄλλη συνοπτικώτερα καὶ ἀκριβεστέρα διατύπωσις τοῦ ἀτυχήματος τοῦ Τσερνομπίλ, ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν νοτίως αὐτοῦ οἰκούντων Ἑλλήνων καὶ λοιπῶν λαῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ.

Ὁρθῶς ἐπεσημάνθη δι' ἀνακωνώσεως τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅτι «πέραν τοῦ θέματος τῆς καταστροφῆς τῆς φύσεως, τὴν ὁποία ὁ Δημιουργὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ ἀπολαμβάνει τὰ ἀγαθὰ τῆς, κατέστη ἤδη κοινὴ πεποίθησις ὅτι ὁ πυρηνικὸς ὀλεθρὸς ἀπλώνεται σταδιακᾶ στὴ γῆ μας... Ἡ χρησιμοποίησις τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας γιὰ εἰρηνικοὺς σκοποὺς, τὴν ὥρα πού δὲν ἔχουν ἐξαντληθεῖ

οἱ δυνατότητες, τίς ὁποῖες ἐμφανίζουν οἱ γνωστὲς πηγὲς ἐνεργείας, σήμανε τὴν ἀπαρχὴν δεινῶν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα». Δι' αὐτὸ ἡ Ἱ. Σύνοδος ὡς ἀναφέρει ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 2430 Ἐγκυκλίῳ αὐτῆς, ἥτις ἀπεστάλη πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας, «διὰ εἰδικοῦ ἐγγράφου ἀπηρθύνθη εἰς πάντας τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας τῶν τὰ πρῶτα φερόντων κρατῶν, καλοῦσα, ὅπως πράξουν πᾶν τὸ ἐφικτόν, ὥστε νὰ σταματήσουν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἐνέργειαι, αἵτινες θέτουν εἰς κίνδυνον τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς ζωῆς καὶ ἐπαπειλοῦν μὲ καταστροφὴν τὴν πάνσοφον δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ». Ἐπὶ πλέον εἶναι γενικόν τὸ καθήκον τῆς «ἐργηγορσεως, ἀλληλεγγύης καὶ προσευχῆς».

Δέξις ὑπὲρ σωτηρίας ἐκ τῆς πυρηνικῆς ἀπειλῆς.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐπισημανθῇ ἡ σχετικὴ πρὸς τὸ πυρηνικὸν ἀτύχημα Ἐγκύκλιος τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὸ πλῆρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ Ἐγκυκλίῳ τονίζονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανά-

λεως καὶ τὴν σχέσιν τῶν Παροικιῶν μὲ τὴν Ἐπι-σ κ ο π ή.

Ὁ πατὴρ Στέφανος ἀναφέρθηκε λοιπὸν στὴν πνευματικὴ παράδοσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ διαποτίζει τὴν χριστιανικὴν μας ὑπαρξὴ καθὼς καὶ στίς ση-μαντικὰ θετικὰ διαστάσεις ποὺ ἔχει γιὰ τὴν Μητρό-πολη Γαλλίας ἡ κανονικὴ τῆς ἐξάρτησις ἀπὸ τὸ Οἰκου-μενικὸ Πατριαρχεῖο.

Ἀκολούθως μίλησε γιὰ τὸ πνεῦμα τῆς διακονίας ποὺ διακρίνει ὅλες τίς δραστηριότητες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἕνα πνεῦμα ποὺ ἔχει τὴν πηγὴν του στὴν μορφή τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμένα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Γαλλία. Ὁ π. Στέφανος ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν σχέσιν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν δευτέρη αὐτῇ εἰσήγησις ἀκολούθησε συζήτησις, κατὰ τὴν ὁποία κάθε Κοινότητα παρου-σίασε τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα τῆς καὶ τὰ συμπερά-σματα τῆς ὁποίας ἦσαν τὰ ἑξῆς:

Ὁ θεσμὸς τῶν Ἱεροδιδασκάλων (ποὺ ἐφαρμό-στηκε ἀπὸ δεκαετίας) συνέβαλε στὴν ὑποκίνησις τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν μελῶν τῶν Ἑλληνικῶν Παροι-κιῶν γιὰ τὴν διατήρησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ παράδοσις μὲ τὴν δημιουργία πολλῶν πολιτιστικῶν καὶ ἐθνικοθρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων.

Ἐδῶ ἀκριβῶς τονίστηκε τὸ πρόβλημα ποὺ ὑπάρ-

χει λόγῳ τῆς ἀνάκλησις ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ὧν τῶν ἀποσπάσεων μετὰ τὴν συμπλήρωσις τῆς ἐννεαετίας. Ἀποφασί-στηκε νὰ γίνουν ὅλες οἱ δυνατὲς ἐνέργειες γιὰ νὰ βρε-θεῖ λύσις στὸ πρόβλημα αὐτὸ ποὺ ἀφορᾷ τοὺς πέντε ὑπάρχοντες στὴν Μητρόπολη Ἱεροδιδασκάλους.

Τὴν Τετάρτη 2 Ἀπριλίου ἔλαβε χώρα ἡ ἀνακε-φαλαιωτικὴ συνεδρίασις. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σα-σίμωνος Ἱερεμίας ἀνέλαβε τὸ ἔργο τῆς σύνθεσης. Τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν κάθε παροικία καὶ ποὺ ἀνε-φέρθησαν στὴν ἀνακεφαλαιωτικὴ αὐτὴ συνεδρίασις εἶναι ἡ ἀνάγκη καλύτερης ὁργάνωσις τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου, καθὼς καὶ ἡ εὐθύνη τῆς κάθε Ἐκκλησιαστικῆς παροικίας μπροστὰ στὰ προβλήματα τῶν καινούργιων γενιῶν καὶ γενικῶς τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Ἐπίσης τονίστηκε ὅτι οἱ Παροικίαι θὰ πρέπει νὰ ἀνανεώσουν τὰ Ἐνοριακά τους συμβούλια.

Κατὰ τίς συνεδριάσεις φάνηκε τὸ πνεῦμα τῆς ὑπευθυνότητος τῶν ἐκπροσώπων καὶ ἡ διάθεσις τῆς προόδου καὶ ἀνάπτυξης τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν κάλυψε συνεργεῖο Τηλεόρασις καὶ Ραδιοφώνου, παρατέθηκε δὲ καὶ ἐπίσημο γεῦμα στὸ ὁποῖο παρακάθησαν οἱ Διπλωμα-τικὲς καὶ Κοινοτικὲς Ἀρχαὲς Παρισίων.

Πρωτοπρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Χ. ΣΙΜΙΓΙΑΤΟΣ

τον και μπορεί να επιφέρει με ένα Του μόνο λόγο κάθε είδους μεταβολή πάνω στη γη... Πλήν του Κυρίου, έλπις δέν υπάρχει. Έκανχήθη ο άνθρωπος ότι με τον σύγχρονον πολιτισμόν δέν έχει πλέον ανάγκην τόν Θεόν. Καί ιδού τὰ τραγικά επακόλουθα».

“Οθεν επιβάλλονται πνεύμα μετανοίας, ταπεινώσεως, εξομολογήσεως, έναρέτου ζωής και προσευχής. Δι’ αυτό εν τῇ ειδικῇ εὐχῇ, ἥτις ἐλέχθη εἰς πάντας τοὺς ‘Ι. Ναοὺς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν εἰδικῶς ἀναπεμφθεῖσαν δέσιν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου ἐκ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, κλήρος καὶ λαὸς ἐπελλίσσαμεν: (Δέσποτα..., Κύριε καὶ Δημιουργε οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ πάσης τῆς κτίσεως..., νῦν, ὅτε διὰ τῆς ἁμαρτίας ἡμῶν ἡ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα κατεμολύνθησαν, τῇ ἀπειρῷ Σου πρὸς ἡμᾶς ἐδερσεία καὶ χάριτι ὑγίανον αὐτήν· καὶ ἀπὸ παντός μολυσμοῦ καὶ ῥύπου κάθαρον... Καὶ ὡς πάλοι ἐγλύκανας τὰ πικρὰ ὕδατα τῆς Μεροῦς εἰς γλυκύτητα τῷ λαῷ αὐτὰ μεταποιήσας, οὕτω καὶ νῦν, Κύριε, τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ζωοποιοῦ Σου Σταυροῦ, φργάδυσον ἀπὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν τῶν δούλων Σου πᾶσαν νοσογόνον καὶ δηλητηριώδη οὐσίαν...»).

‘Αδελφοποιήσις ‘Αθηνῶν καὶ Βηθλεέμ.

‘Η ἐν ‘Αθήναις παρουσία τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου μετὰ τῆς ἐκλεκτῆς Συνοδείας αὐτοῦ προσέδωκεν αἰγλήν καὶ λαμπρότητα εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν πόλεων τῶν ‘Αθηνῶν καὶ τῆς Βηθλεέμ, ἡ ὁποία τελετὴ ἐγένετο τὴν 13ην Μαΐου ἐ.ἔ. εἰς τὸν πρὸ τοῦ ‘Ι. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ‘Αθηνῶν χώρον, ὁ ὁποῖος ἔχει διαμορφωθῇ καλαίσθητως. Εἰς τὴν τελετὴν, τῆς ὁποίας Χοροικὸν θὰ δημοσιευθῇ εἰς ἐπόμενον τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας», ἐκτὸς τοῦ Προκαθημένου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, παρέστησαν ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Ὑπουργοί, ὁ Δήμαρχος ‘Αθηναίων, ὁ Δήμαρχος τῆς Βηθλεέμ κ. Ἐλίας Φρέιτζ, ἄλλοι ἐπίσημοι προσκεκλημένοι καὶ πλῆθος λαοῦ.

‘Η περὶ ἧς ὁ λόγος ἀδελφοποιήσις εἶναι ὥραϊον σύμβολον τῆς ἐν τῇ ἐλληνορθόδοξῳ παραδόσει ἐναρμονίσεως ὅλων τῶν χρωματικῶν τόνων ἀφ’ ἑνὸς τοῦ φωτός τοῦ εἰς Βηθλεέμ ἀνατείλαντος Ἥλιου τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἀφ’ ἑτέρου τοῦ φωτός τῆς ἐν ‘Αθήναις λαμπράς ἐλληνικῆς σοφίας, ἥτις προσέφερε θανμάσια γλωσσικά, ἐκφραστικά καὶ εἰδολογικά σχήματα καὶ ὄργανα πρὸς διατύπωσιν τῶν δογματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀληθειῶν τῆς ἐν Χριστῷ Θ. Ἀποκαλύψεως.

Θὰ ἐπρεπε προσέτι νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ εἰς Ἑλλάδα παρουσία τοῦ διακρινομένου διὰ τὴν πεφωτισμένην καὶ συνετὴν ἐκκλησιαστικὴν δράσιν Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Διοδώρου ὑπῆρξε διὰ τὴν ὑπὸ τῆς ραδιενεργείας πληγεῖσαν πατρίδα μας πνοή (ἀδρόσον) καὶ ὑπέμνησε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τοὺς ἀκαταλύτους δεσμούς, οἵτινες συνδέουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία ἔχει τὸ μέγα προνόμιον νὰ

εἶναι ἀκοίμητος φρουρὸς τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν λοιπῶν πανσέπτων Προσκυνημάτων, ἐπὶ τοῦ χώρου τῶν ὁποίων ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου.

Τὰ δικαιώματα τοῦ ‘Ελληνισμοῦ τῆς Β. ‘Ηπείρου.

‘Η ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως νὰ προχωρήσῃ εἰς ἐπίτευξιν τῆς ἁρσεως τοῦ ἐμπολέμου καθεστῶτος εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας δεδικαιοποιημένως ἐκινητοποίησε τὴν ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ προεδρευομένην Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, τὴν Συντονιστικὴν Φοιτητικὴν Ἐνωσιν Βορειοηπειρωτῶν, Προέδρους Κομμάτων, πολλὰς προσωπικότητας καὶ πολλοὺς συλλογικοὺς παράγοντας πρὸς διακήρυξιν, ὅτι δέν εἶναι δυνατὴ ἡ ἁρσις αὐτή, ἐὰν προηγουμένως δέν διασφαλισθοῦν αἱ θρησκευτικαὶ ἐλευθερίαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν μας.

Χαρακτηριστικῶς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανὸς ἐν τῷ μηνύματί του κατὰ τὴν Ἀναστάσιμον Λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν ἐτέλεσεν εἰς τὰ ἐλληνοαλβανικὰ σύνορα, διεκήρυξε τὰ ἑξῆς: «Εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, πλέον, διὰ στόματος τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας νὰ λεχθῇ σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς πρὸς τοὺς δικτάτορας τῆς Ἀλβανίας, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δέν δύναται νὰ ἀνεχθῇ ἄλλο τὸν στραγγαλισμὸν τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Β. Ἡπείρου. Νὰ τονισθῇ, ἀκόμη, με παρηγοσίαν, ὅτι ἀληθινὴ φιλία καὶ εἰρήνη — ὅπως συνεχῶς τὴν προπαγανδίζουν οἱ Ἀλβανοὶ — μεταξὺ τῶν δύο λαῶν, θὰ ὑπάρξῃ τότε καὶ μόνον, ὅταν γίνωνν σεβαστὰ ὅλα τὰ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένα δικαιώματα τῆς Ἑλληνικῆς Μειονότητος, ἥτοι: θρησκείας, παιδείας, γλώσσης κ.λπ. Κάθε τυχὸν ἄλλη λύσις θὰ εἶναι ἐθνικὸν ἔγκλημα!».

Παραταξιακαί, κομματικαὶ σκοπιμότητες.

Δικαίως ὁ Τύπος ἔδωκεν εὐρείαν δημοσιότητα εἰς τὰς δηλώσεις ἐναντίον τῆς κομματικοποιήσεως τῆς μαθητιώσης νεολαίας, αἵτινες ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἀντωνίου Τρίτση. Ὁ κ. Ὑπουργός, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπεν: «Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναμετρηθῶ μ’ αὐτὴ τὴν κατάστασιν. Ὅσο θὰ εἶμαι ἀνοιχτός στὸν δημοκρατικὸν διάλογον, τὸν ἐλεύθερον μέσον στὸν μαζικὸν χώρο τῆς Παιδείας, ὅπου θὰ κατέβω στὶς τάξεις καὶ στὰ ἀμφιθέατρα, τόσο θὰ ἀρνηθῶ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς Παιδείας γιὰ παραταξιακὰς, κομματικὰς ἢ ἄλλας σκοπιμότητες. Ἡ Παιδεία εἶναι μεγάλῃ ἐθνικῇ ὑπόθεσιν. Πιστεύω στὴ συνεργασία τῶν κομμάτων. Ὅμως, πρέπει νὰ κρατήσουμε τὴν ἐκπαίδευσιν μακριὰ ἀπὸ τὶς κομματικὰς διαφορὰς. Ἡ κομματικὴ παραταξιοποίηση τῆς Παιδείας εἶναι δείγμα παρακμῆς».

Εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ φέρῃ ὁ κ. Ὑπουργός εἰς πέρας τὴν προσπάθειάν του πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος εἰς τὰς τάξεις τῶν μαθητῶν. Ἀλλ’ ἡ ἐνότης αὐτῇ, διὰ νὰ μὴ εἶναι μόνον ἐξωτερικὴ καὶ στηρι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1632

Ἀθήνησι τῇ 16ῃ Μαΐου 1986

Διεκπ. 719

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2430

Π ρ ο ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ προσφάτου συγκλονιστικοῦ δυστηρήματος, εἰς τὸ Τσέρομπιλ τῆς Οὐκρανίας, αἰσθανομένη τὴν εὐθύνην Αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ζῶσα δὲ τὴν τραγικότητα τῶν στιγμῶν, τὰς ὁποίας διέρχονται ἑκατομμύρια «εἰκότων Θεοῦ» ἔλαβε ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 16ης Μαΐου ἐ.ἔ., τὰς κάτωθι ἀποφάσεις:

1. Διὰ Συνοδικοῦ ἐγγράφου ἀπηρθύνθη εἰς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν ὡς καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας τῶν τὰ πρῶτα φερόντων κρατῶν, καλοῦσα αὐτοὺς ὅπως πράξουν πᾶν τὸ ἐφικτόν, ὥστε νὰ σταματήσουν ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ ἐνέργειαι, αἵτινες θέτουν εἰς κίνδυνον τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς ζωῆς καὶ ἐπαπειλοῦν μὲ καταστροφὴν τὴν πάνσοφον δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ.

2. Δι' ἀνακωινωθέντος Τῆς πρὸς τὸν Τύπον ἐκάλεισεν ἅπαντας εἰς ἐργήγῳσι, ἀλληλεγγύην καὶ προσευχὴν.

3. Ὡρισε τὴν Κυριακὴν 25 Μαΐου ἐ.ἔ., ὡς ἡμέραν προσευχῆς, καθ' ἣν θὰ ἀναγνωσθῇ ἀντὶ κηρύγματος εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς ταὐτάριθμος καὶ ταυτόχρονος Συνοδικῆς

Ἐγκύκλιος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ πρὸ τῆς ἀπολύσεως θὰ ἀναπεμφθῇ δέησις Καὶ εἰδικὴ εὐχὴ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου ἐκ τῆς παρούσης ἀπειλῆς.

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Π ρ ο ς

Τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν

τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ὁλόκληρον τὸν κόσμον συνταράσσει τὸν τελευταῖον καιρὸν ἡ τρομακτικὴ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου (καὶ γενικότερα κάθε εἶδους ἐπάνω στὴ γῆ), ποὺ προεκλήθη μὲ τὴν διαρροὴ πυρηνικῆς ἐνεργείας.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐπενθυμίσωμεν πόσο τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἶναι καὶ προβλέπονται ὀλέθρια. Εἶναι γνωστὰ σὲ ὅλους σας ἀπὸ τὰ μέσα ἐνημερώσεως.

Ἐμεῖς, γνωρίζοντες ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ἡμπορεῖ νὰ ἐπιφέρει μὲ ἓνα Του μόνο λόγο κάθε εἶδους μεταβολὴ πάνω στὴ γῆ, θέλομε νὰ σὰς παρακαλέσωμε, νὰ ὑψώσουμε ὅλοι μὲ ταπεινῶσι, μετάνοια καὶ ἐξομολόγησι τὰς καρδίας μας «πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν ἐκ θανάτου», νὰ τὸν καθικετεύσωμεν, νὰ ἀποτρέψῃ καὶ διασκεδάσῃ πᾶσαν ὀργὴν καὶ νόσον τὴν καθ' ἡμῶν κινουμένην.

Ἄλλη, πλὴν τοῦ Κυρίου, ἐλπίς δὲν ὑπάρχει. Ἐκινήθη ὁ ἄνθρωπος, ὅτι μὲ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην τὸν Θεόν. Καὶ ἰδοὺ τὰ τραγικὰ ἐπακόλουθα.

Ἄν παρακαλέσωμεν λοιπὸν τὸν Κύριον, νὰ μᾶς δίδῃ πνεῦμα μετανόας, ταπεινώσεως, ἐξομολογήσεως καὶ ἐναρέτου ζωῆς.

Ἄν τὸν παρακαλέσωμεν νὰ φωτίξῃ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς νὰ περιφρουροῦν τὴν εἰρήνην, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν εὐσέβειαν.

Ἄς τὸν παρακαλέσωμεν νὰ ἐσπλαγχνισθῇ τὸν κόσμον

ζομένη ἀπλῶς εἰς ἀπαγορευτικὰ μέτρα, πρέπει νὰ εἶναι ἐσωτερικὴ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν ἐνιαῖον πνευματικὸν προσανατολισμὸν τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως. Ὅταν ἡ παράδοσις αὕτη ὑποτιμᾶται ἢ καὶ ἐξοβελίζεται ἐνίοτε ἐκ τῶν σχολείων, τότε οἱ μαθηταὶ διατρέχον τὸν κίνδυνον νὰ γίνωνται τηλεκατευθυνόμενα ὄργανα παραταξιακῶν ιδεολογικῶν σκοπιμότητων, αἱ ὁποῖαι φυσικὸν εἶναι νὰ δημιουργοῦν τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀντιπάλων παρατάξεων καὶ τοιοντοτρόπως νὰ δημιουργῇται κατάστασις ἀπαράδεκτος.

Δημήτριος Κωτσάκης (†)

Ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Ἀστρονομίας Δημητρίου Κωτσάκη ἐλύπησεν οὐ μόνον τοὺς ἐπιστημονικοὺς κύκλους τῆς πατρίδος μας, εἰς τοὺς ὁποίους ἦτο λίαν γνωστὸς καὶ ἔχαιρε μεγάλης ἐκτιμῆσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ Χριστεπώνυμον ποίμνιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς

ὕγιᾶ προσανατολισμὸν τοῦ ὁποίου ὁ ἐξ ἡμῶν μεταστάς προσέφερεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας.

Ὁ αἰμνηστος Καθηγητὴς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάδειξιν καὶ ποιοτικὴν ἀναβάθμισιν τοῦ ἔργου τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἀστρονομικῶν σταθμῶν Πεντέλης καὶ Κρουονερίου Κιάτου, ὅπῃ ἔργον ἐξαιρετος διδάσκαλος τῆς φοιτητικῆς νεολαίας, ἐνέπνεεν εἰς τοὺς συναδέλφους του ἀγάπην καὶ σεβασμὸν, ἥτο ὑπόδειγμα εὐγενείας καὶ μετριοφροσύνης καὶ συνέγραψε πλῆθος βιβλίων, τὰ ὁποῖα προβάλλον οὐ μόνον τὰ αὐστηρὰ ἀστρονομικὰ καὶ λοιπὰ φυσικο-ἐπιστημονικὰ δεδομένα, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκλαϊκευτικότερον τρόπον τὰς ἀληθεῖς σχέσεις Θεοσεβείας καὶ Ἐπιστήμης. Διὰ τῶν βιβλίων τοῦ Δ. Κωτσάκη γίνεται συνειδητὸν ὅτι «οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ» καὶ ὅτι ἡ γνησία ἐπιστημονικὴ ἔρευνα οὐ μόνον δὲν ἀπομακρύνει ἐκ τῆς πίστεως ἀλλ' ἀντιθέτως ἀνοίγει τὸν δρόμον πρὸς αὐτήν, ἀποδεικνύουσα ὡς σαθρὰς τὰς κατ' αὐτῆς — ἐπιστημονικὰς δὴθεν — αἰτιάσεις. Ἐῖτα αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ ἀπολογητοῦ!

Του καὶ ἡμᾶς καὶ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς πυρρηνικῆς καταστροφῆς.

Μετ' εὐχῶν πατρικῶν

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
 † Ὁ Γόττνος καὶ Μεγαλοπόλεως Θεόφιλος
 † Ὁ Νέας Σμύρνης Χρυσόστομος
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Γεώργιος
 † Ὁ Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος
 † Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος Βαρθολομαῖος
 † Ὁ Δημητριάδος Χριστόδουλος
 † Ὁ Σάμου καὶ Ἰατρίας Παντελεήμων
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
 † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
 † Ὁ Χίου Διονύσιος
 † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
 † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου Νικόδημος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου-Γκίνης

Δ Ε Η Σ Ι Σ

Μετὰ τὸ «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον...»

ΧΟΡΟΣ: Ἀναστάσιμον Ἀπολυτίκιον
 «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου...»
 Στίχοι ἐκ τῆς Δοξολογίας
 Δόξα Σοι τῷ δειξάντι τὸ φῶς...
 Ὑμνοῦμέν Σε...
 Πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν...
 Παράτεινον τὸ ἔλεός σου...
 Ἅγιος ὁ Θεός...

ΔΙΑΚΟΝΟΣ: Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...
 Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν...
 Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου...
 Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους...
 Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἡσθῆναι τὸν κόσμον ἐκ τοῦ ἐπελθόντος ῥαδιενεργοῦ μολυσμοῦ, ἀποκαταστήσῃ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τὴν καθαρότητα καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.
 Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εἰσακοῦσαι...

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ἢ Ο ΙΕΡΕΥΣ: Ἐπάκουσον ὁ Θεός...

Ε Υ Χ Η

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Δέσποτα Παντοκράτωρ, Κύριε καὶ Δημιουργέ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ πάσης τῆς κτίσεως, ὁ τῇ ἀσκήτῳ σου σοφία καὶ τῇ πανσθενεῖ σου βουλῇ τὰ πάντα διακρατῶν καὶ σοφῶς κυβερνῶν ὁ εὐκράτους καὶ ἐποφελεῖς τοὺς ἀέρας τῆς γῆς πρὸς καρποφορίαν παρέχων ὁ τὸν ἄνθρωπον τοῦ σου ἀλλοτριωθέντος σωτηρίου θελήματος καὶ εἰς ὁδοὺς ἀποτρέχοντα ὀλεθροῦς, εἰς μετάνοιαν ἀνακαλῶν, καὶ ἀσθενοῦντα ἰώμενος καὶ ἐκ κλίνης καὶ σκιᾶς θανάτου ἐξαριστῶν καὶ ζωοποιῶν. Αὐτὸς Ὑπεράγαθε Κύριε, καὶ νῦν, ὅτε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἡ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα κατεμολύνθησαν, τῇ ἀπειρῷ σου πρὸς ἡμᾶς ἐνεργείᾳ καὶ χάριτι ὕψανον αὐτὴν καὶ ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ καὶ ῥύπου κάθαρον καὶ πρὸς τὴν πάλαι ὑπὸ τῆς Σῆς ἀνεξιχνίαστον σοφίας ὁρσιθεῖσαν ἐν αὐτῇ τάξει καὶ ἁρμονίᾳ ἀποκαταστήσον. Καὶ ὡς πάλαι ἐγλύκανας τὰ πικρὰ ὕδατα τῆς Μεροῆς εἰς γλυκύτητα τῷ λαῷ αὐτὰ μεταποιήσας, οὕτω καὶ νῦν, Κύριε, τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ ζωοποιοῦ σου Στανροῦ, φιγάδουσιν ἀπὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν τῶν δούλων σου πάσαν νοσογόνον καὶ δηλητηριώδη οὐσίαν. Καὶ συνέτισον τοὺς ἰσχυροὺς

τῆς γῆς λατρεῖν Σοι τῷ μόνῳ Θεῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ εἰρήνῃ, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτῶν ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διώγωμεν.

Ὅτι Σοι μόνῳ ἁμαρτάνομεν, ἀλλὰ καὶ Σοι μόνῳ λατρεῖομεν. Καὶ Σοὶ προσπίπτοντες τῷ εὐσπλαγχνῷ ἡμῶν Κυρίῳ, Σωτήρι καὶ ἐνεργετῇ σου δεόμεθα καὶ Σε ἱκετεύομεν.

Ὡ Κύριε, σῶσον δη. Ὡ Κύριε, εὐδόκωσον δη.

Προσβείαις τῆς ἐνδόξου Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων σου. Ἀμήν.

Τίς Θεὸς μέγας... (Τοῖς).

Ἀπόλυσις Θ. Λειτουργίας.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἱερά Μονὴ Πετράκη

Λαμπρό, ὅπως ἀναμενόταν, ὑπῆρξε τὸ φετινὸ πανηγύρι τῶν ἁγίων ἐνδόξων νεοφανῶν Μαρτύρων Ραφαήλ, Νικόλαου καὶ παρθένου Εἰρήνης ποῦ τελέσθηκε γιὰ δευτέρη συνεχῇ χρονιά στὴν Ἱερά Μονὴ Ἀσωμάτων-Πετράκη. Ὅπως εἶναι γνωστὸ στὸ Πανελλήνιο, ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικό, οἱ νεοφανεῖς Ἅγιοι στὴν τριετία 1959-1962 μετὰ 500 χρόνια σιγῆς φανέρωσαν τὴ ζωὴ, τὰ μαρτύρια († 1463) καὶ τὰ ἅγια λείψανά τους στὴ Θερμὴ τῆς Λέσβου. Στὴ χάρη τους λοιπὸν προσέτρεξαν πλῆθος πιστῶν ἀπὸ ὅλη τὴν Ἀθήνα μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἀρκετοὶ ποῦ γνώρισαν τὴ θαυμαστή τους βοήθεια, ὅπως δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ὁμολογήσουν μετὰ τὸ πέρας τῶν Ἀκολουθιῶν. Στὸν πανηγυρικό Ἑσπερινὸ μίλησε γιὰ τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν Ἀγίων ὁ καθηγούμενος ἀρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης. Τὴν κυριώνησεν ἡμέρα, Τρίτῃ τῆς Διακαινησίμου, τελέσθηκε πανηγυρικό Συλλεῖτο-ουργο καὶ ἀκολουθῶς λιτάνευση (τμημάτων) ἱερῶν λειψάνων τῶν Ἀγίων καὶ Ἀρτοκλασία.

Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου

Μεγάλῃ γιορταστικῇ ἐκδήλωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου, ἔλαβε χώρα τὴν 11 Μαΐου 1986 σὲ Κινηματοθέατρο τῆς Κορίνθου.

Ὁ Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, ἐπὶ παρουσία τοῦ Βουλευτοῦ κ. Νίκου Ριζόγιαννη, τοῦ Δημάρχου κ. Κουίνη, τοῦ Διοικητοῦ βου Συντάγματος Πεζικοῦ κ. Τασιοπούλου Νικολάου, τοῦ Προέδρου τῆς ΕΛΜΕ Κορινθίας κ. Χρήστου Ἀνδρέου καὶ χιλίων περίπου προσκεκλημένων, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ Κληρικοί, ἐπέδωσε βραβεῖα στοὺς πρωτεύσαντας μαθητὰς τῆς Γ' Τάξεως Λυκείου τοῦ Νομοῦ, σὲ διαγωνισμό ἐκθέσεως τῆς Μητροπόλεως Κορίνθου. Τὸ πρῶτο βραβεῖο, μὲ χρηματικὸ ποσὸ 25.000 δραχμῆς πῆρε ὁ μαθητὴς Γ'. Τάξεως τοῦ Ἐκκλ. Λυκείου κ. Λαγκαδινὸς Βασίλειος.

Τὸ δεύτερο βραβεῖο μὲ χρηματικὸ ποσὸ 15.000 δραχμῆς πῆρε ἡ μαθήτρια τῆς Γ' Τάξεως τοῦ 1ου Λυκείου Κορίνθου δ. Μούτσου Μαρία.

Τὸ τρίτο βραβεῖο μὲ χρηματικὸ ποσὸ 10.000 δραχμῆς πῆρε ἡ μαθήτρια Γ' Τάξεως τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Λυκείου Κιάτου, δ. Πούλλου Κασσιανή.

Τὴν ἐκδήλωσιν πλαισίωσαν ἡ Χορωδία Κορίνθου καὶ σημείωσαν μεγάλη ἐπιτυχία.

Τὸ ἐφετεινὸ θέμα ποῦ ἐπέλεξε ὁ Σεβασμιώτατος κ. Παντελεήμων ἦταν:

«Γράφει ὁ Κ. Σ. Τσιρόπουλος: Τὸ νὰ βρεῖ σήμερα ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπο, εἶναι τόσο σπουδαῖο καὶ τόσο δύσκολο, ὅσο νὰ βρεῖ ὁ ἄνθρωπος τὸ Θεό. Κι ἔχει γίνῃ τόσο δύσκολο, γιὰτὶ ἀκριβῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει ἢ δὲν μπορεῖ ἢ δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ συναντήσῃ, νὰ βρεῖ τὸ Θεό καὶ νὰ ζήσει μέσα σ' Αὐτόν. Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὸ Θεὸ τὸν βρίσκουμε μέσα στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ μὴ λησμονοῦμε πῶς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοὺς βρίσκουμε μέσα στὸ Θεό. Ὅσο νὰ ξεπεραστεῖ αὕτῃ ἡ θεμελίωση σχέσης τῆς ζωῆς, μπορεῖ νὰ μιλάμε γιὰ ἀγάπη, ἀλλὰ θὰ ζοῦμε σ' ἐρμηνεία». Δικαιογείστε τίς ἀπόψεις τοῦ πάρα πάνω συγγραφέα».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Χρυσόστομο, Μητροπολίτου Έδεσσης, Πέλλης και Άλμωπίας, Σκέψεις και προτάσεις για νέα Ποιμαντική (Σχεδιάσματα), Έδεσσα 1986, σσ. 70.

Διευρύνεται ο κύκλος των Σεβ. Ίεραρχών της Έκκλησίας μας, οι οποίοι «μετά λόγου και γνώσεως» εγκύπτουν στη μελέτη των συγχρόνων προβλημάτων διαπομιμάνσεως του χριστεπωνούμου Πληρώματος, που όσο περνά ο καιρός δξύνονται, αφού δέχεται ποικίλες και αυξανόμενες επιδράσεις.

Οι «Σκέψεις και προτάσεις...» του Σεβ. Έδεσσης κ. Χρυσοστόμου έχουν μερικά αξιοπρόσεκτα γνωρίσματα, όχι και τόσο συνηθισμένα —δυστυχώς— σε συναφή διδλία: Με τρόπο απλό και ρεαλιστικό εκφράζει τις ανησυχίες του πάνω σε επίκαιρα θέματα της Έκκλησίας και του λαού· διευκολύνει τον άναγνώστη στην κατανόηση των νοημάτων του, χωρίς περιττά λόγια, σημειώσεις, παραπομπές και διδλιογραφίες· τὰ μηνύματά του βασίζονται στην Άγία Γραφή, τους Πατέρες

και την εκκλησιαστική Παράδοση. Τέλος, τὰ θέματα που τίγει έχουν ως «άξονα την άνάγκη έπιστροφής της Έκκλησίας στην πηγή της, στις ρίζες της, στη λαϊκή ψυχή, για να άντλήσει από εκεί τις απαραίτητες δυνάμεις που της χρειάζονται» (σ. 5).

Ο Σεβ. συγγραφέας γράφει τις «Σκέψεις...» του ξεκινώντας από τη διαπίστωση ότι «στην εποχή μας τὸ κοσμικὸ καὶ υλιστικὸ φρόνημα άσκούν μεγάλη πίεση στὸν Ίερό Κλήρο» (σ. 7). Και θεδαίως ίδιες και ισχυρότερες πιέσεις δέχεται ὁ θρησκευόμενος λαός, πὸν άπειλείται ἀπὸ τὴν έντονη άντιχριστιανική προπαγάνδα, ὃχι άπλως τὸν άθεισμό. Κι έπειδὴ πιστεύει ὅτι «τὰ άποθέματα τῆς θρησκευτικῆς πίστεως τοῦ λαοῦ δέν είναι άνεξάντλητα» κι ὅτι άν «δέν τροφοδοτοῦνται, δέν καλλιεργοῦνται και δέν άναεοῦνται, έπόμενο είναι γὰ έξαντλοῦνται» (σ. 8), έπισημαίνει ὅτι «τὸ μεγαλύτερο αίτημα στὸ χῶρο τῆς Έκκλησίας σήμερα είναι ἡ έφαρμογή μᾶς νέας ποιμαντικῆς», ἡ ὁποία στὴν οὐσία της είναι «ἡ παλαιά και αιώνια ποιμαντική τοῦ Εὐαγγελίου και τοῦ Άρχιποίμενος Χριστοῦ», τῶν Πατέρων, τῶν

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικῆς

Με τις σκέψεις τῆς προτροπῆς τοῦ Κυρίου, γιὰ προστασία και φροντίδα τοῦ ὄρφανου και τῆς χήρας, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικῆς κ. Άγαθόνικος, στis 14 Άπριλίου βοηθούμενος και ἀπὸ κληρικούς τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως, σεμνά και άθόρυβα, μοίρασε σε 300 οίκογένειας άπορες-πολύτεκες, κατὰ προτίμηση, τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως, δέματα με είδη διατροφῆς, ὡς έπίσης και χρηματικά ποσά. Δικαιούχοι αὐτῆς τῆς παροχῆς ἦταν 3 ένορίες τῶν Σπάτων, 2 ένορίες τοῦ Σταυροῦ, ἡ ένορία Άνθούσης, ἡ ένορία Γαργηττοῦ και 3 ένορίες τοῦ Λαυρίου.

Άξίζει νὰ σημειωθεί, πὼς άνάλογα βοηθήματα πρὸς τοὺς πτωχοὺς δόθηκαν και ἀπὸ τὰ κατὰ τόπους ένοριακά φιλόπτωχα ταμεῖα τῶν άλλων ένοριῶν τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως.

Ίερά Μητρόπολις Πειραιῶς

Έκ τῆς Ίερᾶς Μητροπόλεως άπεστάλη ἡμῖν τὸ ἀκόλουθον «Δελτίον Τύπου»:

Σε πρωτοφανῇ πανηγυρική ατμόσφαιρα τὰ νειάτα τοῦ Πειραιᾶ τῆς Ί. Μητροπόλεως, γιόρτασαν τὸ Σάββατο και τὴν Κυριακή 17-18 Μαΐου, γιὰ έβδομη συνεχή χρονιά στὸ ΒΕΑ-ΚΕΙΟ θέατρο τὴν έτήσια γιορτὴ νεολαίας πὸν ὀργανώνει ἡ Ί. Μητρόπολη.

Ζεπέρασαν τις 10.000 αὐτοὶ πὸν παρακολούθησαν και τις δύο ἡμέρες τὰ 1300 παιδιά πὸν πέρασαν ἀπὸ τὴν σκηνὴ τοῦ θεάτρου τραγουδώντας, χορεύοντας παραδοσιακοὺς χοροὺς και παίζοντας θέατρο.

Συγκεκριμένα παρουσίασαν μουσικὸ πρόγραμμα οἱ 15 Νεανικῆς Ένοριακῆς Χορωδίας και Όρχήστρες πὸν έντυπωσίασαν με τὴν εμφάνισή τους. Χόρεψαν παραδοσιακοὺς χοροὺς 12 πολυπληθεῖς ὁμάδες παιδιῶν ἀπὸ αντίστοιχες Ένορίες, παρουσιάζοντας άντιπροσωπευτικοὺς χοροὺς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Έλλάδος, με τις άνάλογες παραδοσιακῆς στολές.

Τέλος, οἱ νέοι παρουσίασαν τὴ θεατρική σκηνὴ «ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥ» με τὸ σύστημα «Ήχος και Φῶς».

Μήνυμα και τις δύο ἡμέρες ἀπηύθυνε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, ὁ ὁποῖος κάλεσε τὰ πειραϊκά νειάτα και τὸν πειραϊκὸ λαό, νὰ μείνουν έδραστοὶ και άμετακίνητοι στὴν ὀρθόδοξη πίστη και τὴν Έκκλησία, περιφρονώντας τὴν εἰρωνία τοῦ κόσμου και τὸ υλιστικὸ πνεῦμα τῆς εποχῆς μας.

Τῇ γιορτῇ παρακολούθησαν και τις δύο ἡμέρες ὁ Δήμαρχος τοῦ Πειραιᾶ κ. Ί. Παπασπύρου, Βουλευτές, Δημοτικοὶ Σύμβουλοι και εκπρόσωποι τῶν λοιπῶν ἄρχῶν τῆς πόλεως.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο πάπας Ίωάννης Παῦλος Β΄, ὁμιλήσας προσφάτως πρὸς δημοσιογράφους, έτόνισεν, ὅτι «ὁ δημοσιογράφος ὀφείλει νὰ είναι ὁ άνθρωπος τῆς αλήθειας. Ἡ θέσις, τὴν ὁποίαν λαμβάνει έναντι τῆς αλήθειας, καθορίζει τὴν ταυτότητά του και μάλιστα τὸ άνάστημα τῆς έπαγγελματικότητός του».

—Ἡ ρωμαιοκαθολικὴ Ίεραρχία τῆς Όλλανδίας κατεδίκασε κατηγορηματικῶς τὸ σύστημα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων (APARTHEID).

—Έν Βιετνάμ ἱεσοῦται και λαϊκοὶ έφυλακίστηκαν ἡ έστάλησαν εἰς καταναγκαστικά έργα, ὁδὶ έπεχείρησαν νὰ εκδώσουν θρησκευτικὴν έφημερίδα.

—Ἡ ἐπὶ τῆς ένότητος τῶν χριστιανῶν Γραμματεία τοῦ Βατικανοῦ άπένειμε διὰ πρώτην φοράν τὸ «οἰκουμενικὸν θραβεῖον» εἰς τὸν ρουμάνον καθηγητὴν Δημήτριον Σάγκοβ διὰ τὴν διδακτορικὴν του διατριβήν, ἥτις διεπραγματεύθη τὸ θέμα: «Ἡ Άγία Έδρα και ἡ Νέα Ρωμανία, 1850 - 1866». Τῆς τελετῆς τῆς άπονομῆς τοῦ θραβεῖου, γενομένης έν τῷ Γρηγοριανῷ Πανεπιστημίῳ Ρώμης, προήδρευσεν ὁ διακεκριμένος πατὴρ Πέτρος Ντυμπρέ.

—«Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Κατήχησις δι' ένήλικας», ἥτις έδημοσιεύθη κατὰ τὸ παρελθόν έτος, διαδίδεται μετὰ μεγάλης έπιτυχίας.

Ἱερῶν Κανόνων, ἡ αὐθεντικὴ ποιμαντικὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Παρά τὴ συντομία τῆς μελέτης, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι μεστός, ὁ συγγραφέας «προλαβαίνει» νὰ θίξει, νὰ ἐξετάσει καὶ νὰ ἐξαντλήσει πολλὰς φορές, ἀρκετὰ θέματα, ὅπως: Ἡ κρίση τοῦ Ποιμαντικοῦ ἔργου, ἀποστολὴ καὶ τακτικὴ τῆς Ἐκκλησίας, Θεία Χάρις - Νόμοι - Κανόνες, θεῖο καὶ ἀνθρώπινο Δίκαιο, τὰ Ποιμαντικὰ ὅπλα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ κριτήρια καὶ οἱ ἐπιλογές τοῦ λαοῦ, ἀφύπνιση καὶ ἀξιοποίηση τῶν λαϊκῶν, ἐξουσία καὶ ὑπακοή, ἐπιστροφή στὸ λαό, ὑπόσταση - χαρακτήρας καὶ ἐπίδωσις τῆς Ἑνορίας, τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴν ἐκλογὴ τῶν ποιμένων του, ἡ δημιουργία νέας ἐνοριακῆς ἀντιλήψεως, μηνύματα καὶ εὐθύνες.

Σημειώνει, χαρακτηριστικὰ, ὁ Σεβ. κ. Χρυσόστομος: «Ὅσα ἐκθέτουμε... μοιάζουν μὲ παρατηρήσεις σκοποῦ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴ σκοπιὰ του κατοπτρεῖ τὸν ὀρίζοντα, βλέπει καὶ παρακολουθεῖ ὁρισμένες κινήσεις καὶ τίς σημειώνει στὸ σημειωματάριό του...» (σ. 67). Καθήμενος, γράφει, καὶ εὐθύνῃ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἐρμηνεύει «ἐγκαιρὰ καὶ σωστὰ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν» καὶ νὰ προηγέται αὐτῶν. «Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ἔμπροσθεν τῶν προβάτων πορεύεται...».

Ἡ μελέτη χωρίζεται σὲ Α' καὶ Β' Μέρος καὶ στὸ κάθε κεφάλαιο (συνολικὰ 26) προτάσσεται, μετὰ τὸν τίτλο, σύντομη περιλήψιμη καὶ παραγράφου, γεγονὸς ποὺ διευκολύνει τὸν ἀναγνώστη νὰ κατανοήσῃ ἀμέσως τὸ περιεχόμενο. Ἡ γλώσσα ἀπλὴ καὶ ρέουσα, οἱ προτάσεις σύντομες, ἡ ἐμφάνιση τοῦ βιβλίου ἐλκυστικὴ. Ἐλπίζουμε ὅτι θὰ διαβαστεῖ πολὺ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Διονυσίου Χ. Στραβολέμου, Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος ὁ Β' (Δεληγιαννόπουλος). Βίος καὶ προσφορές του, Συμβολὴ στὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ πολιτικὴ ἱστορία Ἀργους καὶ Ναυπλίας, Θεσσαλονίκη 1985, σελίδες 592.

Ἐτέθη τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς κυκλοφορίαν, ὑπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Ἀργους ἢ «ΑΓΙΑ ΜΑΚΡΙΝΑ», τὸ ὀγκῶδες ἔργον τοῦ δοκίμου Ζακυνθίου συγγραφέως κ. Διονυσίου Χ. Στραβολέμου, μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον.

Ἔργον, ὅπερ ἀποτελεῖ, ὡς ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει, πρῶτον μὲν μίαν συμβολὴν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολιτικὴν Ἱστορίαν ΑΡΓΟΥΣ καὶ ΝΑΥΠΛΙΑΣ καὶ δεύτερον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ χρέους πρὸς τὸν ἐκδημήσαντα σεπτὸν Ἱεράρχην, ἐκ μέρους ὧν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὁ ἀείμνηστος ἡγάπησεν καὶ οἱ ὁποῖοι τὸν ἡγάπησαν.

Μὲ τὸ γλαφυρὸν τοῦ ὕφους, τὴν ἀπλότητα, τὴν ἀκρίβειαν, τὴν λογικὴν ἀλληλουσίαν καὶ τὴν συνέπειαν ἐπιτυγχάνει ὁ συγγραφεὺς νὰ παρουσιάσῃ μέσα ἀπὸ τὰς σελίδας τοῦ ἔργου τοῦ ὠλοκληρωμένην τὴν μορφήν, τὰς προσφοράς, τοὺς ἀγῶνας, τὰς ἀγωνίας, τὴν πολυποίκιλον δραστηριότητα, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ Ἱεράρχου. Τὸ ἔργον εἶναι ἀξιολογώτατον καὶ πράγματι ἀποτελεῖ συμβολὴν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ πολι-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνδικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συνελθὼν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἱεροδιάκονον Σεραφεῖμ Τερζήν, κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Πατρῶν, κατηγορούμενον ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι, ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΩΣ ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος, ἐπαφέρον αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Ὁ Πρόεδρος
τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἀγ. Ἀθανασίου Περδικορράχης, β) Ἀγ. Νικολάου Τριφυλλίων, γ) Ἀγ. Θεοδώρων Κρήνης, δ) Κοιμ. Θεοτόκου Κουμαριάς, ε) Ἀγ. Τριάδος Κερασσοῦλας, στ) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Λαφίνης, ζ) Ἀγίων Πάντων Βαθυρρεῦματος, η) Προφ. Ἡλίου Δέσης, θ) Ἀγ. Ἀποστόλων Δροσχωρίου, ι) Ἀγ. Ἀποστόλων Λειβαδοχωρίου, ια) Ἀγ. Νικολάου Ἀγίου Νικολάου (Ψυχῇ), ιδ) Κοιμ. Θεοτόκου Νέας Πεύκης καὶ ιγ) Κοιμ. Θεοτόκου Καλλιρρόης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλαις τῇ 12ῃ Μαΐου 1986

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Τριάδος Τρικκέρων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

τικὴν Ἱστορίαν ὄχι μόνον τῆς Ἀργολίδος, ἀλλὰ ὅλης τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ὀφείλονται εὐχαριστεῖν πρὸς τὸν συγγραφέα κ. Στραβόλεμον, ὁ ὁποῖος τόσον ἐπιτυχῶς παρουσιάζει τὴν μορφήν τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτου Ἀργολίδος κυροῦ Χρυσοστόμου Β' (Δεληγιαννοπούλου).
πρεσβ. Γ. Λ.

υποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Βόλῳ τῇ 14ῃ Μαΐου 1986

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38, παράγραφος 2, τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Βασιλείου Κακορρυμματος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 19ῃ Μαΐου 1986

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν 38, παραγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ζωοδόχου Πηγῆς Ἑπταλόφου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34)ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 22ᾳ Μαΐου 1986

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν μιᾶς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου, Κλάδου ΑΡ τοῦ καθ' ἡμᾶς Μητροπολιτικοῦ Γραφείου δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5/1978 Κανονισμοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ κανονισμῶν προβλεπόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Τρίκλοις τῇ 22ᾳ Μαΐου 1986

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου - τοῦ χωρίου Μπάλα, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Πάτραις τῇ 26ῃ Μαΐου 1986

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ὁ Β' Διακομματικὸς Διάλογος ἐπὶ τοῦ θέματος «Τί ἐστὶν ἄνθρωπος».

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσόστομος, Τὸ Χρονικὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου (1921 - 1986).

Τὸ κληρικολαϊκὸ Συνέδριον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρετανίας.

Μητροπ. Καμπανίας Κόσμος, Ὁ τίτλος «πάπας» κατὰ τὸν Ἰμν - Χαλντούμ, κορυφαῖον Ἀραβὰ ἱστορικὸν τοῦ Μεσαίωνα.

Ἀρχιμ. Ἀθαν. Σφογγατάκης, Ἡ παγκόσμιος ἀκτινοβολία καὶ σημασία τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γῇ σεβασμίων προσκυνημάτων.

Ἀρχιμ. Συνεσιῶν Κτενᾶ, Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ὡς ἀνακαινιστὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς, Ἐπισκόπησις τοῦ νεανικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ προοπτικὲς του στὸ κατ'ὄφλι τοῦ 21ου αἰῶνα.

Ἀρχιμ. Νικ. Πρωτοπαπᾶς, Συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκτροφείου τῆς Ἀπ. Διακονίας.

Πρωτοπρ. Παναγ. Σιμιγιάτοβ, Ἡ Ζ' Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γαλλίας.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.